

**T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ**

**YÜKSEK
LİSANS
TEZİ**

**ALİ UFKİ VE KANTEMİROĞLU MÜSİKİ
YAZMALARINDA BULUNAN ORTAK ESERLERİN
KARŞILAŞTIRMALI ÇEVİRİ YAZIMI VE İNCELENMESİ**

OĞUZ KALKAN

TÜRK MÜZİĞİ ANABİLİM DALI

ŞUBAT 2017

**ALİ UFKİ VE KANTEMİROĞLU MÛSİKÎ YAZMALARINDA
BULUNAN ORTAK ESERLERİN KARŞILAŞTIRMALI ÇEVİRİ
YAZIMI VE İNCELENMESİ**

Oğuz KALKAN

DANIŞMAN Yrd. Doç. Dr. Emrah HATİPOĞLU

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
TÜRK MÜZİĞİ ANABİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ**

ŞUBAT 2017

Oğuz KALKAN tarafından hazırlanan “Ali Ufki ve Kantemiroğlu Mûsikî Yazmalarında Bulunan Ortak Eserlerin Karşılaştırmalı Çeviri Yazımı ve İncelenmesi” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından OY BİRLİĞİ / OY ÇOKLUĞU ile Gazi Üniversitesi Türk Müziği Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Emrah HATİPOĞLU

Türk Müziği Ana Bilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum

Başkan : Doç. Dr. Cenk GÜRAY

Türk Din Mûsikisi ASD, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

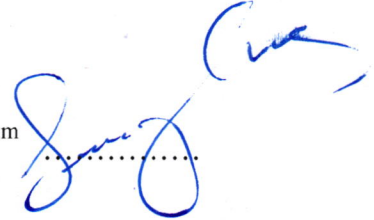
Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum

Üye : Doç Dr. Sevilay ÇINAR

Türk Müziği ABD, Gazi Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum

Tez Savunma Tarihi: 15/02/2017

Jüri tarafından kabul edilen bu tezin Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

ETİK BEYAN

Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Oğuz KALKAN

15/02./2017

ALİ UFKÎ VE KANTEMİROĞLU YAZMALARINDA BULUNAN ORTAK
ESERLERİN KARŞILAŞTIRMALI TRANSKRİPSİYONU VE İNCELENMESİ

(Yüksek Lisans Tezi)

Oğuz KALKAN

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ

Şubat 2017

ÖZET

Araştırmada Türk Müziğinin başlıca nota yazımı ve repertuvar arşivi denemelerinden olan Ali Ufkî Bey'e (1610-1675) ait Mecmû'a-i Sâz-ü Söz ve Kantemiroğlu'na (1673-1723) ait Kitâb-ı İlm'il Mûsikî alâ vechîl Hurûfat isimli yazmalarda bulunan ortak eserler karşılaştırılarak günümüz nota yazısına aktarılmış ve benzeme oranları hesaplanmıştır. Çalışmada ortak eserlerin belirlenmesinde tarama yöntemi kullanılmış, tespit edilen ortak eserler kesitlere ayrılarak karşılıklı eşleştirilmiş ve eserlerin benzeme oranlarının hesaplanması amacıyla geliştirilen değerlendirme ölçeğinden yararlanılmıştır. Sonuç olarak yaklaşık elli yıl arayla, müelliflerinin birbirlerinden habersiz şekilde kaleme aldıkları bu iki yazmada bulunan ortak eserlerin benzer-farklı yönleri ortaya konulmuş ve değişim oranlarından yola çıkılarak dönemin müzik aktarım anlayışına ışık tutabilecek veriler elde edilmiştir.

Bilim Kodu : 401. 7.013

Anahtar Kelimeler : Ali Ufkî, Kantemiroğlu, Transkripsiyon, Müzik Hâfızası,
Eser Aktarımı

Sayfa Adedi : 283

Danışman : Yrd. Doç Dr. Emrah HATİPOĞLU

COMPARATIVE TRANSCRIPTION AND EXAMINATION OF MUTUAL PIECES
IN ALİ UFKÎ AND KANTEMİROĞLU MUSIC MANUSCRIPTS

(Master Thesis)

Oğuz KALKAN

GAZİ UNIVERSITY
INSTITUTE OF FINE ARTS

February 2017

ABSTRACT

Ali Ufkî's Mecmua-i Sâz-ü Söz and Kantemiroğlu's Kitâb-ı İlm'il Mûsikî alâ vechîl Hurûfat are two of important and primary music writing and repertuarty manuscripts. In this research mutual artworks in these writings transcribed to modern music notation comparatively. For detecting mutual pieces survey method was used, these pieces divided into sections and sections numbered conjugately. At the end; resembalance rate of these pieces was calculated. As as result similarities and diversities between two versions of the mutual pieces propounded.

Science Code : 401. 7.013
Key Words : Ali Ufkî, Cantemir, Transcription, Music Memory, Music
Piece Transferring
Number of Pages : 283
Advisor : Asst. Prof. Dr. Emrah HATİPOĞLU

TEŞEKKÜR

Araştırmanın hazırlanması sırasında gerek muhteva gerekse yöntem açısından bana yol gösteren ve danışmanlığımı üstlenen Yrd. Doç. Dr. Emrah HATİPOĞLU'na, fikirlerini benimle her zaman büyük bir içtenlikle paylaşan mesai arkadaşlarım Öğr. Gör. Barış GÜRKAN, Arş. Gör. Koray İLGAR ve Arş. Gör. Zafer Kalfa'ya, bu yolda maddi manevi desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen aileme teşekkürü bir borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	v
ABSTRACT.....	vi
TEŞEKKÜR.....	vii
İÇİNDEKİLER	viii
ÇİZELGELERİN LİSTESİ.....	xv
ŞEKİLLERİN LİSTESİ.....	xvii
SİMGELER VE KISALTMALAR.....	xxiv
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	5
1.1.1. Alt problemler	7
1.2. Amaç	7
1.3. Önem.....	8
1.4. Sayıtlılar	8
1.5. Sınırlılıklar	8
2. YÖNTEM.....	9
2.1. Araştırmanın Modeli.....	9
2.2. Evren ve Örneklem	9
2.3. Veri Toplama Teknikleri.....	10
2.4. Verilerin Analiz ve Yorumlanması.....	18
3. ORTAK ESERLER ve YORUMLAR	21
3.1. Ortak Eserlerin Yazıldığı Usûller	21
3.1.1. Berevşân Usûlü	21
3.1.2. Çenber Usûlü	22
3.1.3. Darbeyn Usûlü	22

3.1.4.	Darb-ı Fetih Usûlü	23
3.1.5.	Devr-i Kebîr Usûlü	23
3.1.6.	Devr-i Revân Usûlü	24
3.1.7.	Düyek Usûlü	24
3.1.8.	Fahte Usûlü	25
3.1.9.	Hafif Usûlü	26
3.1.10.	Hâvî Usûlü	26
3.1.11.	Muhammes Usûlü	27
3.1.12.	Sakîl Usûlü	27
3.1.13.	Semâî Usûlü	28
3.2.	Ortak Eserler	28
3.2.1.	KE 3 MSS 229	29
3.2.2.	KE 4 MSS 242	31
3.2.3.	KE 5-MSS 201	33
3.2.4.	KE 6-MSS 192	35
3.2.5.	KE 7 MSS 257	37
3.2.6.	KE 9-MSS 247	39
3.2.7.	KE 10 MSS 38-39	41
3.2.8.	KE 11 MSS 64	43
3.2.9.	KE 12 MSS 179	45
3.2.10.	KE 13-MSS 177	47
3.2.11.	KE 14-MSS 178	49
3.2.12.	KE 15-MSS 273	51
3.2.13.	KE 16-MSS 296	53
3.2.14.	KE 18-MSS 164	55

3.2.15.	KE 19-MSS 130	57
3.2.16.	KE 21 MSS 84-85	59
3.2.17.	KE 22 MSS 172-173	61
3.2.18.	KE 24 MSS 50-51	65
3.2.19.	KE 25 MSS 54	67
3.2.20.	KE 27 MSS 230	70
3.2.21.	KE 29 MSS 277	73
3.2.22.	KE 30 MSS 260	75
3.2.23.	KE 32 MSS 256	78
3.2.24.	KE 34 MSS263-264	80
3.2.25.	KE 35 MSS 262	84
3.2.26.	KE 37 MSS 72-73	86
3.2.27.	K0E 41 MSS 284	88
3.2.28.	KE 44 MSS 114	91
3.2.29.	KE 49-MSS 153	93
3.2.30.	KE 52 MSS 104	95
3.2.31.	KE 54 MSS141	97
3.2.32.	KE 55 MSS 128-129	99
3.2.33.	KE 56 MSS 138	101
3.2.34.	KE 58-MSS 140	103
3.2.35.	KE 60-MSS 113	105
3.2.36.	KE 61-MSS 69	107
3.2.37.	KE 62-MSS 101	109
3.2.38.	KE 69 MSS 124	110
3.2.39.	KE 71 MSS125	112

3.2.40.	KE 73 MSS 55	114
3.2.41.	KE 75 MSS 70	117
3.2.42.	KE 77-MSS 46	119
3.2.43.	KE 78-MSS 44-45	121
3.2.44.	KE 81-MSS 34-35	123
3.2.45.	KE 82-MSS 42-43	125
3.2.46.	KE 85 MSS 65	127
3.2.47.	KE 86-MSS 30-31	129
3.2.48.	KE 87 MSS 52-53	132
3.2.49.	KE 88 MSS 57	136
3.2.50.	KE 90 MSS 68	138
3.2.51.	KE 95-MSS 176	140
3.2.52.	KE 96-MSS 180	142
3.2.53.	KE 106 MSS 231	144
3.2.54.	KE 107 MSS 212	146
3.2.55.	KE 108 MSS 227-228	149
3.2.56.	KE 112 MSS 298	151
3.2.57.	KE 113 MSS 303	153
3.2.58.	KE 114 MSS 302	154
3.2.59.	KE 115 MSS 265	155
3.2.60.	KE 118 MSS 269-270	157
3.2.61.	KE 119-MSS 279	159
3.2.62.	KE 120-MSS 214	161
3.2.63.	KE 122 MSS 232	163
3.2.64.	KE 127-MSS 216	165

3.2.65.	KE 129 MSS 318	167
3.2.66.	KE 132 MSS 249	169
3.2.67.	KE 137-MSS 169	171
3.2.68.	KE 138-MSS 168	173
3.2.69.	KE 140 MSS 166-167	175
3.2.70.	KE 142 MSS 165	177
3.2.71.	KE 143 MSS 150	179
3.2.72.	KE 145-MSS 245	181
3.2.73.	KE 146 MSS 244	182
3.2.74.	KE 149-MSS 152	184
3.2.75.	KE 150 MSS 161	186
3.2.76.	KE 151-MSS 160	188
3.2.77.	KE 154-MSS 155/II	190
3.2.78.	KE 158 MSS 86	191
3.2.79.	KE 160-MSS 280	193
3.2.80.	KE 164 MSS 48-49	195
3.2.81.	KE 167-MSS 290	198
3.2.82.	KE 169-MSS 215	200
3.2.83.	KE 170 MSS 219	202
3.2.84.	KE 174 MSS 194	204
3.2.85.	KE 176 MSS 195	206
3.2.86.	KE 177-MSS 198	208
3.2.87.	KE 183 MSS 197	210
3.2.88.	KE 192 MSS 119	212
3.2.89.	KE 196-MSS 56	214

3.2.90.	KE 201-MSS 132	216
3.2.91.	KE 202-MSS 126	217
3.2.92.	KE 203 MSS 128-129 / II	219
3.2.93.	KE 205 MSS 112	220
3.2.94.	KE 208 MSS 236	222
3.2.95.	KE 210 MSS 271-272	224
3.2.96.	KE 223 MSS 80-81	226
3.2.97.	KE 243 MSS 218	228
3.2.98.	KE 246 MSS 243	229
3.2.99.	KE 247-MSS 196 / II	230
3.2.100.	KE 249-MSS 200	231
3.2.101.	KE 253-MSS 258	233
3.2.102.	KE 261-MSS 154	234
3.2.103.	KE 273-MSS 246	235
3.2.104.	KE 276-MSS 175	236
3.2.105.	KE 287 MSS 228	238
3.2.106.	KE 292 MSS 151	240
3.2.107.	KE 299-MSS 254	242
3.2.108.	KE 306-MSS 253	244
3.2.109.	KE 307-MSS 255	246
3.2.110.	KE 316-MSS 19	248
3.2.111.	KE 317-MSS 208	250
3.2.112.	KE 318-MSS 193	252
3.2.113.	KE 322-MSS 67	254
3.2.114.	KE 326-MSS 288	256

3.2.115.	KE 327 MSS 66	258
3.2.116.	KE 341 MSS 82-83	260
3.2.117.	KE 346 MSS 294	262
3.2.118.	KE 347 MSS 142	264
4.	Sonuç ve öneriler	267
4.1.	Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	267
4.2.	İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	275
4.3.	Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	276
4.4.	Dördüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	276
4.5.	Beşinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	278
4.6.	Altıncı Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	279
4.7.	Yedi ve Sekinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	279
4.8.	Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	280
4.9.	Öneriler	280
KAYNAKLAR		281
ÖZGEÇMİŞ		283

ÇİZELGELERİN LİSTESİ

Çizelge 2.1 KE 25 MSS 54 Numaralı eserin kesitlerine ait benzeme değerleri	19
Çizelge 4.1 MSS ve KE’de bulunan ortak eserlerin tam listesi	267
Çizelge 4.2 Farklı makamlarda yazılmış versiyonların listesi	276
Çizelge 4.3 MSS’de hatalı fasıllarda düşünülebilecek eserlerin listesi	278
Çizelge 4.4 Farklı usûllerde yazılmış versiyonların listesi	279

ŞEKİLLERİN LİSTESİ

Şekil 2.1: Eserin KE25 ve MSS54 numaralı iki versiyonundan örnek bir bölüm	11
Şekil 2.2 MSS54 numaralı eserden bir bölüm	12
Şekil 2.3 KE25 numaralı eserden bir bölüm	12
Şekil 2.4 KE25’de tüm kesitler toplamda 4 vuruştan oluşmaktadır	13
Şekil 2.5 MSS54’de tüm kesitler toplamda 4 adet dörtlük notadan oluşmaktadır.....	13
Şekil 2.6 Çeviri yazımda her kesit toplamda 4 adet sekizlik notadan oluşmaktadır..	13
Şekil 2.7 Bir kesite sığmayan hüseyinî sesi K17-18’e yazılmıştır.....	14
Şekil 2.8 Bir kesite sığmayan hüseyinî sesi nota bağıyla birleştirilmiştir.	14
Şekil 2.9 Fazla kabul edilen kesite örnek.....	14
Şekil 2.10 Fazla kabul edilen kesitin çeviri yazım örneği	14
Şekil 2.11 MSS’de tekrarlı yazılan bölümlere örnek.....	15
Şekil 2.12 MSS’de tekrarlı yazılan bölümlere çeviri yazım örneği.....	15
Şekil 2.13 Çift dolaplı yazılan bölümlerin çeviri yazım örneği.....	16
Şekil 2.14 Süresi net olarak okunamayan 58 numaralı kesit	16
Şekil 2.15 Net olarak okunmayan düğâh sesinin bulunduğu K92 numaralı kesit	16
Şekil 2.16 MSS’de istisnâî dönüş işaretlerine örnek (MSS 245).....	17
Şekil 2.17 MSS’de iki sayfaya yazılan eserlere örnek.....	18
Şekil 2.18 Örnek eserin ilk satırına ait benzeme oranları	18
Şekil 3.1 KE’de Berevşân usûlünün târifi.....	21
Şekil 3.2 Berevşân usûlünün kesitlere ayırımı.....	21
Şekil 3.3 KE’de Çenber usûlünün târifi	22
Şekil 3.4 Çenber usûlünün kesitlere ayırımı	22
Şekil 3.5 KE’de Darbeyn usûlünün târifi.....	22
Şekil 3.6 Darbeyn usûlünün kesitlere ayırımı.....	23

Şekil 3.7 KE’de Darb-ı Fetih usûlünün târifi.....	23
Şekil 3.8 Darb-ı Fetih usûlünün kesitlere ayırımı.....	23
Şekil 3.9 KE’de Devr-i Kebîr usûlünün târifi.....	24
Şekil 3.10 Devr-i Kebîr usûlünün kesitlere ayırımı.....	24
Şekil 3.11 KE’de Devr-i Revân usûlünün târifi.....	24
Şekil 3.12 Devr-i Revân usûlünün kesitlere ayırımı.....	24
Şekil 3.13 KE’de Düyek usûlünün târifi.....	25
Şekil 3.14 Düyek usûlünün kesitlere ayırımı.....	25
Şekil 3.15 KE’de Fahte usûlünün târifi.....	25
Şekil 3.16 Fahte usûlünün kesitlere ayırımı.....	25
Şekil 3.17 KE’de Hafif usûlünün târifi.....	26
Şekil 3.18 Hafî usûlünün kesitlere ayırımı.....	26
Şekil 3.19 KE’de Hâvî usûlünün târifi.....	26
Şekil 3.20 Hâvî usûlünün kesitlere ayırımı.....	27
Şekil 3.21 KE’de Muhammes usûlünün târifi.....	27
Şekil 3.22 Muhammes usûlünün kesitlere ayırımı.....	27
Şekil 3.23 KE’de Sakîl usûlünün târifi.....	27
Şekil 3.24 Sakîl usûlünün kesitlere ayırımı.....	28
Şekil 3.25 KE’de Semâî usûlünün târifi.....	28
Şekil 3.26 KE3 MSS229 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı.....	29
Şekil 3.27 KE4 MSS 242 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı.....	31
Şekil 3.28 KE5 MSS201 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı.....	33
Şekil 3.29 KE6 MSS192 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı.....	35
Şekil 3.30 KE7 MSS257 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı.....	37
Şekil 3.31 KE9 MSS247 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı.....	39

Şekil 3.32 KE10 MSS38-39 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	41
Şekil 3.33 KE11 MSS64 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	43
Şekil 3.34 KE12 MSS179 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	45
Şekil 3.35 KE13 MSS177 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	47
Şekil 3.36 KE14 MSS178 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	49
Şekil 3.37 KE15 MSS273 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	51
Şekil 3.38 KE16 MSS296 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	53
Şekil 3.39 KE18 MSS164 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	55
Şekil 3.40 KE19 MSS130 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	57
Şekil 3.41 KE21 MSS 84-85 numaralı eserin çeviri yazımı.....	59
Şekil 3.42 KE22 MSS172-173 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	61
Şekil 3.43 KE 24 MSS 50-51 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	65
Şekil 3.44 KE 25 MSS 54 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	67
Şekil 3.45 KE 27 MSS 230 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	70
Şekil 3.46 KE 29 MSS 277 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	73
Şekil 3.47 KE 30 MSS 260 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	75
Şekil 3.48 KE 32 MSS 256 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	78
Şekil 3.49 KE 34 MSS 263-264 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	80
Şekil 3.50 KE 35 MSS 262 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	84
Şekil 3.51 KE 37 MSS 72-73 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	86
Şekil 3.52 KE 41 MSS 284 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	88
Şekil 3.53 KE 44 MSS 114 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	92
Şekil 3.54 KE 49 MSS 153 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	93
Şekil 3.55 KE 52 MSS 104 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	95
Şekil 3.56 KE 54 MSS 141 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	97

Şekil 3.57 KE 55 MSS 128-129 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	99
Şekil 3.58 KE 56 MSS 138 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	101
Şekil 3.59 KE 58 MSS 140 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	103
Şekil 3.60 KE 60 MSS 113 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	105
Şekil 3.61 KE 61 MSS 69 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	107
Şekil 3.62 KE 62 MSS 101 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	109
Şekil 3.63 KE 69 MSS 124 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	110
Şekil 3.64 KE 71 MSS 125 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	112
Şekil 3.65 KE 73 MSS 55 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	114
Şekil 3.66 KE 75 MSS 70 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	117
Şekil 3.67 KE 77 MSS 46 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	119
Şekil 3.68 KE 78 MSS 44-45 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	121
Şekil 3.69 KE 81 MSS 34-35 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	123
Şekil 3.70 KE 82 MSS 42-43 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	125
Şekil 3.71 KE 85 MSS 65 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	127
Şekil 3.72 KE 86 MSS 30-31 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	129
Şekil 3.73 KE 87 MSS 52-53 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	132
Şekil 3.74 KE 88 MSS 57 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	136
Şekil 3.75 KE 90 MSS 68 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	138
Şekil 3.76 KE 95 MSS 176 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	140
Şekil 3.77 KE 96 MSS 180 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	142
Şekil 3.78 KE 106 MSS 231 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	144
Şekil 3.79 KE 107 MSS 212 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	146
Şekil 3.80 KE 108 MSS 227-228 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	149
Şekil 3.81 KE 112 MSS 298 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	151

Şekil 3.82 KE 113 MSS 303 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	153
Şekil 3.83 KE 114 MSS 302 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	154
Şekil 3.84 KE 115 MSS 265 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	155
Şekil 3.85 KE 118 MSS 269-270 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	157
Şekil 3.86 KE 119 MSS 279 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	159
Şekil 3.87 KE 120 MSS 214 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	161
Şekil 3.88 KE 122 MSS 232 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	163
Şekil 3.89 KE 127 MSS 216 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	165
Şekil 3.90 KE 129 MSS 318 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	167
Şekil 3.91 KE 132 MSS 249 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	169
Şekil 3.92 KE 137 MSS 169 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	171
Şekil 3.93 KE 138 MSS 168 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	173
Şekil 3.94 KE 140 MSS 166-167 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	175
Şekil 3.95 KE 142 MSS 165 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	177
Şekil 3.96 KE 143 MSS 150 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	179
Şekil 3.97 KE 145 MSS 245 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	181
Şekil 3.98 KE 146 MSS 244 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	182
Şekil 3.99 KE 149 MSS 152 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	184
Şekil 3.100 KE 150 MSS 161 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	186
Şekil 3.101 KE 151 MSS 160 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	188
Şekil 3.102 KE 154 MSS 155/II numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı.....	190
Şekil 3.103 KE 158 MSS 86 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	191
Şekil 3.104 KE 160 MSS 280 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	193
Şekil 3.105 KE 164 MSS 48-49 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	195
Şekil 3.106 KE 167 MSS 290 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	198

Şekil 3.107 KE 169 MSS 215 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	200
Şekil 3.108 KE 170 MSS 219 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	202
Şekil 3.109 KE 174 MSS 194 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	204
Şekil 3.110 KE 176 MSS 195 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	206
Şekil 3.111 KE 177 MSS 198 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	208
Şekil 3.112 KE 183 MSS 197 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	210
Şekil 3.113 KE 192 MSS 119 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	212
Şekil 3.114 KE 196 MSS 56 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	214
Şekil 3.115 KE MSS 132 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	216
Şekil 3.116 KE 202 MSS 126 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	217
Şekil 3.117 KE 203 MSS 128-129/II numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	219
Şekil 3.118 KE 205 MSS 112 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	220
Şekil 3.119 KE 208 MSS 236 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	222
Şekil 3.120 KE 210 MSS 271-272 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı ...	224
Şekil 3.121 KE 223 MSS 80-81 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	226
Şekil 3.122 KE 243 MSS 218 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	228
Şekil 3.123 KE 246 MSS 243 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	229
Şekil 3.124 KE 247 MSS 196/II numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı.....	230
Şekil 3.125 KE 249 MSS 200 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	231
Şekil 3.126 KE 253 MSS 258 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	233
Şekil 3.127 KE 261 MSS 154 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	234
Şekil 3.128 KE 273 MSS 246 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	235
Şekil 3.129 KE 287 MSS 228 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	238
Şekil 3.130 KE 292 MSS 151 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	240
Şekil 3.131 KE 299 MSS 254 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	242

Şekil 3.132 KE 306 MSS 253 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	244
Şekil 3.133 KE 307 MSS 255 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	246
Şekil 3.134 KE 316 MSS 19 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	248
Şekil 3.135 KE 317 MSS 208 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	250
Şekil 3.136 KE 318 MSS 193 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	252
Şekil 3.137 KE 322 MSS 67 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	254
Şekil 3.138 KE 326 MSS 288 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	256
Şekil 3.139 KE 327 MSS 66 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	258
Şekil 3.140 KE 341 MSS 82-83 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	260
Şekil 3.141 KE 346 MSS 294 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	262
Şekil 3.142 KE 347 MSS 142 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı	264

SİMGELER VE KISALTMALAR

Simgeler

Açıklamalar

AX

MSS ilgili eser X numaralı kesit

KX

KE ilgili eser X numaralı kesit

Kisaltmalar

Açıklamalar

EKÖ

Eser karşılaştırma ölçeği

GTMDD

Gelenekli Türk Müziği Doğal Dizisi

KE

Kantemiroğlu Edvârı (Kitâb-ı İlm'il Mûsikî alâ vechîl Hurûfat)

MSS

Mecmû'a-i Sâz-ü Söz

1. GİRİŞ

İnsanoğlu var olduğu günden bu yana duygularını somutlaştırma ve bir yönüyle ölümsüzleştirme çabası içinde olmuştur. Kimi zaman yaşamına etki eden bir olayı mağara duvarlarına yaptığı resimlerle yaşatmaya çalışmış, kimi zaman olaylar destanlaştırılıp kulaktan kulağa aktarılmış, kimi zaman ise destanlar kaleme alınmış ve bu yolla nesilden nesile intikali sağlanmıştır.

Anlık olarak ortaya çıkan tüm duygularda olduğu gibi, müzik de zamana yenik düşer, unutulur yada ilk halinin dışına çıkar. Bu durumu Tohumcu (2006, s. 11) şu şekilde ifade ediyor.

İnsanlığın kültürel zenginliğinin en önemli parçalarından biri olan müzik, duygu ve düşünceleri kelimelerin ötesinde ifade eder. Ancak müzik, duygu ve düşünce ürünü olması hasebiyle o anda çıkmış ve zamanla değişerek ya da etkileşerek yayılmıştır. Bu bağlamda herhangi bir müzik cümlesi, yer aldığı zaman kesiminin sona ermesiyle yok olur.

Yukarıda da ifade edildiği gibi duyguları kelimelerin ötesinde ifade eden fakat içinde bulunduğu ânın sona ermesiyle kaybolan müziğin, yok olmaktan kurtarılması ve her zaman tekrarlanabilir olması ancak bazı yollarla kayıt altına alınmasıyla mümkündür. İnsanoğlunun bu durumda başvurduğu yollardan biri müziği hafızaya almak ve bu yolla zamandan zamana, nesilden nesile aktarılmasını sağlamaktır.

Müzik yüzyıllar boyunca hafıza yoluyla sonraki nesillere taşınmıştır. Fakat insan hafızasının zamana yenik düşmesi ve ezgilerin unutuluyor oluşu, şekillerle kayıt altına almayı, yani müziğin yazılmasını kaçınılmaz hale getirmiştir. Bunun neticesi olarak birçok toplum, farklı yollarla müziği yazıya veya şekile dökerek bir bakıma somutlaştırmaya çalışmıştır.

Tarihte yazıyı bulan medeniyet olan Sümerlerin, müzik yazısını da kullanan ilk medeniyet olduğu kabul edilir.

Sümerler müziklerini yazı ile ifade etmek için Çivi Yazısı denilen Sümer yazısına benzer bir yazı kullanmışlardır....Hüseyin Saadettin Arel yazdığı müzik tarihi notlarında İngiliz yazar Galpin'in, Berlin'de bulunan Staatliches Museum'da *Kar 1,4* olarak bilinen her iki tarafı çivi yazılarıyla dolu bir tabletten bahsettiğini belirtir. Ayrıca Asur şehrinde de M.Ö. 800 tarihlerinden kalan bir tablet bulunmuştur. Üç

sütunluk bir metin içeren tabletin orta sütununda insanın var oluşunu, yaratılışını hikaye eden bir Sümer ilahisinin sözleri, sağ sütununda aynı ilahinin Asurca çevirisi sol sütunda ise müzikteki sesleri gösterdiği anlaşılan çivi yazısı ile yazılmış bir takım işaretlerden oluşmuş guruplar görülmektedir (Tohumcu, 2006, s. 6).

“Galipin’e göre müzik yazısı; Sümerlerden Mezopotamya’nın Sami kavimlerine ve Babillilere yayılmıştır” (Ak, 2002, s. 22).

Ak (2002, s. 22); müzik tarihi gelişimi hakkındaki çalışmasında Öztuna (1987, s. 57)’dan şunları aktarmaktadır:

Sümerler ve Babilliler’den sonra eski Mısırlılar da mûsiki yazısını kullanmışlar, buradan İbrâniler ve sonraları Habeşler gibi diğer Sami kavimlere de intikal etmiştir. Yakın doğu medeniyeti ile ilgileri olmayan Çinliler ve Hindûlar da belki bundan 2000 yıl kadar önce kendi kendilerine mûsikî yazısı bulup kullanmışlardır. Sümer ve Mısır musiki yazılarından faydalanan Arâmiler ve Süryâniler bu yazıyı geliştirmişler ve bütün bu yakın doğu Mezopotamya-Mısır medeniyetinin unsurlarını iktibas eden Yunanlılarda da tabiatıyla nota yazısı mevcuttu. Önce Girit’ ve belki İyonya’ya gelen nota yazısı M.Ö. VI. yy’dan önce Yunanistan’da kullanılmaya başlandı.

Nota yazısı Yunan medeniyetinde çok gelişmiştir. Bizanslıların kullanmış olduğu son derece karışık olan sistem bir yana bırakılacak olursa Ortaçağ Hristiyan toplumunda yaygın olan sistem Gregoryenlerin 7. yy’dan sonra kullandıkları Neume notasyonu idi. “9. ve 13. yy arası kullanılan neume işaretleri ortaçağda kilise ve manastırlardaki icracılara ezgilerin iniş çıkış hareketlerini belirtmek ve bu ezgileri hatırlamalarını sağlamak amacıyla sözler üzerine yazılan işaretlerden türemiştir” (Tohumcu, 2006, s. 21).

Günümüzde kullanılan modern notasyonun temelini oluşturan ve seslerin iniş-çıkışlarını gösteren şekillerden oluşan neumalar, 11. yy’da dizek üzerine yazılmaya başlandı. Aynı dönemde İtalyan müzik teorisyeni, rahip Guido d’Arezzo dört çizgili porteyi ve okumayı kolaylaştıran renkli çizgileri kullandı, bu da açıkli dizek yazısının başlangıcı oldu.

“13. yüzyılın başında ses sürelerinin uzun ve kısa ayrımını ifade eden modern tartım kalıplarının (Modus) kullanımı, nota değerlerinin belirtilmesinin ilk aşaması olarak kabul edilmiştir” (Tohumcu, 2006, s. 30). Modusların yaygınlaşmasından sonra ise

ölçekli nota yazımı kullanılmış ve günümüz nota yazım sistemi şekillenmeye başlamıştır.

Özetle Mezopotamya, Mısır, Antik Yunan, Çin, Hintliler gibi bir çok medeniyette çeşitli müzik yazıları denenmiş ve nihayet günümüz nota yazısı kullanılmaya başlanmıştır.

Türk Dünyasında Müzik Yazıları

Türklerin kültür hayatında önemli bir yer tutan müziğe dair yazma faaliyetlerinin ilk kez ne zaman başladığıyla ilgili çok fazla bilgi bulunmamaktadır.

Tohumcu (2006, s. 124) Bardakçı'nın (1993, s. 71) Uygurlarda *mani* müzik yazısının kullanımından bahsettiğini aktarmakta ve şunları eklemektedir; "...birçok Uygur Hakani'nin *Mani* dinine mensup olmasından dolayı, ismini bu dini inanıştan aldığı tahmin edilen *mani* yazısı hakkında maalesef yeterli bilgi yoktur".

Türklerde müziğin usta-çırak ilişkisi içerisinde öğretim ve aktarımının yanında yazıldığını ise Uçan'dan (2000, s. 31) aktaran Ergişi (2008, s. 1) şu şekilde ifade ediyor:

XIII. yüzyılda (Orta) Asya Türkçesi ile kaleme alınmış bir kaynak, Eski Çağatay Türkçesinde "Ayalgu" adı verilen (eski) Orta Asya Türk Müzik Yazısı hakkında bilgiler vermektedir. Ayrıca Uygurlar döneminde sadece ustanın ağzından-elinden işitip görerek değil, aynı zamanda yazıp okuyarak da müzik yapma yöntemi öğrenilip uygulandığı görülüyor. Bunu, Uygur çalgıcıların, müzik yazısından (notasından) çaldıklarına ilişkin sağlam ve inanılır bir gözlemin yer aldığı *Tansuknâme*'den öğrenmekteyiz.

Türklerin İslâmiyet'e geçişinden sonra karşılıklı etkileşimler sonucunda İslâm medeniyetinin genel olarak kullandığı Ebced Nota yazısı kullanılmaya başlanmıştır.

"9. yüzyılda yaşamış önemli bir İslam filozofu olan Yâkup el-Kindî'nin (ö.874) harflere dayalı olarak icat ettiği Ebced Notası örnekleri *Risâle fi khubr te'lifi'l-elhan* adlı eserdir ve bu tarz notaların ilkidir" (Ak, 2002, s. 24). Arap alfabesinin ilk 12 harfinin kromatik denilebilecek bir dizi içerisinde kullanıldığı ebced sistemi daha sonra bir çok müzik nazariyatçısı tarafından kullanılmış ve İslam dünyasının en yaygın müzik yazısı haline gelmiştir.

Ebced nota sistemini geliştiren önemli nazariyatçılardan birisi de Safiyyuddin Urmevîdir. “XIII. yüzyılda sistemci okulun kurucusu Safiyyüddin Urmevî (ö.1294) kendisinden önce kullanılmış bir sistem olmakla birlikte, sesleri gösterirken kullandığı ebced notasını geliştirmiş ve bir sekizliyi, on yedi sese ayrılarak her birini de ayrı bir harfle göstermiştir” (Uygun, 1999, s. 58). Marağalı Abdülkadir (ö. 1435) de, bu teoriye önemli katkıyı yapanların başında gelir.

Türk müziğinde, eserleri notaya alma çalışmalarından en önemlilerinden biri de Ali Ufkî Bey’e aittir. Asıl adı Wojciech Bobowski (Bazı kaynaklarda Albert Bobowski) ve Polonya asıllı bir mühtedî olan Ali Ufkî Bey’in 1610 yılında doğduğu ve Kırım Tatarlarınca esir alınarak Osmanlı’ya getirildiği kabul edilir. Asilzâde bir aileden geldiği ve iyi bir eğitim aldığı düşünülmektedir. Tarihi tam olarak bilinmemekle birlikte, elde bulunan verilerin incelenmesi neticesinde 1632-1643 arasında otuz yaşlarında girdiği Osmanlı sarayından on dokuz yıl sonra 1651-1662 yılları arasında çıktığı tahmin edilmektedir. Saray’a girdikten sonra sazendeler arasına katılan Ali Ufkî, Türk Musikisini ve santur çalmayı öğrenmiştir. Bunun yanında Polonya yıllarında öğrendiği düşünülen batı müziği nota yazımının etkisiyle olsa gerek Osmanlı sarayında öğrendiği eserleri yazma gayreti içinde olmuştur. Popescu-Judet (2000, s. 22) bu durumu Ali Ufkî’den şu şekilde aktarıyor:

Musiki ezberle öğrenilir, musikinin yazılabilmesi ise neredeyse bir mucize gibi görülür. Bense ders görürken öğrendiklerimi unutmamak için kapar, hemen notaya alırdım. Bu yeteneğimi gören birçok Türk üstadı da beni takdir ederdi. Bunun üzerine erbaşı yani içoğlanları korosunun başı olarak tayin edildim. Bunlar, öğrendikleri saz ve söz eserlerini sık sık unuturlar, hafızalarını tazelemem için bana başvururlar ve müteşekkir kalırlardı. Dahası kendilerine musikiyi yazma sanatını öğretmemi isterlerdi.

Ali Ufki nota yazımı konusunda yalnızca meşk usûlüyle öğrendiği eserlerle sınırlı kalmamış bunun yanında türkû, varsağı, ilahi gibi birçok türden eserin de notasını alarak *Mecmuâ-i Sâz-u Söz* isimli eserini oluşturmuştur.

Mecmuâ-i Sâz-ü Söz, 16 ve 17.yüzyıllara ait beş yüzden fazla söz ve saz eserinin güftesiyle notasını içerir. Klâsik Türk Musikisi içinde kaleme alınmış ilk nota koleksiyonudur. 200 ü aşkın peşrev ve saz semaisiyle birlikte, 60 kadar murabba beste, 35 kadar nakış ve semâi, 120 civarında türkû, varsağı ve dinsel eserin (ilâhi,

teşbih vs.) güfte ve notasını içeren bu mecmua, Türk Mûsikîsi açısından hayatî öneme sahip bir belgedir (Behar, 1990, s. 37).

MSS'nin çeviri yazımı Hakan Cevher (1995) tarafından yapılmıştır.

Ali Ufki'nin nerede hangi tarihte öldüğüne dair elimizdeki bilgiler tutarlı olmamakla birlikte birçok batılı kaynak; 1675 yılında İstanbul'da öldüğünden bahsetmektedir.

Türk musikisinde nota yazımı denemelerinden en önemlilerinden bir diğeri ise Kantemiroğlu'na aittir. Asıl adı Dimitri Cantemir olan Kantemiroğlu, Boğdan voyvodası Konstantin Kantemir'in küçük oğludur. Küçük yaştan itibaren Felsefe, Latince, Yunancanın yanında iyi bir müzik eğitimi de almıştır. Babasının Osmanlı'ya olan bağlılığının teminat altına alınması adına 1687 yılında ağabeyinin yerini almak üzere İstanbul'a gelmiş ve bazı kısa süreli seyahatleri dışında 1710 yılına kadar yirmi iki yıl boyunca burada kalmıştır.

İstanbul'da bulunduğu süre içinde Osmanlı toplumunun âdet ve törelerini gözlemlemeye çalışmış, Enderun-u Hümayun'da iken musiki bilgisini çok geliştirmiş, Türk musikisinin nazariyatını en ince detaylarına kadar öğrenmiştir....Tanbûr ve Ney icra eden Kantemiroğlu, Türk Musikisinde nota kullanımının olmayışını bir eksiklik olarak görmüştür. Bunun neticesi olarak da harfler ve sayılarla bir Türk notası icad etmiş, bu notanın müzikçiler arasında yayılmasına çalışmıştır. O dönemin yetkili devlet adamlarının da yönlendirmeleriyle notaya almış olduğu eserleri bir kitapta toplamış ve Sultan II. Ahmed'e takdim etmiştir (Tura, 2001, s. XXII).

Kitâbu'l İlmi'l Mûsikî alâ vech'il Hurûfat adındaki bu eseri Türk Müziğinin anlatıldığı nazari kısım ve notalar olmak üzere iki ana bölümden oluşmaktadır. Nota kısmında 350 nin üzerinde saz eserini kendi icat ettiği harf nota yazısıyla kayıt altına alarak kültüre büyük bir hizmette bulunmuştur.

Kantemiroğlu Edvârı Owen Wrigt (1992) ve Yalçın Tura (2001) tarafından çeviri yazımları yapılmış ve yayımlanmıştır.

1.1. Problem Durumu

Ali Ufki ve Kantemiroğlu'nun hayatları incelendiğinde birbirlerinden haberdar olduklarına dair hiçbir bilgiye rastlanmaz.

Sonuç olarak 1673 yılında doğan ve nota yazmalarını 1694’de padişaha sunmuş olan Kantemiroğlu’nun, 1675’de öldüğü düşünülen Ali Ufki’nin eserinden habersiz olduğu söylemek yanlış olmayacaktır.

Bu iki müzik adamının elli yıl arayla ve birbirlerinden habersiz şekilde yazdıkları düşünülen yazmalar incelendiğinde bir kısım eserlerin ortak olduğunu Owen Wright, Yalçın Tura gibi müzikologlar dile getirmektedir. Fakat ortak eserlerin geçen süre zarfında ne kadar değişikliğe uğradığı, ezgi yapısı, makam, usûl, tür açısından benzerlik ve farklılıklarının neler olduğu konusu bir problem olarak karşımızda durmaktadır.

Daha önce de değinildiği gibi gelenekli Osmanlı/Türk Musikisi eser aktarımında ve öğretiminde başlıca araç, ustanın çırağa eserleri ezberletmesi esasına dayanan meşk yöntemi idi. Bu yöntemin olumsuz tarafı, eserlerin unutulmasına veya eserlerin çağın gerektirdiği musiki anlayışına göre nağmelerin yeniden yapılandırılarak değiştirilmesine neden olmasıydı. Dönemin her meşk hocasının kendine göre bir anlayışı olduğu düşünülecek olursa; yıllar içerisinde eserlerin orijinal halinden sapması kaçınılmazdı. Bu durumu Cem Behar (2014, s. 107) şu şekilde ele alıyor:

Bugün geleneksel Osmanlı/Türk müziği repertuarında bulunan eserlerin çok büyük çoğunluğunun (ya da hiç değilse 20.yydan öncekilerin) besteci tarafından tasarlanmış “orijinal” şeklini kesin bir biçimde bilmek ve bu noktada otantiklik iddiasında bulunmak asla mümkün değildir. Zaten Osmanlı/Türk musikisi geleneği içinde bestelenmiş eserlere hiçbir zaman bir mutlak eser, yaratıldığı andan itibaren var olan bir eser olarak bakılmamıştır... Bestecinin kendi yapıtı üzerindeki egemenliği hiçbir zaman mutlak değildi ve müzik bir bakıma her icrada yeniden yaratılıyordu... Üç ya da dört asır önce bestelenmiş, çeşitli meşk silsilelerinden geçmiş ve ancak 19.yy sonlarıyla 20.yy başlarında notaya alınıp kâğıda dökülebilmüş bir eserin “aslına uygun” olduğu iddiasının tamamen asılsız olduğu da apaçık ortadadır. Kaldı ki, musiki eserlerinin asıllarından farklı bir biçimde icrâ edilebilecekleri, eserlerin zamanla mecburen az ya da çok değişikliğe uğradıkları gerçeği, daha önce de işaret ettiğimiz üzere, Osmanlı/Türk musiki geleneğinin en erken dönemlerinden beri pek âlâ biliniyordu... Örneğin, 17.yy sonlarından bir bestecisi ve icracısı olan Molla Mehmet Efendi hakkında şöyle yazıyor Es’ad Efendi: “...eskilerin san’atlı eserlerini aslen yapıldıkları gibi okurdu.... “eserlerin asıllarını uygun bir biçimde söylemek bir meziyet ise, demek ki bu eserleri değiştirerek okuyanlar da vardı tâ 17.asrın ikinci yarısında. Kezâ, aynı dönemin bir diğer bestecisi olan Nazîrîzâde Mehmed Efendi hakkında da “...eskilerin eserlerini

aslen okundukları gibi kapsıyor ve biliyordu...” şeklinde övgü dolu ifadeler kullanır Şeyhülislâm Es’âd Efendi. Sözlü bir gelenek içerisinde eserlerin sürekli olarak değişmesinin/değiştirilmesinin genel kural olduğu, zaman içinde “asıllarına uygun” kalmalarının ise kayda değer bir istisnâ teşkil ettiği gerçeği en erken dönemlerde bile böylece dile getiriliyordu.

Buradan hareketle bahsi geçen ortak eserlerin ne ölçüde değiştiğinin ortaya konması meşk yönteminin eser aktarımındaki rolünün değerlendirilmesi adına önemli bir veri olabilir.

Yapılan tüm durum tespitlerinden hareketle Türk musikisinin bu iki önemli eserinde bulunan ortak eserlerin ortaya konulması, karşılaştırılmasının yapılması ve geçen elli yıla yakın süre içerisinde ne ölçüde değiştiğinin değerlendirilmesi amacıyla problem cümlesi şu şekilde kurgulanmıştır:

Ali Ufkî ve Kantemiroğlu Yazmalarında Bulunan Ortak Eserlerin Karşılaştırmalı Transkripsiyonu ve İncelenmesi Nasıl Olmalıdır?

1.1.1. Alt problemler

1. Ali Ufkî ve Kantemiroğlu yazmalarında bulunan ortak eserler hangileridir?
2. Geçen zaman içerisinde bu eserler hangi oranda değişime uğramıştır. Bu oranı sayısal olarak ifade etmek mümkün müdür?
3. Eserlerin cümle yapılarında veya motiflerinde ekleme ve çıkarmalar var mıdır?
4. Aynı ezgiye sahip fakat farklı makamla ifade edilen eserler var mıdır?
5. Aynı ika yapısına sahip fakat farklı usûlle ifade edilen eserler var mıdır?
6. Aynı isimle ifade edilen fakat farklı ika yapısına sahip usûller var mıdır?
7. Aynı eserlerin bestekâr isimlerinde farklılıklar var mıdır?
8. Aynı eserlerin form/tür kullanımında farklılıklar var mıdır?
9. Meşk yöntemi; eser üzerinde bir tasarrufta bulunulmasına neden olmuş mudur?

1.2. Amaç

Çalışmada Ali Ufkî ve Kantemiroğlu yazmalarında bulunan ortak eserlerin hangileri olduğu, bu eserler arasında ezgi, makam, usûl, bestekâr, isim açısından ne gibi

benzerlik ve farklılıklar olduğu, eserlerin geçen süre zarfında ne kadar değişime uğradıklarının tespiti amaçlanmaktadır.

1.3. nem

Çalışma; Ali Ufki ve Kantemiroğlu yazmalarında geçen ortak eserlerin karşılaştırılması, benzer-farklı yönlerinin ortaya konması ve geçen süre zarfında ne oranda değişime uğradıklarının tespit edilmesinden hareketle dönemin eser aktarımının değerlendirilebilir hale getirmesinden dolayı önem arz etmektedir.

1.4. Sayıtlar

Çalışmada kullanılan yazmaların Ali Ufki ve Kantemiroğlu'na ait olduğu, Kantemiroğlu'nun eserini Ali Ufkı'den yaklaşık elli yıl sonra yazdığı ve bu eserini yazarken MSS ve içindeki eserler hakkında herhangi bir bilgiye sahip olmadığı varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

Çalışma Ali Ufki'nin musiki mecmuası olan *Mecmuâ-i Sâz-ü Söz*, ve Kantemiroğlu'nun musikiyle ilgili tek yazması olan *Kitâb-u İlmiî Mûsîkî alâ vechil hurufat* isimli eserleriyle sınırlandırılmıştır.

2. YÖNTEM

Bu bölümde ortak eserlerin belirlenmesi, belirlenen ortak eserler karşılaştırılırken izlenen yol ve sonuç olarak versiyonların benzeme oranlarının nasıl hesaplandığı anlatılmaktadır.

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada öncelikle Ali Ufkî ve Kantemiroğlu yazmalarında bulunan ortak eserlerin tesbiti için tarama yöntemi kullanılmıştır. “...Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu, var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır.” Başka bir ifadeyle “...Tarama modelleri, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir” (Karasar, 2014, ss. 77–79). Bu amaç doğrultusunda Mecmuâ-i Sâz-ü Söz, ve Kitâb-u İlmi Mûsikî alâ vechil hurufat isimli eserler taranacaktır.

Bulunan ortak eserlerin karşılaştırılması amacıyla içerik analizi yapılmıştır. İçerik analizi tekniklerinden kategorisel analiz tekniği kullanılmıştır. “İçerik analizi, çeşitli metinlerin içeriğini, naif bir okumaya kendini doğrudan vermeyen temel öğelerini sınıflandırmak ve yorumlamak amacıyla metodik, sistematik, objektif ve mümkünse nicel olarak incelenmesini sağlayan tekniktir” (Bilgin, 2006: 2). “İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşabilmektir. Betimsel analizde özetlenen ve yorumlanan veriler, içerik analizinde daha derin bir işleme tabi tutulur ve betimsel bir yaklaşımla fark edilemeyen kavram ve temalar bu analiz sonucu keşfedilebilir” (Yıldırım & Şimşek, 2008: 227). “Kategorisel Analiz ise, genel olarak, belirli bir mesajın önce birimlere bölünmesi ve ardından bir birimlerin, belirli kriterlere göre kategoriler halinde gruplandırılmasını ifade eder. Kategorilerin homojen, ayırt edici, objektif olması, bütünsellik taşıması, amaca uygun ve anlamlı olması gerekir” (Bilgin, 2006: 19).

2.2. Evren ve Örneklem

Bu çalışmanın evrenini Ali Ufkî’nin Mecmuâ-i Sâz-ü Söz ve Kantemiroğlu’nun Kitâb-u İlmi Mûsikî alâ vechil hurufat isimli eserleri oluşturmaktadır.

“Çalışma evreni, ulaşılabilen evrendir. Bu yönü ile somuttur. Araştırmacının ya doğrudan gözleyerek ya da ondan seçilmiş bir örnek küme üzerinde yapılan gözlemlerden yararlanılarak, hakkında görüş bildirebileceği evrenidir”(Karasar, 2014, s. 110)

Araştırmanın örneklemini ise evrende bulunan ortak eserler oluşturmaktadır. “Örneklem (sample), belli bir evrenden, belli kurallara göre seçilmiş ve seçildiği evreni temsil yeterliği kabul edilen küçük kümedir. Araştırmalar, çoğunlukla örneklem kümeler üzerinden yapılır ve alınan sonuçlar, ilgili evrenine genellenir” (Karasar, 2014, s. 110).

2.3. Veri Toplama Teknikleri

Araştırmanın temelini oluşturabilmek ve önceden belirlenen amaçlara ulaşabilmek için veriler kaynak taraması yapılarak elde edilmiştir. Bu tarama sırasında daha önce konuyla ilgili yapılmış olan bilimsel çalışmalardan, kitaplardan, internet taramasından ve uzman görüşlerinden yararlanılmıştır.

Versiyonların kolaylıkla karşılaştırılabilmesi ve incelenen verilerin anlaşılır şekilde ifade edilebilmesi için, yazmalar *kesit* adı verilen parçalara ayrılmıştır. Kesit kelimesi Türk Dil Kurumu tarafından “Bir şey enlemesine veya boylamasına kesildiğinde ortaya çıkan yüzey. Bir toplumun bölümü, kesim. Ayırıcı özellikleriyle belirlenen süreç. Bir cisim düz olarak kesildiğinde ortaya çıkan düzlemin biçim, makta” şeklinde ifade edilmiştir. Eserin her iki versiyonundan alınan kesitler karşılıklı olarak eşleşecek şekilde numaralandırılmıştır.

Eserlerin notası yazılırken müelliflerce kullanılan başlıklar yorum yapılmadan aktarılmaya gayret edilmiştir. Başlıklarda bulunan bilgilerin rahat karşılaştırılabilmesi adına ilk satıra eser numaraları, ikinci satıra ek bilgi olduğu düşünülen başlıklar (eser adı, bestekâr vs.), üçüncü satıra makamlar, dördüncü satıra usûller yazılmıştır. Eserlerin MSS versiyonlarında makamlar her eserin üst bilgilerine yazılmadığı ve fasıllar halinde kümelenmiş olmasından dolayı eserin içinde bulunduğu fasıl parantez içerisinde yazılmıştır. Bunun yanında müelliflerce yazılmayan fakat yorum yaparak elde ettiğimiz veriler de parantez içerisinde belirtilmiştir.

Aynı eserin iki farklı nüshası üzerinde yapılan örnek bir çalışma şu şekildedir.

MSS'nin 54.sayfasındaki eser (Şekil 2.2) ve KE'nin 25 numaralı eseri (Şekil 2.3) ortaktır. Ali Ufkî'nin *Pişrev-i Şükûfezar/Usûleş Düyek* başlığıyla Hüseyinî makâmı faslına koyduğu eser; Kantemiroğlu'nun yazdığı versiyonda *Der Makam-ı Hüseyinî/Şükûfezar/Düyek/Hasan Can* başlığıyla verilmiştir. Görüldüğü gibi her iki nüsha da Hüseyinî makâmında ve Düyek usûlünde kaleme alınmıştır. Her iki versiyonda da geçen *Şükûfezar* ifadesi eserin adı, Kantemiroğlu'nun'da geçen *Hasan Can* bilgisi ise bestekârı belirten bir bilgidir. Bu çerçevede versiyon bilgilerinin birlikte görülebilmesi ve notaların rahatlıkla karşılaştırılabilmesi adına Şekil 2.1'de bir bölümü görülen notalar yazılmıştır.

KE25 Şükûfezar-Hasan Can Der Makam-ı Hüseyinî Düyek	MSS 54 Pişrev-i Şükûfezar (Eser Hüseyinî Faslında) Usûleş Düyek
--	--

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

17 18 19 20 21 22 23 24

25 26 27 28 29 30 31 32 33 34

35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48

Şekil 2.1: Eserin KE25 ve MSS54 numaralı iki versiyonundan örnek bir bölüm

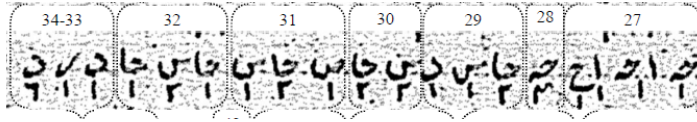
Şekil 2.1, Şekil 2.2 ve Şekil 2.3’de görüleceği gibi eserin iki versiyonu ve günümüz notasyonu karşılıklı eşleşecek şekilde kesitlere ayrılmış ve bu kesitler 1 den başlayarak numaralandırılmıştır. Örneğin 39 numaralı kesitin MSS, KE ve günümüz notasyonunda eşleştiği düşünülmektedir.

Şekil 2.2 MSS54 numaralı eserden bir bölüm

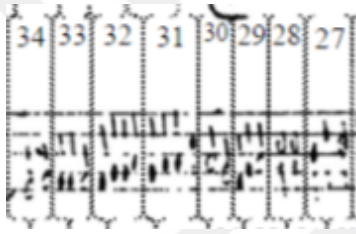
Şekil 2.3 KE25 numaralı eserden bir bölüm

Eserler kesitlere ayrılırken dikkat edilen bazı hususlar şunlar olmuştur;

- Eserler usûlleri göz önünde bulundurularak kesitlere ayrılmıştır. Örneğin devr-i kebîr usûlü $3+4+3+4=14$, fahte usûlü $5+5=10$ zaman olacak şekilde kesitlere ayrılmıştır. Düyek usûlündeki örnek eser dikkate alınacak olursa KE’de her kesit 4 vuruştan (Şekil 2.4) MSS’de 4 adet 4 lük notadan (Şekil 2.5), günümüz notasyonu ise 4 adet 8 likten oluşmaktadır (Şekil 2.6).

Şekil 2.4 KE25’de tüm kesitler toplamda 4 vuruştan oluşmaktadır

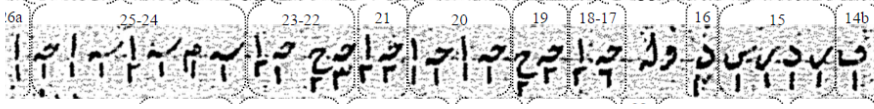

Şekil 2.5 MSS54’de tüm kesitler toplamda 4 adet dörtlük notadan oluşmaktadır

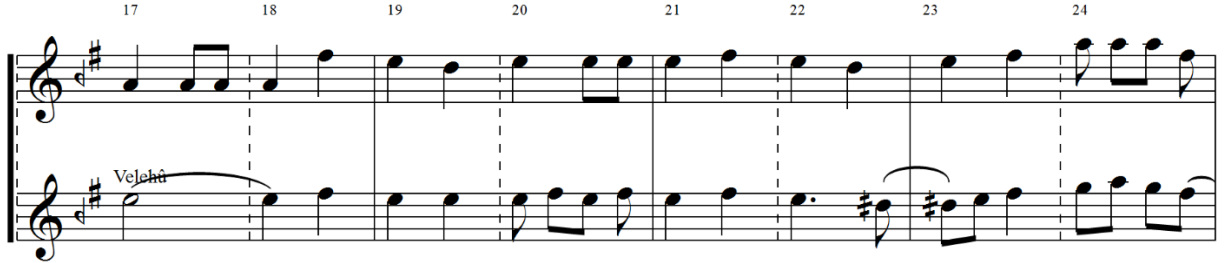

Şekil 2.6 Çeviri yazımda her kesit toplamda 4 adet sekizlik notadan oluşmaktadır

- Özellikle KE versiyonunda Arapça rakamların kesitlerin birim zamanlarıyla uyuşmadığı durumlarda sesler ayrı ayrı düşünülmüş daha sonra nota üzerinde, kullanılan bağlarla tekrar birleştirilmiştir. Örneğin; eserin KE versiyonu olan Şekil 2.7 de 17 ve 18 numaralı kesitlere bakılırsa hüseyinî sesinin altındaki rakamın 6 olduğu görülmektedir. Her kesit içerisinde en fazla 4 vuruş olması gerektiğinden bu ses $4+2$ şeklinde düşünülmüş ve önce dörtlük ardından sekizlik bir mi sesiyle çeviri yazımı yapılmış ve daha sonra bu sesler bağla birleştirilmiştir. (Şekil 2.8)

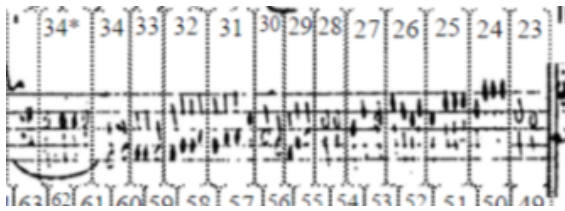

Şekil 2.7 Bir kesite sığmayan hüseyinî sesi K17-18'e yazılmıştır.

Şekil 2.8 Bir kesite sığmayan hüseyinî sesi nota bağıyla birleştirilmiştir.

- Eserlerin iki versiyonunun bütünlük içerisinde ilerlemesi adına bazı kesitler içerisinde bulunan süre değerleri bakımından fazla, bazı kesitler ise eksik kabul edilmiştir. Bu durum fazla olduğu düşünülen notaların küçük boyutlarla yazımıyla gösterilmiştir. Eksik olan kesitler ise nota üzerinde görülmektedir. Örneğin Şekil 2.9'da gösterilen A34 numaralı kesitin ikinci dolabında yazılan hüseyinî sesinin fazla kabul edilmemesi halinde MSS versiyonunun *Serhânesi* bir dörtlük süresince uzun olacaktır. Diğer taraftan söz konusu hüseyinî sesinin fazla olarak görülmemesi halinde A34 numaralı kesitin birinci ve ikinci dolapları arasında da uyumsuzluk oluşacaktır. Bu durumdan hareketle hüseyinî sesi fazla kabul edilmiş notaya aktarılırken bu ses küçük boyutlarda yazılmıştır. (Şekil 2.10)

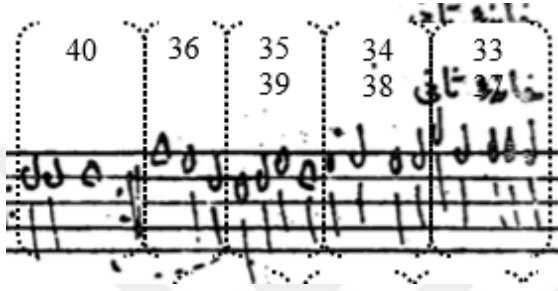

Şekil 2.9 Fazla kabul edilen kesite örnek

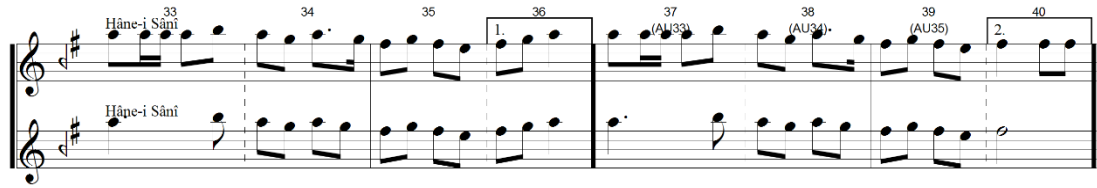

Şekil 2.10 Fazla kabul edilen kesitin çeviri yazım örneği

- Genel yazım mantığı çerçevesinde Kantemiroğlu eserlerin tekrarlı kısımlarını iki kez ardı ardına yazmayı tercih etmişken Ali Ufkî tekrar işaretleri kullanmıştır. Bu tür durumlarda eserlerde ses kaybı olmaması adına kesitleri Kantemiroğlu'na göre alınmış MSS versiyonu ise parantez içinde tekrarı olan kısım gösterilerek notaya alınmıştır. Örneğin Şekil 2.11'de bir bölümü verilen MSS 245 numaralı eserde iki tekrarlı yazılan bölümün çeviri yazımı Şekil 2.12'de verilmiştir. 36. kesitin sonunda yazılan röpriz işareti çeviri yazımda karmaşıklık doğuracağı düşüncesiyle kalın ölçü çizgisi kullanılmıştır.

Şekil 2.11 MSS'de tekrarlı yazılan bölümlere örnek

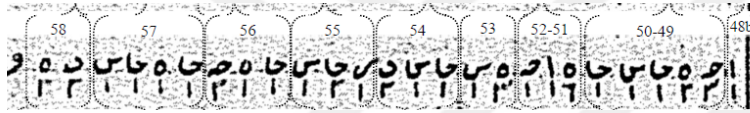
Şekil 2.12 MSS'de tekrarlı yazılan bölümlere çeviri yazım örneği

- Bazı durumlarda ise Ali Ufkî tarafından iki dolap halinde yazılan fakat KE versiyonunda yalnızca birinci ya da ikinci dönüşüyle kaleme alınmış bölümler vardır. Bu durumlarda her iki dolaba ayrı ayrı kesit numarası verilmemiş, her iki dolap aynı numarayla gösterilmiştir. Örneğin Ali Ufkî 34 numaralı kesiti ilk tekrarda birinci dolap ikinci tekrarda ikinci dolap çalınacak şekilde yazmışken, Kantemiroğlu bu bölümü yalnızca ilk tekrarıyla kaleme almıştır. (Şekil 2.13)

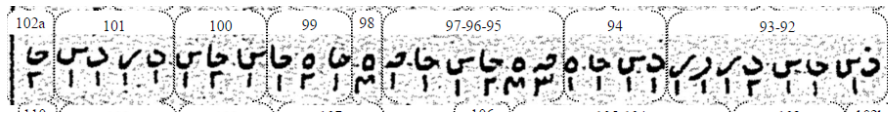
Şekil 2.13 Çift dolaplı yazılan bölümlerin çeviri yazım örneği

- Bazı kesitlerde tam olarak okunmayan sesler ve sürelerle karşılaşılmıştır. Bu durumlarda diğer müellifin yazdığı ve versiyonların karşılıklı uyumunu bozmayacak kabullerde bulunulmuştur. Örneğin altındaki rakamın “1” mi “2” mi olduğu tam olarak anlaşılamayan K58 numaralı kesitteki nevâ sesi “2” kabul edilerek hem MSS ile uyum sağlanmış hem de kesitin ve hâne’nin eksik kalması önlenmiştir.

Şekil 2.14 Süresi net olarak okunamayan 58 numaralı kesit

Bir diğer örnekte ise K92 numaralı kesitte zengüle ya da düğâh olduğu tam olarak belli olmayan ses Ali Ufkî versiyonu referans alınarak düğâh kabul edilmiştir.

Şekil 2.15 Net olarak okunmayan düğâh sesinin bulunduğu K92 numaralı kesit

- Ali Ufkî bazı eserlerde istisnâî dönüş işaretleri kullanmıştır. Bazı durumlarda ise eserin bazı bölümlerini kağıt üzerinde dikey porte çizerek yada diğer sayfalara aktararak yazmıştır. Bu durumlarda eserin KE versiyonunda karşılığı olmayan bu kısımlar, MSS taranarak bulunmuş ve ilgili yere aktarılmıştır. Örneğin MSS 245 numaralı eserin 56. kesitinin sonuna konulan işaret 9 numaralı kesite dönüş sağlamaktadır. (Şekil 2.16)

11a 10 9 57 58 59a 59b

26 25 24 23 22 21 20 19 18 16 64 63 14 62 13 61 12 60 11b

44a 43 42 41 40 36 35 34 33 32 31 30 29 28 27

56 52 51 50 49 48 47 46 45 44b

حَسْتَلَرْدِ بَکُو طَبِیْبَه کُنِیْسَه کُوجِ اَیْمَه سِن حَق دَن اُولُسُونِکِم عَنَابِت دُوسْتَم عِلَاجِ اَیْمَه
 اَو کُونَم بِر خَرْدَل اُولُسُون تَبْکِنِی اَجِ اَیْمَه حَق تَقْصَاعِ کُوزِی صُول کُون مَحَلِجِ اَیْمَه

Şekil 2.16 MSS’de istisnâi dönüş işâretlerine örnek (MSS 245)

- MSS’de bazı eserler iki sayfada yazılmıştır. Bu durumlarda Ali Ufki eserin birinci sayfasının ilk satırı ile ikinci sayfanın ilk satırını yan yana düşünerek yazmıştır. yani iki sayfa yan yana getirilerek uzunca bir satır oluşturulmuştur. Bu şekilde bakıldığında eserler KE versiyonlarıyla uyumlu hale gelmektedir. Örneğin MSS’nin 44 ve 45. Sayfaları aynı eserin birinci ve ikinci sayfalarıdır ancak bu sayfalar yan yana getirilerek günümüz nota yazısına aktarılmalıdır. Yani ilk sayfanın ilk satırını ikinci sayfanın ilk satırı takip etmelidir. (Şekil 2.17)

Örnek eserin ilk satırına bakılacak olursa birinci kesitin Ali Ufkî ve Kantemiroğlu versiyonu aynı seslerden oluşmaktadır. Bu eser için her bir kesitte 4 adet sekizlik nota bulunmaktadır ve bu notaların tamamı aynıdır. Şekil 2.18’de her kesitin altında bulunan rakam o kesitteki aynı olan ses süresini ifade etmektedir. Örneğin “14” numaralı kesitte iki vuruş değerindeki “si” sesleri ortak iken devamında yalnızca yarım vuruş değerindeki “lâ” sesi ortaktır. Dolayısıyla bu kesit için benzerlik değeri “2,5” olarak alınmalıdır. Devamındaki “15” numaralı kesitte ise benzerlik değeri “1” olmalıdır. Çünkü kesitin yalnızca son notası olan *si* ortaktır. Bu değerlerden ilk satır özelinde bir benzerlik oranı çıkarılmak istenirse toplam benzerlik değerlerinin kesitlerdeki toplam süreye bölünmesi gerekir. Yani bu satırdaki toplam 16 kesitteki 64 vuruşun $\frac{59,5}{64} = 0,92$ tanesi ortak ve aynıdır. Dolayısıyla $\frac{59,5}{64} = 0,92$ değeri bizim bu satır için benzerlik oranımızdır.

Bu yolla eserin tamamında versiyonlar arasında bir benzerlik oranı çıkarılmak istendiğinde Çizelge 2.1 oluşacaktır. Çizelgede her kesitteki ortak olan nota süreleri görülmektedir. Bunun yanında Hâne’ler arasındaki benzerlik oranları da hesaplanmıştır. Yani eserin tamamında %77, Serhâne bölümleri arasında %84, Mülâzime bölümlerinde %72, Hâne-i Sâni bölümlerinde %97, Hâne-i Sâlis bölümlerinde ise %65 oranında bir benzerlik vardır. Eserlerin tamamına ait benzerlik oranlarını gösteren tablo teze ek olarak cd formatında sunulmuştur.

Çizelge 2.1 KE 25 MSS 54 Numaralı eserin kesitlerine ait benzeme değerleri

Serhâne		Mülâzime				Hâne-i Sâni		Hâne-i Sâlis	
1	4	35	3	69	4	119	3,5	143	4
2	4	36	2	70	3	120	4	144	4
3	4	37	1	71	4	121	4	145	2
4	4	38	4	72	4	122	4	146	4
5	4	39	4	73	2	123	4	147	4
6	4	40	4	74	4	124	3,5	148	4
7	4	41	4	75	4	125	4	149	4
8	4	42	2,5	76	3	126	4	150	2
9	4	43	2	77	3,5	127	4	151	2
10	4	44	2	78	1,5	128	4	152	1
11	4	45	0	79	3,5	129	4	153	2
12	4	46	4	80	1,5	130	4	154	4
13	4	47	2	81	4	131	4	155	2
14	2,5	48	2	82	4	132	4	156	4
15	1	49	0	83	2	133	3	157	4
16	4	50	4	84	0	134	4	158	4
17	4	51	3,5	85	1	135	4	159	4
18	2	52	2	86	2	136	4	160	4
19	2	53	0	87	4	137	4	161	2
20	2	54	4	88	1	138	3,5	162	4
21	4	55	4	89	4	139	4	163	4
22	4	56	4	90	1	140	4	164	2
23	3	57	3,5	91	1,5	141	4	165	3

Serhâne		Mülâzime				Hâne-i Sâni		Hâne-i Sâlis	
24	2	58	4	92	0.5	142	4	166	4
25	2	59	3.5	93	3.5			167	4
26	4	60	4	94	4			168	4
27	2	61	4	95	3			169	4
28	4	62	1	96	2			170	4
29	4	63	4	97	0			171	0
30	4	64	4	98	3			172	0
31	4	65	4	99	1			173	0
32	3	66	3	100	1			174	0
33	3	67	3	101	4			175	0
34	2	68	4	102	1			176	0
				103	2.5			177	0
				104	0.5			178	0
				105	3.5				
				106	2				
				107	4				
				108	4				
				109	4				
				110	4				
				111	4				
				112	4				
				113	4				
				114	4				
				115	4				
				116	4				
				117	3.5				
				118	4				

Eserlerin benzerlik oranları hesaplanırken bazı istisnâî durumlar oluşmuş ve bu durumlara karşı bazı kabullerde bulunulmuştur:

- Örnekte de görüleceği gibi seslerin toplam süreleri dikkate alınmıştır. Yani birinci kesitte olduğu gibi ikilik nota uzunluğundaki bir la sesi ile bir dörtlük ve iki adet sekizlikten oluşan la sesi aynı kabul edilmiştir.
- Fazla olan kesitler toplam değere eklenmiştir. Örneğin A88 ve A100 de bulunan toplam iki vuruş uzunluğundaki iki adet re sesi genel süreye eklenmiştir. Yani bu eser özelinde karşılaştırılan toplam 178 kesitte bulunan 712 vuruş; 714 olarak değerlendirilmiştir.
- Müelliflerden birinin tek tekrarla yazdığı bölümlerde, ortak olan tekrar dikkate alınmış diğer tekrar benzerlik oranına dahil edilmemiştir.
- Müelliflerden birinin ayrı bir başlıkla yazdığı fakat diğer yazmada karşılığı olmayan “serbend”, “mukaddeme” vs. gibi kısımlar notaya aktarılmış ancak eser karşılaştırma ölçeğine dahil edilmemiştir.
- Oktavında yazılan sesler aynı kabul edilmiştir.

3. ORTAK ESERLER VE YORUMLAR

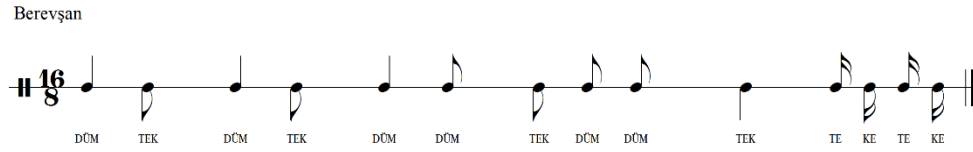
Bu bölümde Ali Ufkî'den Kantemiroğlu'na meşk yoluyla aktarılmış 118 adet eserin karşılaştırmalı olarak çeviri yazımına ait yorumlar ve EKÖ'ye göre benzerlik oranları bulunmaktadır. Birinci satırda eserin MSS, ikinci satırda ise KE versiyonu yer almaktadır. Eserler numaralandırılırken MSS'de Şükrü Elçin tarafından yayınlanmış tıpkı basımdaki sayfa numarası, KE'de ise eser sıra numarası dikkate alınmıştır.

3.1. Ortak Eserlerin Yazıldığı Usûller

MSS'de eserlerin usûlleriyle ilgili bir bilgi bulunmadığından referans noktası olarak Kantemiroğlu kabul edilmiştir.

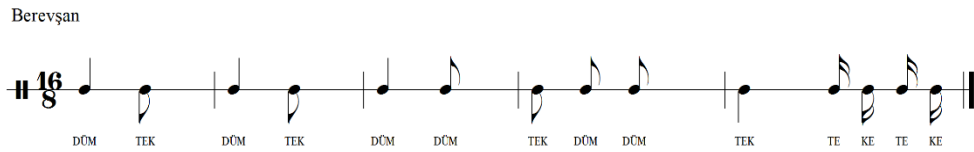
3.1.1. Berevşân Usûlü

Usûlün KE'deki târifini Owen Wright (1992, s. 218) şu şekilde aktarmaktadır. (Şekil 3.1)

Şekil 3.1 KE'de Berevşân usûlünün târifi

Buradan hareketle bu usûl, karşılaştırma kolaylığı sağlaması amacıyla $3+3+3+3+4=16$ birim zaman olacak şekilde kesitlere ayrılmıştır. (Şekil 3.2)

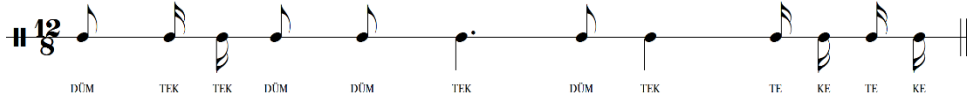

Şekil 3.2 Berevşân usûlünün kesitlere ayrılması

3.1.2. Çenber Usûlü

Usûlün KE'deki târifini Owen Wright (1992, s. 223) şu şekilde aktarmaktadır.(Şekil 3.3)

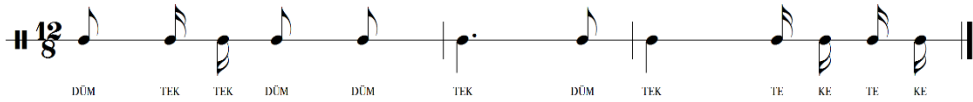
Çenber

Şekil 3.3 KE'de Çenber usûlünün târifi

Buradan hareketle bu çalışmada, karşılaştırma kolaylığı sağlaması amacıyla $4+4+4=12$ birim zaman olacak şekilde kesitlere ayrılmıştır. (Şekil 3.4)

Çenber

Şekil 3.4 Çenber usûlünün kesitlere ayrımı

3.1.3. Darbeyn Usûlü

Usûlün KE'deki târifini Owen Wright (1992, s. 151) şu şekilde aktarmaktadır. (Şekil 3.5)

Darbeyn

(Devr-i Kebir)

(Berevşan)

Şekil 3.5 KE'de Darbeyn usûlünün târifi

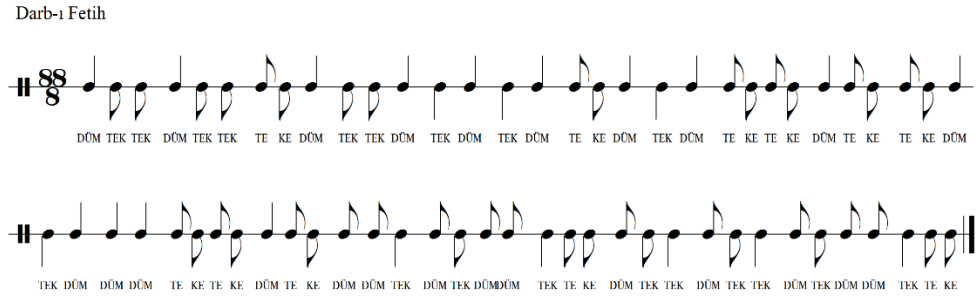
Buradan hareketle bu çalışmada, karşılaştırma kolaylığı sağlaması amacıyla $(3+4+3+4=\text{Devr-i Kebîr})+(3+3+3+3+4=\text{Berevşân})=30$ birim zaman olacak şekilde kesitlere ayrılmıştır. (Şekil 3.6)

Şekil 3.6 Darbeyn usûlünün kesitlere ayırımı

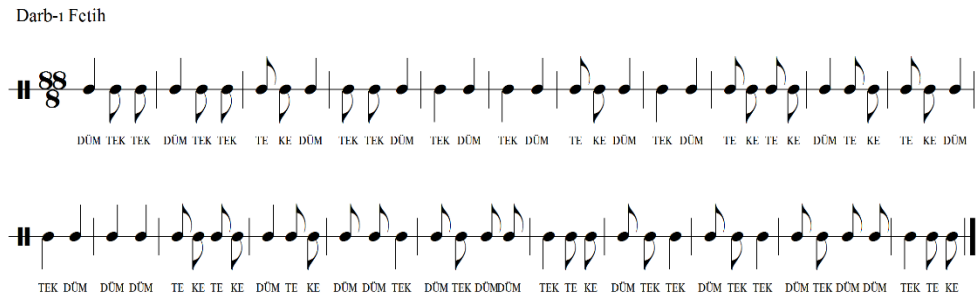
3.1.4. Darb-ı Fetih Usûlü

Usûlün KE'deki târifini Owen Wright (1992, s. 4) şu şekilde aktarmaktadır.(Şekil 3.7)

Şekil 3.7 KE'de Darb-ı Fetih usûlünün târifi

Buradan hareketle bu çalışmada, karşılaştırma kolaylığı sağlaması amacıyla $4 \times 22 = 88$ birim zaman olacak şekilde kesitlere ayrılmıştır.(Şekil 3.8)

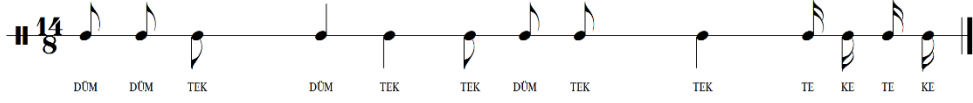

Şekil 3.8 Darb-ı Fetih usûlünün kesitlere ayırımı

3.1.5. Devr-i Kebîr Usûlü

Usûlün KE'deki târifini Owen Wright (1992, s. 116) şu şekilde aktarmaktadır. (Şekil 3.9)

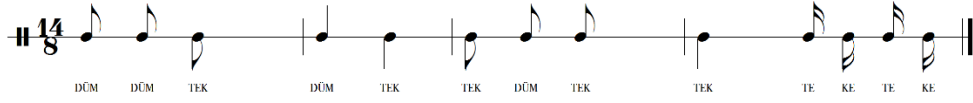
Devr-i Kebir

Şekil 3.9 KE’de Devr-i Kebîr usûlünün târifî

Buradan hareketle bu çalışmada, karşılaştırma kolaylığı sağlaması amacıyla $3+4+3+4=14$ birim zaman olacak şekilde kesitlere ayrılmıştır. (Şekil 3.10)

Devr-i Kebir

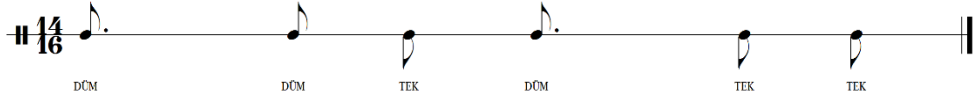

Şekil 3.10 Devr-i Kebîr usûlünün kesitlere ayırımı

3.1.6. Devr-i Revân Usûlü

Usûlün KE’deki târifini Owen Wright (1992, s. 365) şu şekilde aktarmaktadır.(Şekil 3.11)

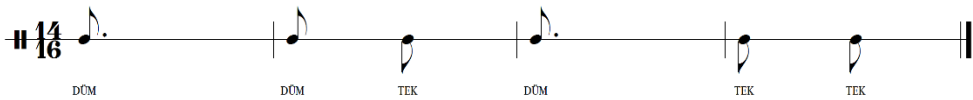
Devr-i Revan

Şekil 3.11 KE’de Devr-i Revân usûlünün târifî

Buradan hareketle bu çalışmada, karşılaştırma kolaylığı sağlaması amacıyla $3+4+3+4=14$ birim zaman olacak şekilde kesitlere ayrılmıştır. (Şekil 3.12)

Devr-i Revan

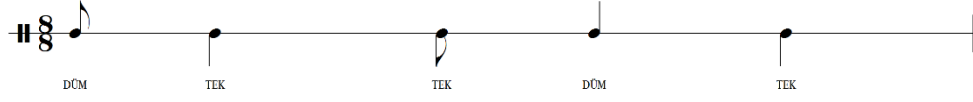

Şekil 3.12 Devr-i Revân usûlünün kesitlere ayırımı

3.1.7. Düyek Usûlü

Usûlün KE’deki târifini Owen Wright (1992, s. 64) şu şekilde aktarmaktadır. (Şekil 3.13)

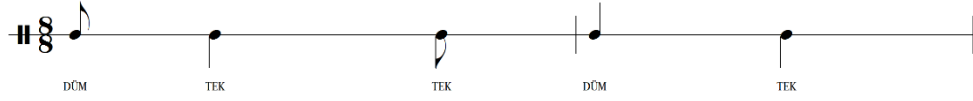
Düyek

Şekil 3.13 KE’de Düyek usûlünün târifi

Buradan hareketle bu çalışmada, karşılaştırma kolaylığı sağlaması amacıyla $4+4=8$ birim zaman olacak şekilde kesitlere ayrılmıştır. (Şekil 3.14)

Düyek

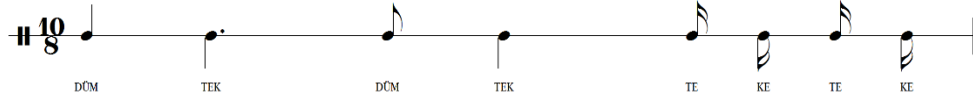

Şekil 3.14 Düyek usûlünün kesitlere ayırımı

3.1.8. Fahte Usûlü

Usûlün KE’deki târifini Owen Wright (1992, s. 78) şu şekilde aktarmaktadır. (Şekil 3.15)

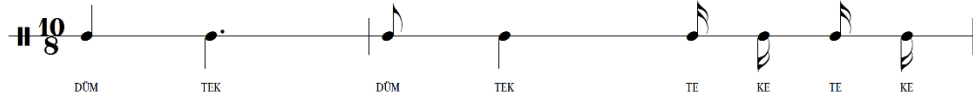
Fahte

Şekil 3.15 KE’de Fahte usûlünün târifi

Buradan hareketle bu çalışmada, karşılaştırma kolaylığı sağlaması amacıyla $5+5=10$ birim zaman olacak şekilde kesitlere ayrılmıştır. (Şekil 3.16)

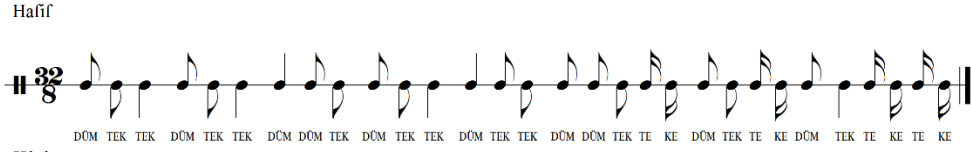
Fahte

Şekil 3.16 Fahte usûlünün kesitlere ayırımı

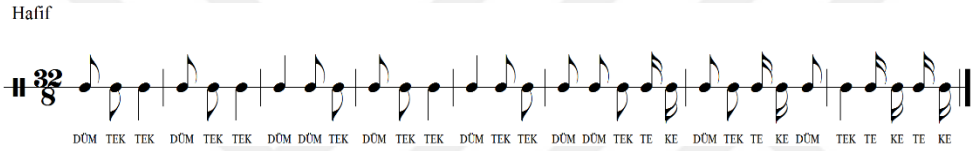
3.1.9. Hafif Usûlü

Usûlün KE'deki târifini Owen Wright (1992, s. 313) şu şekilde aktarmaktadır. (Şekil 3.17)

Şekil 3.17 KE'de Hafif usûlünün târifi

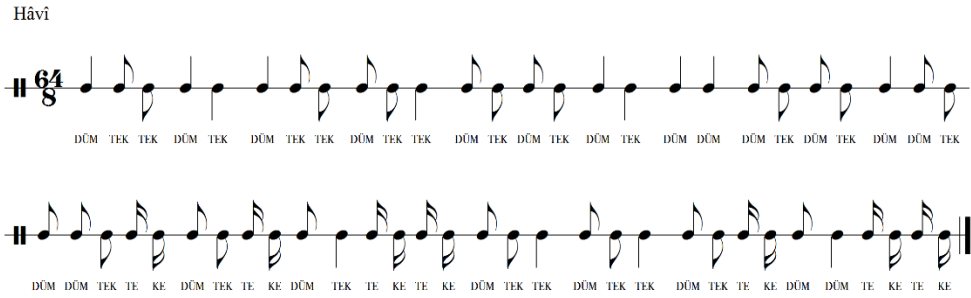
Buradan hareketle bu çalışmada, karşılaştırma kolaylığı sağlaması amacıyla $4 \times 8 = 32$ birim zaman olacak şekilde kesitlere ayrılmıştır. (Şekil 3.18)

Şekil 3.18 Hafif usûlünün kesitlere ayrımı

3.1.10. Hâvî Usûlü

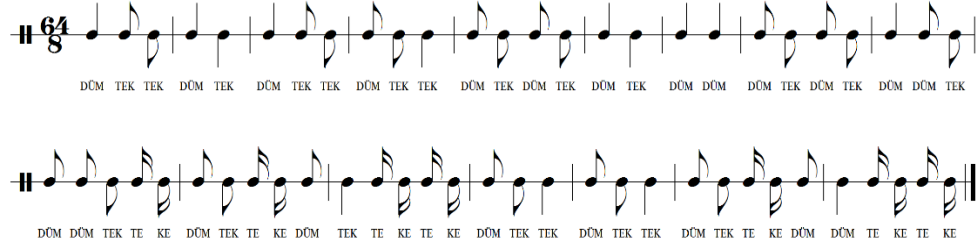
Usûlün KE'deki târifini Owen Wright (1992, s. 323) şu şekilde aktarmaktadır. (Şekil 3.19)

Şekil 3.19 KE'de Hâvî usûlünün târifi

Buradan hareketle bu çalışmada, karşılaştırma kolaylığı sağlaması amacıyla $4 \times 16 = 64$ birim zaman olacak şekilde kesitlere ayrılmıştır. (Şekil 3.20)

Hâvî

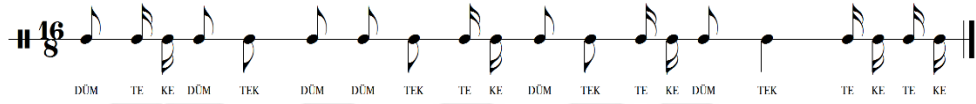

Şekil 3.20 Hâvî usûlünün kesitlere ayırımı

3.1.11. Muhammes Usûlü

Usûlün KE'deki târifini Owen Wright (1992, s. 460) şu şekilde aktarmaktadır. (Şekil 3.21)

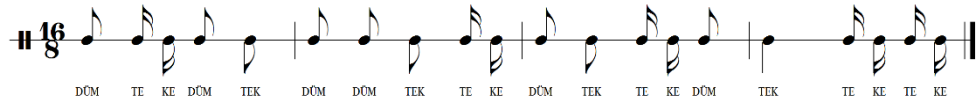
Muhammes (Fer'i Muhammes)

Şekil 3.21 KE'de Muhammes usûlünün târifi

Buradan hareketle bu çalışmada, karşılaştırma kolaylığı sağlaması amacıyla $4+4+4+4=16$ birim zaman olacak şekilde kesitlere ayrılmıştır. (Şekil 3.22)

Muhammes (Fer'i Muhammes)

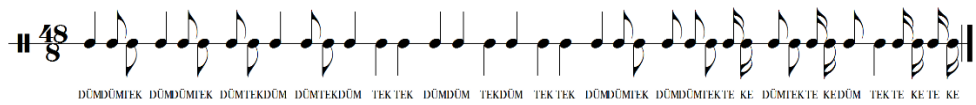

Şekil 3.22 Muhammes usûlünün kesitlere ayırımı

3.1.12. Sakîl Usûlü

Usûlün KE'deki târifini Owen Wright (1992, s. 491) şu şekilde aktarmaktadır. (Şekil 3.23)

Sakîl

Şekil 3.23 KE'de Sakîl usûlünün târifi

Buradan hareketle bu çalışmada, karşılaştırma kolaylığı sağlaması amacıyla $4 \times 12 = 48$ birim zaman olacak şekilde kesitlere ayrılmıştır. (Şekil 3.24)

Sakıl

Şekil 3.24 Sakıl usûlünün kesitlere ayrımı

3.1.13. Semâî Usûlü

Usûlün KE'deki târifini Owen Wright (1992, s. 492) şu şekilde aktarmaktadır. (Şekil 3.25)

Semai

Şekil 3.25 KE'de Semâî usûlünün târifi

Bu usûl 6 zamanlı bir usûl olmasından dolayı her kesite bir usûl devri gelecek şekilde kesitlere ayrılmıştır.

3.2. Ortak Eserler

Bu bölümde MSS ve KE'de bulunan toplam 118 adet ortak eserin iki versiyonunun günümüz nota yazımına çevirimi bulunmaktadır. Yöntem bölümünde de anlatıldığı üzere üst satırda MSS alt satırda ise KE nüshasının transkripsiyonu yazılmıştır.

3.2.1. KE 3 MSS 229

KE 3
Şerif
Der Makâm-ı Pencgâh
Usûleş Fetih Darb

MSS 229
Pişrev-i Şerif
Der Makâm-ı Mezbur (Rast Faslında)
Usûleş Darb-ı Fetih

The musical score is presented in two systems, each with a vocal line (top staff) and a piano accompaniment line (bottom staff). The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 8/8. The score is divided into measures, numbered 1 through 76. The first system (measures 1-22) is labeled 'AU: Serhâne' and 'K: Serhâne'. The second system (measures 23-44) is labeled 'Mülâzime' and 'Mülâzime'. The third system (measures 45-66) is labeled 'Hâne-i Sâni' and 'Hâne-i Sâni'. The fourth system (measures 67-76) is labeled 'Zeyl' and 'Zeyl'. The score includes various musical notations such as notes, rests, and bar lines.

Şekil 3.26 KE3 MSS229 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser KE’de Pencgâh makâmında MSS’de ise Rast faslında kaleme alınmış ve her iki yazmada da Darb-ı Fetih usûlünde gösterilmiştir.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanım değişirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyusmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanım segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %83 iken, Serhâne bölümü; %88, Mülâzime bölümü; %80, Hâne-i Sâni bölümü; %78, Hâne-i Sâlis bölümü; %90 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.2. KE 4 MSS 242

KE 4	MSS 242
Şerif	Piştrev-i Meded Ruh
Der Makâm-ı Mâhur	Der Makâm-ı Mezbur (Mâhur)
Usûleş Fetih Darb	Usûleş Darb-ı Feth
AU: Serhâne	
K: Serhâne	
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12	
13 14 15 16 17 18 19 20 21 22	
Mülâzime	
23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34	
35 36 37 38 39 40 41 42 43 44	
Hâne-i Sâni	
45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56	
57 58 59 60 61 62 63 64 65 66	
Zeyl	
67 68 69 70 71 72 73 74	

Şekil 3.27 KE4 MSS 242 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Mâhûr makâmında ve Darb-ı Fetih usûlünde kaleme alınmıştır.

Kantemiroğlu eseri GTMDD sesleri dışında segâh yerine bûselik, evc yerine mâhûr perdesini kullanarak yazmıştır. Ali Ufkî ise eseri donanıma değiştirici işaret koymadan kaleme almıştır. Eserin versiyonları arasındaki yüksek benzerlik oranından yola çıkarak bu durumun MSS’de yapılmış bir hata yada görmezden gelmeden kaynaklandığı düşünülebilir. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımda GTMDD sesleri dışında segâh yerine bûselik, evc yerine mâhûr perdeleri kullanıldı. Buna ek olarak MSS’de; Zeyl bölümünün başında acem perdesini göstermek amacıyla değiştirici işaret kullanılmıştır.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %94 iken Serhâne bölümü; %90, Mülâzime bölümü; %94, Hâne-i Sâni bölümü; %95, Hâne-i Sâlis bölümü; %94 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.3. KE 5-MSS 201

KE 5	MSS 201
Muzaffer	Pişrev-i Meded Ruh (Karalama şeklinde yazılmış)
Der Mâkam-ı Segâh	Der Makâm-ı Mezbur (Segâh)
Usûlçş Fetih Darb	Usûlçş Darb-ı Feth

Şekil 3.28 KE5 MSS201 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

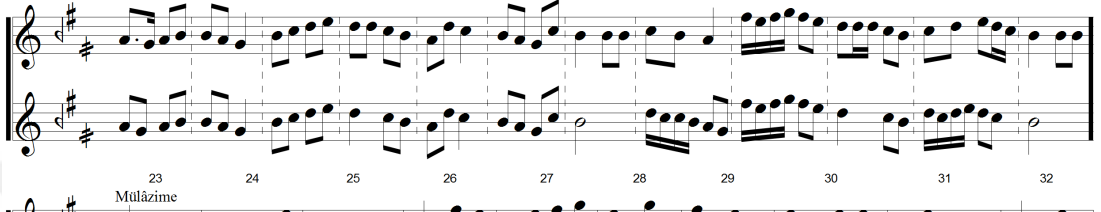

Eser her iki yazmada da Segâh makâmında ve Darb-ı Fetih usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde Gelenekli GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanımına değıştirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyushmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımına segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %89 iken, Serhâne bölümü; %97, Mülâzime bölümü; %89, Hâne-i Sâni bölümü; %87, Hâne-i Sâlis bölümü; %86 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.4. KE 6-MSS 192

KE6	MSS 192
Şerif	Pişrev
Der Makâm-ı Segâh	Der Makâm-ı Mezbur (Segâh)
Usûleş Fetih Darb	Usûleş Darb-ı Fetih
	
	
	
	

Şekil 3.29 KE6 MSS192 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

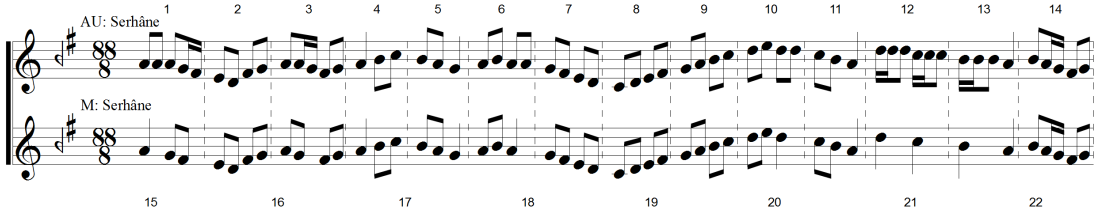
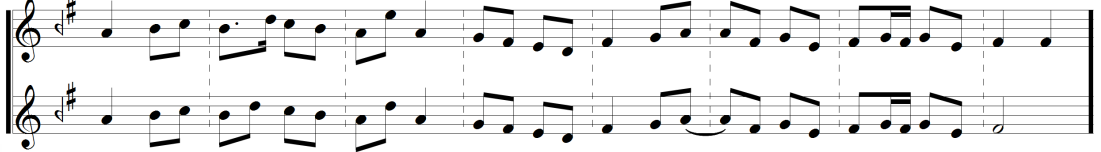
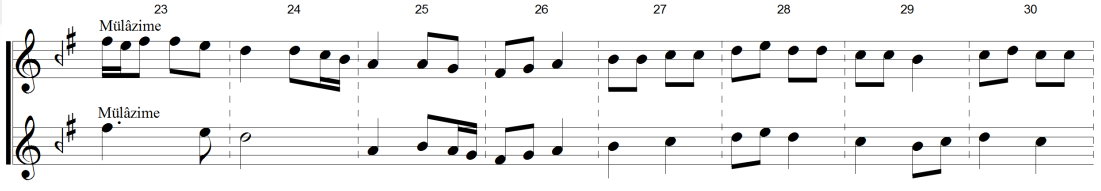
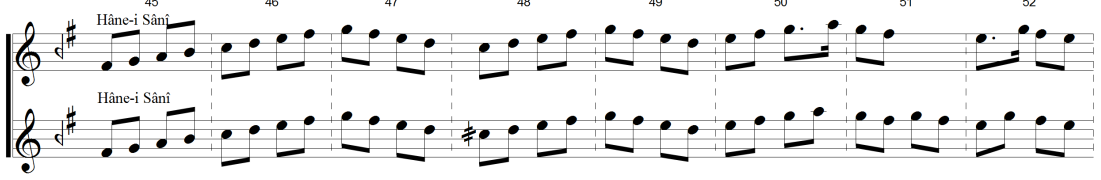

Eser her iki yazmada da Segâh makâmında ve Darb-ı Fetih usûlünde kaleme alınmıştır.

Bazı çalışmalarda MSS'de eserin Çargâh faslında olduğu ifade edilse de, eserin KE'deki Segâh makâmı versiyonuyla %84 oranında uyumlu ve segâh sesinde karar veriyor oluşu Segâh makâmı faslında düşünülmesi gerektiğini göstermektedir. Yukarıda ifade edilen durumun sebebi MSS'de Çargâh faslının 192.sayfada bitip, 193. sayfada segâh faslının başladığı düşüncesidir. Tez içerisinde başkaca eserlerde de gösterildiği üzere, bu eser gibi arka arkaya gelen iki faslın geçiş noktasında bulunan eserler, KE versiyonu dikkate alınarak konumlandırılmalıdır.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %84 iken, Serhâne bölümü; %90, Mülâzime bölümü; %70, Hâne-i Sâni bölümü; %88, Hâne-i Sâlis bölümü; %86 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.5. KE 7 MSS 257

KE 7 Muzaffer Der Makâm-ı Irak Usûleş Fetih Darb	MSS 257 Pişrev-i Kâsebaz (Eser Irak Faslında) Usûleş Darb-ı Fetih
	
	
	
	
	
	
	

Şekil 3.30 KE7 MSS257 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Irak makâmında ve Darb-ı Fetih usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde Gelenekli GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanımına değıştirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyushmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımına segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %90 iken, Serhâne bölümü; %99, Mülâzime bölümü; %88, Hâne-i Sâni bölümü; %85, Hâne-i Sâlis bölümü; %95 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.6. KE 9-MSS 247

KE 9 Acemlerin Der Makâm-ı Evç Usûleş Fetih Darb	MSS 247 Pişrev Der Makam-ı Mezbur (Evç) Usûleş Darb-ı Feth
---	---

AU: Serhâne 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

K: Serhâne

15 16 17 18 19 20 21 22

Mülâzime (Satr Altına Yazılmış) 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32

Mülâzime

33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44

Hâne-i Sâni 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56

Hâne-i Sâni

57 58 59 60 61 62 63 64 65 66

Zeyl Mülâzime

Hâne-i Sâlis 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77

Hâne-i Sâlis

Şekil 3.31 KE9 MSS247 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Evc makâmında ve Darb-ı Fetih usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde Gelenekli GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanımına değıştirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyushmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımına segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %87 iken, Serhâne bölümü; %88, Mülâzime bölümü; %80, Hâne-i Sâni bölümü; %88, Hâne-i Sâlis bölümü; %93 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.7. KE 10 MSS 38-39

KE 10	MSS 38-39
Çiğir Delen	Pişrev-i Şah Murad
Der Makâm-ı Hüseyinî	Der Makâm-ı Mezbur (Hüseyinî)
Usûleş Fetih Darb	Usûleş Darb-ı Feth

Şekil 3.32 KE10 MSS38-39 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Hüseynî makâmında ve Darb-ı Fetih usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanıma değiştirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyushmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanıma segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %86 iken Serhâne bölümü; %90, Mülâzime bölümü; %65, Hâne-i Sâni bölümü; %90, Hâne-i Sâlis bölümü; %97 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.8. KE 11 MSS 64

K11 Muzaffer Der Makâm-ı Hüseyinî Usûleş Fetih Darb	MSS 64 Pişrev-i Cîğir Delen (Eser Hüseyinî faslında) Darb-ı Feth
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 AU: Serhâne 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 Mü (Mülâzime) 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 Hâne-i Sâni 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 Zeyl	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 K: Serhâne 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 Mülâzime 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 Meyan Hâne 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 Zeyl

Şekil 3.33 KE11 MSS64 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 Mü

89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 Hâne-i Sâlis

103 104 105 106 107 108 109 110 Mü

111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 Serbend

123 124 125 126 127 128 129 130 131 132

Eser her iki yazmada da Hüseynî makâmında ve Darb-ı Fetih usûlünde kaleme almıştır.

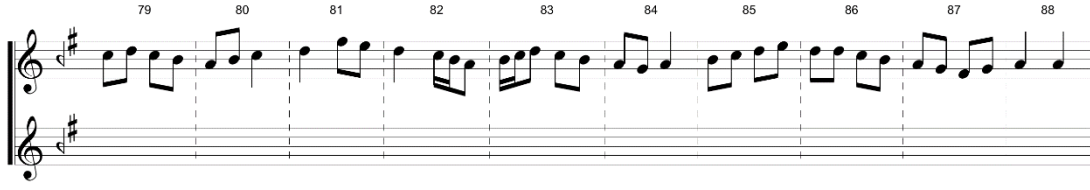
Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanım değişirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyushmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanım segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %81 iken, Serhâne bölümü; %91, Mülâzime bölümü; %66, Hâne-i Sâlis bölümü; %87, Hâne-i Sâlis bölümü; %74 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.9. KE 12 MSS 179

KE 12	MSS 179
Mülâzime-i Hisar	Pişrev-i Mülâzime-i Hisar
(Eserin Makâmı yazılmamış ancak Sabâ Makamındaki eserlerin arasında)	Der Makâm-ı Mezbur (Saba Faslı)
Fetih Darb	Darb-ı Fetih
AU: Serhâne K: Serhâne (Mülâzime) Mülâzime (Hâne-i Sâni) Meyâne Hâne (Hâne-i Sâlis)	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78

Şekil 3.34 KE12 MSS179 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Her iki yazmada da eseri Sabâ makâmında ve Darb-ı Fetih usûlünde kaleme almıştır.

Eserde Gelenekli Türk Müziği Doğal Dizisi seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanıma değiştirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyuşmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanıma segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %69 iken, Serhâne bölümü; %87, Mülâzime bölümü; %97, Hâne-i Sâî bölümü; %94 benzerlik oranına sahiptir. KE’de eserin tamamlandığını ifade eden, *Temme* vs. gibi bir bilgi bulunmadığından Hâne-i Sâîs bölümünün yazılamadığını düşünmek mümkündür. Dolayısıyla eserin benzerlik oranı ilk 3 bölüm için ortalama %93 iken %69’a düşmüştür.

3.2.10. KE 13-MSS 177

KE13
Acemler
Der Makâm-ı Sabâ
Usûl-ü Fetih Darb

MSS 177
Pîşrev-i Sedci Zâde
Der Makâm-ı Mezbûr (Sabâ Fâsh)
Usûl-ü Darb-ı Feth

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22

23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33

34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44

45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55

56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66

67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77

AU: Serhâne
K: Serhâne
Mülâzime
Hâne-i Sâni
Hâne-i Sâni
Hâne-i Sâlis
Hâne-i Sâlis

Şekil 3.35 KE13 MSS177 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Her iki yazmada da eseri Sabâ makâmında ve Darb-ı Fetih usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanıma değiştirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyushmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanıma segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %91 iken, Serhâne bölümü; %93, Mülâzime bölümü; %91, Hâne-i Sâni bölümü; %93, Hâne-i Sâlis bölümü; %89 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.11. KE 14-MSS 178

KE14
Mehmed Ali
Der Makam-ı Sabâ
Usûleş Fetih Darb

MSS 178
Pîşrev-i Frenk Mustafa
Der Makam-ı Mezbur (Sabâ Fash)
Usûleş Darb-ı Feth

The musical score is presented in two staves, treble and bass clef, with a key signature of one sharp (F#) and a time signature of 8/8. The score is divided into sections, each labeled with a measure number and a title. The sections are: AU: Serhâne (measures 1-12), K: Serhâne (measures 13-22), Mülâzime (measures 23-33), Mülâzime (measures 34-44), Hâne-i Sâni (measures 45-55), Hâne-i Sâni (measures 56-66), Hâne-i Sâlis (measures 67-77), and Hâne-i Sâlis (measures 78-88). The score is written in a modern musical notation style, with notes, rests, and bar lines clearly visible. The measure numbers are placed above the first staff of each section.

Şekil 3.36 KE14 MSS178 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Sabâ makâmında ve Darb-ı Fetih usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanım değişirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyushmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanım segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %92 iken, Serhâne bölümü; %90, Mülâzime bölümü; %84, Hâne-i Sâni bölümü; %95, Hâne-i Sâlis bölümü; %98 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.12. KE 15-MSS 273

K15 Muzaffer Der Makâm-ı Uzzal Usûleş Feth Darb	MSS 273 Pişrev-i Solakzâde Der Makâm-ı Mezbur (Uzzal) Usûleş Darb-ı Feth
--	---

The musical score is presented in two systems, each with a treble and bass staff. The key signature is two sharps (F# and C#), and the time signature is 8/8. The piece is divided into measures numbered 1 to 77. The first system (measures 1-22) is labeled 'AU: Serhâne' and 'K: Serhâne'. The second system (measures 23-44) is labeled 'Mülâzime'. The third system (measures 45-66) is labeled 'Hâne-i Sâni'. The fourth system (measures 67-77) is labeled 'Zeyl'. The score includes various musical notations such as notes, rests, and bar lines. The first version (K15) ends at measure 44, and the second version (MSS 273) ends at measure 77.

Şekil 3.37 KE15 MSS273 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Uzzâl makâmında ve Darb-ı Fetih usûlünde kaleme alınmıştır.

Eser Uzzâl makâmında yazılmasından dolayı AU tarafından donanımda uzzâl perdesini göstermek maksadıyla değıştirici işaret konularak kaleme alınmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyuşmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımda Gelenekli Türk Müziği Doğal seslerinin dışında çargâh yerine uzzâl (hicâz) perdesi kullanıldı.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %94 iken, Serhâne bölümü; %99, Mülâzime bölümü; %94, Hâne-i Sâni bölümü; %94, Hâne-i Sâlis bölümü; %89 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.13. KE 16-MSS 296

KE 16 Şerif Der Makâm-ı Büselik Usûleş Fetih Darb											MSS 296 Pişrev Der Makâm-ı Mezbur (Büselik Faslında) Usûleş Darb-ı Feth										
AU: Serhâne ¹																					
K: Serhâne																					
12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22																					
23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33																					
Mülâzime																					
Mülâzime																					
34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44																					
45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55																					
Hâne-i Sâni																					
Hâne-i Sâni																					
56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66																					
67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77																					
Zeyl																					
Zeyl																					

Şekil 3.38 KE16 MSS296 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Bûselik makâmında ve Darb-ı Fetih usûlünde kaleme alınmıştır.

Kantemiroğlu eseri GTMDD sesleri dışında segâh yerine bûselik perdesini kullanarak yazmıştır. Ali Ufkî ise eseri donanıma değiştirici işaret koymadan kaleme almıştır. Eserin versiyonları arasındaki yüksek benzerlik oranından yola çıkarak bu durumun MSS’de yapılmış bir hata yada görmezden gelmeden kaynaklandığı düşünülebilir. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımda GTMDD sesleri dışında segâh yerine bûselik sesi kullanıldı.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %87 iken, Serhâne bölümü; %82, Mülâzime bölümü; %91, Hâne-i Sâni bölümü; %88, Hâne-i Sâlis bölümü; %85 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.14. KE 18-MSS 164

K18 Şerif Der Makâm-ı Acem Usûleş Fetih Darb	MSS 164 Pisrev Der Makâm-ı Mezbur (Acem) Usûleş Darb-ı Feth
---	--

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

AU: Serhâne

K: Serhâne

13 14 15 16 17 18 19 20 21 22

23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34

Mülâzime

Mülâzime

35 36 37 38 39 40 41 42 43 44

45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55

Hâne-i Sâni

Hâne-i Sâni

56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66

67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77

Zeyl

Zeyl

Şekil 3.39 KE18 MSS164 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Acem makâmında ve Darb-ı Fetih usûlünde kaleme alınmıştır.

Kantemiroğlu eseri GTMDD sesleri dışında evc yerine acem perdesini kullanarak yazmıştır. Ali Ufkî ise eseri donanıma değiştirici işaret koymadan kaleme almıştır. Eserin versiyonları arasındaki yüksek benzerlik oranından yola çıkarak bu durumun MSS’de yapılmış bir hata yada görmezden gelmeden kaynaklandığı düşünülebilir. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımda GTMDD sesleri dışında evc yerine acem sesi kullanıldı.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %88 iken, Serhâne bölümü; %93, Mülâzime bölümü; %88, Hâne-i Sâni bölümü; %87, Hâne-i Sâlis bölümü; %86 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.15. KE 19-MSS 130

KE 19	MSS 130
Şerif	Pişrev-i Darb-ı Feth
Der Makâm-ı Nevâ	Der Makâm-ı Mezbur (Uşşak Faslı)
Usûleş Feth Darb	Usûleş Darb-ı Feth

The musical score is presented in two columns, corresponding to KE 19 and MSS 130. The notation is in staff form, with measures numbered 1 through 77. The key signature is one sharp (F#). The tempo is marked 'AU: Serhâne' and 'K: Serhâne'. The score is divided into sections: 'Mülâzime' (measures 23-33), 'Hâne-i Sâni' (measures 45-55), and 'Zeyl' (measures 67-77). The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and bar lines.

Şekil 3.40 KE19 MSS130 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser KE’de Nevâ makâmında MSS’de ise Uşşâk makâmı faslında yazılmıştır. Her iki yazmada da eseri Darb-ı Fetih usûlünde kaleme almıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanım değişirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyushmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanım segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %93 iken, Serhâne bölümü; %96, Mülâzime bölümü; %85, Hâne-i Sâni bölümü; %95, Hâne-i Sâlis bölümü; %93 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.16. KE 21 MSS 84-85

KE 21 Solakzâde Der Makâm-ı Muhayyer Usûleş Fethî Darb	MSS 84-85 Pişrev-i Solakzâde Der Makâm-ı Mezbûr (Muhayyer Faslı) Usûleş Darb-ı Feth
	
	
	
	
	
	
	

Şekil 3.41 KE21 MSS 84-85 numaralı eserin çeviri yazımı

Eser her iki müellifte de Muhayyer makâmında ve Darb-ı Fetih usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanım değişirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyushmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanım segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %95 iken, Serhâne bölümü; %97, Mülâzime bölümü; %90, Hâne-i Sâni bölümü; %98, Hâne-i Sâlis bölümü; %94 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.17. KE 22 MSS 172-173

KE 22
Hârun Yahudi Külli Külliyyat
Der Makâm-ı Hüseyinî
Fahte

MSS 172-173
Pişrev-i Külli Külliyyat
Der Makâm-ı Mezbur (Acem Fashî)
Usûleş Düyek

AU: Serhâne 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

K: Serhâne

Mülâzime (Uzeri Çalınma) 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40

Mülâzime Velehû

41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60

Velehû

61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80

81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

Velehû

101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120

Velehû

121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140

Velehû Velehû

Şekil 3.42 KE22 MSS172-173 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160

Meyan Hâne

161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178

Velehû

179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198

Velehû

199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218

Velehû

219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238

Velehû

239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258

Velehû

259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278

Velehû

279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298

299 300 301 302 303 304 305 306 307 308

309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328

329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348

349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368

369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388

389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408

Velehû

Hâne-i Sâlis (Uzeri Cizilme)

Hâne-i Sâlis

Velehû

Velehû

Velehû

Velehû

Velehû

Eser KE’de Hüseynî makâmında ve Fahte usûlünde, MSS’de ise Acem faslında ve Düyek usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanım değişirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyushmaktadır. Ancak eser içerisinde bir çok makama geçkiler yapılmıştır. MSS’de bu amaçla değişirici işaretler kullanılmış, KE’de ise perde adlarının ifade eden harfler yazılmıştır. Burada hareketle eser günümüz nota yazımına aktarılırken KE’de eser içinde, MSS de ise bölüm başlarında değişirici işaretler kullanılmıştır.

Eserler karşılaştırılırken KE’de 1 rakamının karşılığındaki nota süresi MSS’de ikilik, transkripsiyonda ise sekizlik olarak kabul edilmiştir.

Fahte usûlünde yazılan diğer eserlerin aksine bu eserde MSS Düyek versiyonu ile uyum sağlanması adına kesitler 2/8 olacak şekilde düşünülmüştür. Dolayısıyla her 5 kesitte bir kez Fahte usûlünün devri tamamlanmaktadır. Diğer yandan MSS’de ise her 4 kesitte düyek usûlü tamamlanmıştır.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %86 iken, Serhâne bölümü; %86, Mülâzime bölümü; %88, Hâne-i Sâni bölümü; %81, Hâne-i Sâlis bölümü; %91 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.18. KE 24 MSS 50-51

KE 24
Muzaffer
Nazîre-i Külli Külliyyat
Fahte

MSS 50-51
Pişrev-i Şah Murad
Der Makâm-ı Mezbur (Hüseynî Faslı)
Usuleş Fahte

1 2 3 4 5 6 7 8
9 10 11 12 13 14 15 16
17 18 19 20 21 22
23 24 25 26 27 28 29 30 31 32
33 34 35 36 37 38 39 40 41 42
43 44 45 46 47 48
49 50 51 52 53 54 55 56

AU: Serhâne
K: Serhâne
Mülâzime
Mülâzime
Hâne-i Sâni
Hâne-i Sâni
Hâne-i Sâni
Hâne-i Sâni

Şekil 3.43 KE 24 MSS 50-51 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser KE’de makam ismi verilmeden, MSS’de ise Hüseynî faslında yazılmıştır. Her iki versiyon da Fahte usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanımına değiştirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyushmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımına segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %85 iken, Serhâne bölümü; %77, Mülâzime bölümü; %87, Hâne-i Sâni bölümü; %94, Hâne-i Sâlis bölümü; %83 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.19. KE 25 MSS 54

KE25
Şükûfezar-Hasan Can
Der Makam-ı Hüseyinî
Düyek

MSS 54
Pişrev-i Şükûfezâr
(Eser Hüseyinî Fashında)
Usûleş Düyek

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

Ali Ufki: Serhâne

Kantemiroğlu: Serhâne

17 18 19 20 21 22 23 24

Velehû

25 26 27 28 29 30 31 32 33 34

1 2

35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48

Mülâzime

Mülâzime

Velehû

49 50 51 52 53 54 55 56 57 58

59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70

Velehû

Şekil 3.44 KE 25 MSS 54 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84

Velehû

85 86 87 88 89 90 91 92 93 94

95 (AU83) 96 (AU84) 97 (AU85) 98 (AU86) 99 (AU87) 100 (AU88) 101 (AU89) 102 (AU90) 103 (AU91) 104 (AU92) 105 (AU93) 106

107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118

Velehû

119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130

Hâne-i Sâni

Hâne-i Sâni

131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142

143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156

A: Hâne-i Sâlis (AU143) (AU144) (AU145)

157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170

K: Hâne-i Sâlis

171 172 173 174 175 176 177 178

Ma'ah

Velehû

Eser her iki yazmada da Hüseynî makâmında ve Düyek usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanımına değıştirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyushmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımına segâh ve evc dışında bir perde yerleştirilmedi.

Versiyonların genel benzerlik oranı; % 77 iken, Serhâne bölümü; %84, Mülâzime bölümü; %72, Hâne-i Sâni bölümü; %97, Hâne-i Sâlis bölümü; %65 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.20. KE 27 MSS 230

KE 27
Acemler-Gülistan
Der Makam-ı Pençgâh
Usûleş Düyek

MSS 230
Pîşrev-i Dîlşitâban
(Eser Rast Faslında)
Usûleş Çenber

The image displays a musical score for two pieces, KE 27 and MSS 230, arranged in a comparative format. The score is written on two staves, each with a treble and bass clef. The key signature is one sharp (F#), and the time signature is 8/8. The score is divided into measures, numbered 1 through 46. The first staff, labeled 'Serhâne', contains measures 1 through 16. The second staff, labeled 'Mülâzime', contains measures 17 through 30. The third staff, labeled 'Velehû', contains measures 31 through 46. The lyrics 'Bu Kısım Kantemiroğlu'nda Bulunmamaktadır' are written below the second staff, spanning measures 13 through 16. The score includes various musical notations such as notes, rests, and accidentals, as well as dynamic markings like 'p' and 'f'. The notation is in a traditional style, with some notes written as eighth and sixteenth notes.

Şekil 3.45 KE 27 MSS 230 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

47 48 49 50 51 52 53 54

Velehû

55 56 57 58 59 60 61 62

Hâne-i Sâni

Hâne-i Sâni

63 64 65 66 67 68

Velehû

69 70 71 72 73 74 75 76

Velehû 1. Tekrar

Velehû 2. Tekrar (Teslim)

77 78 79 80 81 82 83 84

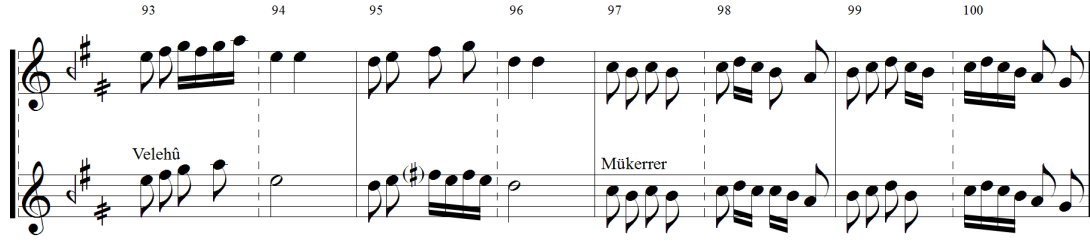
Velehû

85 86 87 88 89 90 91 92

Hâne-i Sâlis

Hâne-i Sâlis

Bu Kısım
Kantemiroğlunda
Bulunmamaktadır

Eser KE’de pencgâh makâmında ve Düyek usûlünde yazılmışken, MSS’de Rast makâmında, Çenber usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanım değişirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyusmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanım segâh ve evc sesleri konuldu.

KE’de pencgâh-Düyek, MSS’de rast-çenber

Versiyonların genel benzerlik oranı; %79 iken, Serhâne bölümü; %81, Mülâzime bölümü; %70, Hâne-i Sâni bölümü; %83, Hâne-i Sâlis bölümü; %85 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.21. KE 29 MSS 277

KE 29
Bostan-Acemlerin
Der Makâm-ı Uzzal
Düyek

Ali Ufkî MSS277
Pişrev-i Bostan
(Eser Uzzal Faslında)
Usûleş Düyek

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 (AU15) 20 (AU16) 21 (AU17) 22 (AU18) 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66

AU: Serhâne
K: Serhâne
Velehû
Mülâzime
(AU17)
(AU18)
(AU15)
(AU16)
Velehû
Hâne-i Sâni
Hâne-i Sâni

Şekil 3.46 KE 29 MSS 277 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Uzzâl makâmında ve Düyek usûlünde kaleme alınmıştır.

Eser Uzzâl makâmında yazılmasından dolayı AU tarafından donanımda izzâl (hicâz) perdesini göstermek maksadıyla değıştirici işareet konularak kaleme alınmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyuşmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanıma segâh ve evc seslerinin yanında izzâl perdesi de konuldu.

Bunun yanında 69, 70, 71 numaralı kesitlerde KE’de bulunan bûselik seslerinin tamamı MSS’de do çizgisinde gösterilmiştir. Ayrıca bu kesitlerin tamamında KE’de bûselik ve segâh sesleri yan yana kullanılmıştır. Bu seslerin birlikte çalınmalarının güç oluşu ve MSS de bûselik sesine karşılık gelen seslerin do olması bu bölüm özelinde Kantemiroğlu’nun bûselik perdesini çargâh, çargâh perdesini bûselik gibi düşündüğü sonucu çıkarılabilir. Bu, iki yazma arasında bazı eserlerde karşılaşılan bir durumdur.

Versiyonların genel benzerlik oranı; % 79 iken, Serhâne bölümü; %84, Mülâzime bölümü; %85, Hâne-i Sâni bölümü; %71, Hâne-i Sâlis bölümü; %75 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.22. KE 30 MSS 260

KE 30
Haydar Can
Der Makâm-ı Irak
Düyek

MSS 260
Pişrev-i Haydar Can / Irak
(Irak)
Usûleş Düyek

AU: Serhâne¹ 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

K: Serhâne

13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24

25 26 27 Mülâzime 28 29 30 31 32 33 34

35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46

47 48 49 50 51 52 53 54

55 (AU35) 56 (AU36) 57 (AU37) 58 (AU38) 59 (AU39) 60 (AU40) 61 (AU41) 62 (AU42) 63 (AU43) 64 (AU44) 65 (AU45) 66 (AU46)

67 (AU47) 68 (AU48) 69 (AU49) 70 (AU50) 71 (AU51) 72 (AU52) 73 74

Şekil 3.47 KE 30 MSS 260 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88

Hâne-i Sâni

89 90 91 92 93 94 95 96 97 98

99 100 101 102 103 104 105 106 107 108

109 110 111 112 113 114 115 116 117 118

119 120 121 122 123 124 125 126 127 128

129 130 131 132 133 134 135 136 137 138

139 140 141 142 143 144

This musical score is for the piece 'Hâne-i Sâni'. It is written in staff notation with a key signature of one sharp (F#) and a common time signature (C). The score is divided into two systems, each with two staves. The first system contains measures 75 through 98, and the second system contains measures 99 through 144. The melody is primarily in the upper staff, while the lower staff provides a harmonic accompaniment. The notation includes various rhythmic values such as eighth, sixteenth, and thirty-second notes, as well as rests. The piece concludes with a final cadence in measure 144.

Eser her iki yazmada da Irak makâmında ve Düyek usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanımaya değıştirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyuşmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımaya segâh ve evc sesleri dışında bir perde yerleştirilmedi.

Versiyonların genel benzerlik oranı; % 80 iken, Serhâne bölümü; %82, Mülâzime bölümü; %71, Hâne-i Sâhî bölümü; %83, Hâne-i Sâlis bölümü; %87 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.23. KE 32 MSS 256

KE 32 - Der Makâm-ı Irak Fahte-i Kebir	MSS 263-264 Pişrev-i Seyfel Mısri (Irak) Usûleş Fahte-i Harbi
---	--

The musical score is presented in two systems, each with two staves. The first system (measures 1-16) is labeled 'AU: Serhâne' and 'K: Serhâne'. The second system (measures 17-52) is labeled 'Mülâzime' and 'Hâne-i Sâni'. The notation is in 10/8 time, with a key signature of one sharp (F#). The score is divided into measures numbered 1 to 52. The first system includes measures 1-16, and the second system includes measures 17-52. The notation is in 10/8 time, with a key signature of one sharp (F#). The first system is labeled 'AU: Serhâne' and 'K: Serhâne'. The second system is labeled 'Mülâzime' and 'Hâne-i Sâni'.

Şekil 3.48 KE 32 MSS 256 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Irak makâmında ve Fahte usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanımaya değiştirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyuşmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanıma segâh ve evc sesleri dışında bir perde yerleştirilmedi.

Versiyonların genel benzerlik oranı; % 74 iken, Serhâne bölümü; %85, Mülâzime bölümü; %72, Hâne-i Sâlis bölümü; %70, Hâne-i Sâlis bölümü; %79 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.24. KE 34 MSS263-264

KE 34
Seyfel Mısri
Der Makâm-ı Irak
Düyek

MSS 263-264
Pişrev-i Seyfel Mısri
Der Makâm-ı Irak Muhalif
Usûleş Düyek

The musical score is presented in a comparison format, with two versions of the piece side-by-side for each measure. The first version (KE 34) is marked 'Serhâne' and the second version (MSS 263-264) is marked 'Mülâzime'. The score includes various musical notations such as notes, rests, and accidentals, with some measures containing specific annotations like (AU1), (AU2), (AU3), (AU4), (AU5), (AU6), (AU7), (AU8), (AU9), (AU10), (AU11), (AU12), (AU13), (AU14), (AU15), (AU16), (AU17), (AU18), (AU19), (AU20), (AU21), (AU22), (AU23), (AU24), (AU25). The score is presented in a comparison format, with the two versions side-by-side for each measure.

Şekil 3.49 KE 34 MSS 263-264 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

85 (AU77) 86 (AU78) 87 (AU79) 88 (AU80) 89 (AU81) 90 (AU82) 91 (AU83) 92 (AU84) 93 94 95 96

97 Hăne-i Săni 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108

109 (AU97) 110 (AU98) 111 (AU99) 112 (AU100) 113 (AU101) 114 (AU102) 115 (AU103) 116 (AU104) 117 (AU105) 118 (AU106) 119 120

121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132

133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144

145 146 147 148 149 150 151 (AU127) 152 (AU128) 153 (AU129) 154 (AU130) 155 (AU131) 156 (AU132)

157 (AU133) 158 (AU134) 159 (AU135) 160 (AU136) 161 (AU137) 162 (AU138) 163 (AU139) 164 (AU140) 165 (AU141) 166 (AU142) 167 (AU143) 168 (AU144)

169 (AU145) 170 (AU146) 171 (AU147) 172 (AU148) 173 (AU149) 174 (AU150) 175 Häne-i Sâlis 176 177 178 179 180

Mü Häne-i Sâlis

181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192

193 194 195 (AU175) 196 (AU176) 197 (AU177) 198 (AU178) 199 (AU179) 200 (AU180) 201 (AU181) 202 (AU182) 203 204

205 (AU183) 206 (AU184) 207 (AU185) 208 (AU186) 209 (AU187) 210 (AU188) 211 (AU189) 212 (AU190) 213 214 215 (AU213) 216 (AU214)

Velehû

217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228

229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240

Velehû

241 (AU229) 242 (AU230) 243 (AU231) 244 (AU232) 245 (AU233) 246 (AU234) 247 (AU235) 248 (AU236) 249 (AU237) 250 (AU238) 251 (AU239) 252 (AU240)

Eser her iki yazmada da Irak makâmında ve Düyek usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanıma değiştirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyushmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanıma segâh ve evc sesleri konuldu. Bunun yanında Hâne-i Salis’in başında sol ve do notlarına değiştirici işaret koyarak *uzzâl ve zengüle* perdeleri gösterilmeye çalışılmıştır.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %81 iken, Serhâne bölümü; %88, Mülâzime bölümü; %84, Hâne-i Sâni bölümü; %80, Hâne-i Sâlis bölümü; %75 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.25. KE 35 MSS 262

KE35 Bülbül Irak (Irak) Usûleş Düyek	MSS 262 Pişrev-i Bülbül Irak (Irak Faslında) Usûleş Düyek
---	--

The musical score is presented in two systems, each containing four staves. The first system (measures 1-48) includes the following labels: 'Aû Serhâne (Yazılı Değil)' at measure 1, 'K: Serhâne' at measure 13, 'Velehü' at measures 9, 21, and 45, and 'Mülâzime' at measures 25 and 37. The second system (measures 49-84) includes the following labels: 'Mü' at measure 60, 'Hâne-i Sâni' at measures 61 and 73, and 'Velehü' at measure 69. The score is written in a key of one sharp (F#) and a time signature of 8/8. The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and bar lines, with some measures containing specific performance instructions like 'Aû' and 'K'.

Şekil 3.50 KE 35 MSS 262 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Irak makâmında ve Düyek usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanım değişirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyushmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanım segâh ve evc sesleri dışında bir perde yerleştirilmedi.

Versiyonların genel benzerlik oranı; % 75 iken, Serhâne bölümü; %93, Mülâzime bölümü; %91, Hâne-i Sâlis bölümü; %80, Hâne-i Sâlis bölümü; %49 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.26. KE 37 MSS 72-73

KE 37
Acemlerin
Muhayyer Kûme
Usûleş Düyek

MSS 72-73
Pişrev-i Acem Kûmesi
Der Makâm-ı Mezbur (Muhayyer Faslı)
Usûleş Düyek

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14
AU: Serhâne
K: Serhâne
15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28
Mülâzime
29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42
Mülâzime
43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56
57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70
Hâne-i Sâni
Hâne-i Sâni
71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84
85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98

Şekil 3.51 KE 37 MSS 72-73 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Muhayyer makâmında ve Düyek usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanımına değıştirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyushmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımına segâh ve evc dışında bir perde yerleştirilmedi.

Versiyonların genel benzerlik oranı; % 77 iken, Serhâne bölümü; %91, Mülâzime bölümü; %66, Hâne-i Sâni bölümü; %83, Hâne-i Sâlis bölümü; %74 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.27. K0E 41 MSS 284

KE41
Nazîre-i Kutbu Nâyî
Der Makâm-ı Sünbüle
Usûleş Devr-i Kebir

MSS 284
Pişrev / Kemânî Mustafâ Ağa
(Sünbüle)

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

AU: Serhâne

K: Serhâne

13 14 15 16 17 18 19 20

Velehû

21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32

Mülâzime

Mülâzime

33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45

Velehû

46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60

Velehû

61 62 63 64 65 66 67 68

Hâne-i Sâni

Hâne-i Sâni

69 70 71 72 73 74 75 76

Velehû

Şekil 3.52 KE 41 MSS 284 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Sünbüle makâmında kaleme alınmışken KE’de Devr-i Kebîr usûlünde MSS esere ait usûl bilgisi vermemiştir. Yüksek benzerlik oranı göz önüne alındığında MSS’de de Devr-i Kebîr usûlünde yazılması uygun olacaktır.

Ali Ufkî eseri donanımda fa ve si çizgilerine pestleştirme amaçlı *p* yazarak, sünbüle faslında kaleme almıştır. Ancak sabâ perdeleri, eser içerisinde, do aralığı üzerine, inceltme amaçlı koyulan bir işaretle gösterilmiştir. Kantemiroğlu ise eseri, GTMDD sesleri dışında genellikle nevâ yerine sabâ, evc perdesi yerine de acem perdeleriyle yazmıştır. Ali Ufkî’nin donanıma koyduğu *p* harfinin evc perdesini acem perdesine dönüştürmek, segâh perdesini ise daha pest basılması gerektiğini göstermek amacıyla koyduğu düşüncesinden hareketle transkripsiyon yapılırken donanımda yalnızca segâh perdesi kullanıldı.

Diğer yandan Bazı çalışmalarda MSS’de eserin nişâbur faslında olduğu ifade edilse de, KE’deki Sünbüle Makâmı versiyonuyla %75 oranında uyumlu oluşu, ve kullanılan perdeler eserin Sünbüle Makâmı faslında düşünülmesi gerektiğini göstermektedir. Yukarıda ifade edilen durumun sebebi MSS’de Nişâbur Faslı’nın 284.sayfada bitip, 285. sayfada Sünbüle faslı’nın başladığı düşüncesidir. Tez içerisinde başkaca eserlerde de gösterildiği üzere, bu eser gibi arka arkaya gelen iki faslın geçiş noktasında bulunan eserler, KE versiyonu dikkate alınarak konumlandırılmalıdır.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %75 iken, Serhâne bölümü; %76, Mülâzime bölümü; %81, Hâne-i Sâni bölümü; %57, Hâne-i Sâlis bölümü; %76 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.28. KE 44 MSS 114

KE 44
Fıraknâme
Der Makâm-ı Nevâ
Berevşan

MSS 114
Pişrev-i Ali Beg
Der Makâm-ı Mezbur (Nevâ Fash)
Usûlêş Berevşan

Ali Ufki: Serhâne

Kantemiroğlu: Serhâne

Velehû

Mülâzime

Mülâzime

Velehû

Hâne-i Sâni

Hâne-i Sâni

Şekil 3.53 KE 44 MSS 114 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

66 67 68 69 70 71 72 73 74 75

Velehû

76 77 78 79 80 81 82 83 84 85

Hâne-i Sâlis

Hâne-i Sâlis

86 87 88 89 90 91 92 93 94 95

Velehû

Her iki yazmada da eser Nevâ makâmında ve Berevşân usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanım değişirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyumaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanım segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; % 88 iken, Serhâne bölümü; %87, Mülâzime bölümü; %86, Hâne-i Sâlis bölümü; %91, Hâne-i Sâlis bölümü; %91 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.29. KE 49-MSS 153

KE 49
Mah Dünya
Arazbar
Berevşan

MSS 153
Peşrev-i Makr-u Dünya
Acem Faslında
Berevşan

The musical score is presented in two staves, with measures numbered 1 through 70. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 16/8. The score is divided into several sections with specific labels:

- Measures 1-10: Ali Ufki: Serhâne (Staff 1) and Kantemiroğlu: Serhâne (Staff 2). Both staves are marked "Mülâzime".
- Measures 11-25: Continuation of the previous section.
- Measures 26-40: Continuation of the previous section.
- Measures 41-50: Continuation of the previous section.
- Measures 51-60: Continuation of the previous section.
- Measures 61-70: Hâne-i Sâni (Staff 1) and Hâne-i Sâni (Staff 2).

A note in measure 56 states: "Bu Kısım Ali Ufki'de Bulunmamaktadır" (This part is not found in Ali Ufki).

Şekil 3.54 KE 49 MSS 153 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

71 72 73 74 75 76 77 78 79 80

81 82 83 84 85 86 87 88 89 90

91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

Hâne-i Sâlis

Hâne-i Sâlis

Velehû

1 2

Kantemiroğlu eseri Arazbar makâmında ve Türk müziğinin doğal dizisi seslerini kullanarak kaleme almıştır. Diğer yandan eser MSS'de donanıma değiştirici işaret konulmadan ve Acem faslında yazılmıştır.

Her iki yazmada da eseri Berevşân usûlünde kaleme almıştır.

Versiyonların genel benzerlik oranı; % 65 iken, Serhâne bölümü; %81, Mülâzime bölümü; %69, Hâne-i Sâni bölümü; %70, Hâne-i Sâlis bölümü; %45 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.30. KE 52 MSS 104

KE52 Acemî Der Makâm-ı Nevâ Devr-i Kebir	MSS 104 Pişrev-i Devr-i Acem Der Makâm-ı Mezbur (Nevâ) Usûleş Devr-i Kebir

Şekil 3.55 KE 52 MSS 104 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Nevâ makâmında ve Devr-i Kebîr usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanım değişirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyushmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanım segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %76 iken, Serhâne bölümü; %95, Mülâzime bölümü; %85, Hâne-i Sâni bölümü; %54, Hâne-i Sâlis bölümü; %71 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.31. KE 54 MSS141

KE54
Behram
Der Makâm-ı Nevâ
Usûleş Devr-i Kebir

MSS141
Pişrev-i Arz-ı Yâri
Der Makâm-ı Beyâtî (Birinci Sayfa)
Usûleş Devr-i Kebir

AU: Serhâne
(1. Tekrar)

K: Serhâne
(1. Tekrar)

Mülâzime
(1. Tekrar)

Mülâzime

Hâne-i Sâni

Hâne-i Sâni

Hâne-i Sâlis

Hâne-i Sâlis

Şekil 3.56 KE 54 MSS 141 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser MSS Beyâtî faslında KE’de ise Nevâ makâmında ve her iki yazmada Devr-i Kebîr usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanım değişirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyusmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanım segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %67 iken, Serhâne bölümü; %83, Mülâzime bölümü; %77, Hâne-i Sâni bölümü; %89, Hâne-i Sâlis bölümü; %41 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.32. KE 55 MSS 128-129

KE55
Ahmed Beg
Der Makam-ı Nevâ
Devr-i Kebir

MSS 128-129
Pişrev-i Dilkeş
Der Makam-ı Mezbur (Uşşak)
Usuleş Devr-i kebir

The musical score is presented in two systems. The first system, labeled 'AU: Serhâne', contains measures 1 through 20. The second system, labeled 'Mülâzime', contains measures 21 through 66. The score is written in staff notation with treble and bass clefs, and includes a key signature of one sharp (F#). The first system consists of 20 measures, and the second system consists of 46 measures. The score is divided into two systems, each with a key signature change from F# to C major at measure 17.

Şekil 3.57 KE 55 MSS 128-129 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser MSS Uşşâk faslında KE’de ise Nevâ makâmında ve her iki yazmada Devr-i Kebîr usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanım değişirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyushmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanım segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %75 iken, Serhâne bölümü; %88, Mülâzime bölümü; %66, Hâne-i Sâni bölümü; %84, Hâne-i Sâlis bölümü; %67 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.33. KE 56 MSS 138

KE 56
Der Makâm-ı Nevâ
Usûleş Devr-i Kebir

MSS 138
Pişrev-i Terâne-i Dilkeş
(Eser Uşşak Faslında)
Usûleş Devr-i Kebir

1 2 3 4 5 6 7 8
AU: Serhâne
K: Serhâne
9 10 11 12 13 14 15 16
Mülâzime
Mülâzime
17 18 19 20 21 22 23 24
25 26 27 28 29 30 31 32
33 34 35 Hâne-i Sâli
Hâne-i Sâli
41 42 43 44 45 46 47 48
49 50 51 Hâne-i Sâli
Hâne-i Sâli
52 53 54 55 56

Şekil 3.58 KE 56 MSS 138 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser MSS Uşşâk faslında KE’de ise Nevâ makâmında ve her iki yazmada Devr-i Kebîr usûlünde kaleme alınmıştır.

Eser Uşşâk makâmında yazılmasından dolayı AU tarafından donanımda acem perdesini göstermek maksadıyla değıştirici işaret konularak kaleme alınmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyuşmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımda yalnızca segâh perdesi kullanıldı.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %84 iken, Serhâne bölümü; %89, Mülâzime bölümü; %83, Hâne-i Sâni bölümü; %96, Hâne-i Sâlis bölümü; %75 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.34. KE 58-MSS 140

KE 58 Nefîri Behram Der Makâm-ı Beyâtî Fahte	MSS 140 Pişrev-i Şerif Der Makâm-ı Mezbûr (Beyâtî Faslı) Usûleş Fahte
---	--

Şekil 3.59 KE 58 MSS 140 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Bayâtî makâmında ve Fahte usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanımına değiştirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyushmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımına segâh ve evc sesleri konuldu.

Bazı çalışmalarda MSS’de eserin uşşâk faslında olduğu ifade edilse de, eserin KE’deki beyâtî makâmı versiyonuyla %82 oranında uyumlu oluşu ve MSS de esere değiştirici

işaret koyulmaması Bayâtî Makâmı faslında düşünülmesi gerektiğini göstermektedir. Yukarıda ifade edilen durumun sebebi MSS’de Uşşâk Faslının 140.sayfada bitip, 141. sayfada beyâtî faslının başladığı düşüncesidir. Tez içerisinde başkaca eserlerde de gösterildiği üzere, bu eser gibi arka arkaya gelen iki faslın geçiş noktasında bulunan eserler, KE versiyonu dikkate alınarak konumlandırılmalıdır.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %82 iken, Serhâne bölümü; %70, Mülâzime bölümü; %86, Hâne-i Sâni bölümü; %84, Hâne-i Sâlis bölümü; %88 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.35. KE 60-MSS 113

KE60
Beyazid
Der Makâm-ı Nevâ
Fahte

MSS113
Pişrev-i Beyazid / Nazîre-i Küçük Ahmed Beg
Der Makâm-ı Nevâ
Usûl-ü Fahte

1 2 3 4 5 6 7 8

AU: Serhâne

9 10 11 12 13 14 15

K: Serhâne

Mülâzime

Mülâzime

16 17 18 19 20 21 22 23

24 25 26 27 28 29 30 31

32 33 34 35 36 37 38

Hâne-i Sâni

Hâne-i Sâni

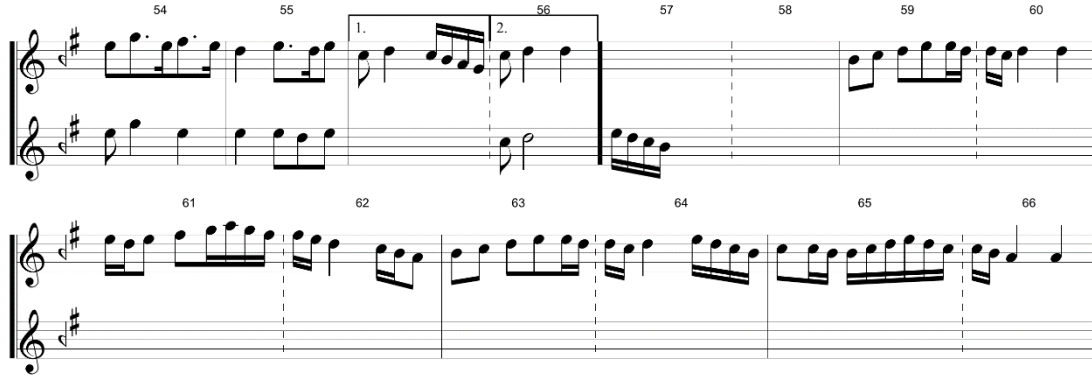
39 40 41 42 43 44 45

Hâne-i Sâlis

Hâne-i Sâlis

46 47 48 49 50 51 52 53

Şekil 3.60 KE 60 MSS 113 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanım değiştirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyusmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanım segâh ve evc sesleri konuldu.

Eser her iki yazmada da Nevâ makâmında ve Fahte usûlünde kaleme alınmıştır.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %76 iken, Serhâne bölümü; %88, Mülâzime bölümü; %78, Hâne-i Sâni bölümü; %58, Hâne-i Sâlis bölümü; %88 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.36. KE 61-MSS 69

KE61 Nefram Behîrî Der Makâm-ı Arazbar Usûleş Fahte	MSS69 Behram Nefîrî Eser Hüseynî Faslında Usûleş Fahte
AU: Serhâne K: Serhâne Mülâzime Hâpe-i Sâni Hâne-i Sâlis	Velehû Velehû Velehû Velehû Velehû

Şekil 3.61 KE 61 MSS 69 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser KE’de Arazbar başlığıyla MSS’de ise Hüseynî faslında yazılmış olmasına rağmen %72 benzerliğe sahiptir. 3. Hânede karşılığı olmayan bölümler de dikkate

alındığında bu oran daha da yükselecektir. Sonuç olarak bu eserde ki benzerliğin yüksekliği sebebiyle eserin MSS versiyonunun donanımı KE’de kullanılan perdelere uygun şekilde konuldu.

Eser her iki müellifçe Fahte usûlünde kaleme alınmıştır.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %72 iken, Serhâne bölümü; %89, Mülâzime bölümü; %88, Hâne-i Sâni bölümü; %45, Hâne-i Sâlis bölümü; %91 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.37. KE 62-MSS 101

KE62 Der Makâm-ı Nevâ Usûlêş Fahte / Küçük Fahte	MSS 101 Pişrev-i Küçük Ahmed Beg (Nevâ makamı faslı) Usûlêş Fahte
--	--

Şekil 3.62 KE 62 MSS 101 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Nevâ makâmında ve Fahte usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanımına değiştirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyushmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımına segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %82 iken, Serhâne bölümü; %86, Mülâzime bölümü; %90, Hâne-i Sâni bölümü; %76, Hâne-i Sâlis bölümü; %75 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.38. KE 69 MSS 124

K69	MSS 124
Şah Huban	Pişrev-i Şah Huban Şerîfin (Dervîş Osman: Üzeri çizilmiş)
Der Makâm-ı Nevâ	Der makâm-ı Uşşak (Uşşak Fash 1. sayfa)
Usûleş Düyek	Usûleş Muhammes

The musical score is presented in a comparative format, showing the differences between the K69 and MSS 124 versions. The score is written in staff notation with treble and bass clefs, a key signature of one sharp (F#), and a time signature of 16/8. The K69 version is on the left and the MSS 124 version is on the right. The score is divided into measures numbered 1 to 54. The K69 version includes labels for AU: Serhâne, K: Serhâne, Velahû, Mülâzime, and Hâne-i Sâni. The MSS 124 version includes labels for (AU1), (AU2), (AU3), and (AU4). The score is presented in a comparative format, showing the differences between the two versions.

Şekil 3.63 KE 69 MSS 124 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser MSS versiyonunda Uşşâk faslının birinci sayfasında Muhammes usûlünde, KE'de ise Nevâ makâmında ve Düyek usûlünde kaleme alınmıştır.

Ali Ufkî eseri Uşşâk makâmında yazmasından dolayı donanımına Türk müziğinin doğal dizisinde bulunmayan perde olan acem perdesini ifade etmek adına (p) harfi koymuştur. Ancak eseri neva makâmında yazan KE da acem perdesini değil evc perdesini ağırlıklı olarak kullanılmıştır.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %86 iken, Serhâne bölümü; %91, Mülâzime bölümü; %86, Hâne-i Sâni bölümü; %78, Hâne-i Sâlis bölümü; %78 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.39. KE 71 MSS125

KE 71
Bülbül Âşık
Der Makâmı Nevâ
Usûleş Düyek

MSS 125
Pişrev-i Bülbül Âşık
Der Makâm-ı Mezbûr (Nevâ Faslı 2. Sayfa)
Usûleş Düyek

The musical score is written on two staves, each with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The time signature is 8/8. The score is divided into measures, numbered 1 through 116. The lyrics are written below the notes. The score includes various musical notations such as notes, rests, and accidentals. The lyrics are in Turkish and include the following phrases: AU: Serhâne, K: Serhâne, Mülâzime, Hâne-i Sâni, Velehi, Hâne-i Sâlis, and Velehi. The score is a comparison of two different versions of the same piece, KE 71 and MSS 125.

Şekil 3.64 KE 71 MSS 125 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Nevâ makâmında ve Düyek usûlünde kaleme alınmıştır.

Bazı çalışmalarda MSS'de eserin Uşşâk faslında olduğu ifade edilse de, eserin KE'deki nevâ makâmı versiyonuyla %84 oranında uyumlu oluşu, AU'nin eseri kaleme alırken donanımına değiştirici işaret koymayışı yani eserin GTMDD sesleri olan evc ve segah perdeleriyle yazılıp uşşâk makâmına ait acem perdesinin eserde kullanılmayışı, eserin uşşâk makâmı faslında değil nevâ makâmı faslında düşünülmesi gerektiğini göstermektedir. Yukarıda ifade edilen durumun sebebi MSS'de neva faslının 123.sayfada bitip, 124. sayfada Uşşâk faslının başladığı düşüncesidir. Tez içerisinde başkaca eserlerde de gösterileceği üzere, bu eser gibi arka arkaya gelen iki faslın geçiş noktasında bulunan eserler, KE versiyonu dikkate alınarak konumlandırılmalıdır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanıma değiştirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE'de yazılı perdelerle de uyuşmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanıma segâh ve evc dışında bir perde yerleştirilmedi.

Versiyonların genel benzerlik oranı; % 84 iken, Serhâne bölümü; %88, Mülâzime bölümü; %84, Hâne-i Sâni bölümü; %73, Hâne-i Sâlis bölümü; %91 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.40. KE 73 MSS 55

KE 73
Şah Murad
Der Makâm-ı Hüseyinî
Değişmeli

MSS 55
Pişrev-i Çar Usûl
(Hüseyinî)
Nim Sakil / Sakil / Fahte / Berevşan

The musical score is presented in two systems, each with two staves. The first system (measures 1-12) is in 2/4 time and features the tempo marking 'AU: Serhâne' and 'K: Serhâne (Nim Sakil)'. The second system (measures 13-18) is in 12/8 time and features the tempo marking 'Mülâzime Çenber'. The third system (measures 19-24) is in 2/4 time and features the tempo marking 'Velehû'. The fourth system (measures 25-33) is in 2/4 time and features the tempo marking 'Velehû'. The fifth system (measures 34-39) is in 2/4 time and features the tempo marking 'Velehû'. The sixth system (measures 40-48) is in 2/4 time and features the tempo marking 'Velehû'. The score includes various musical notations such as notes, rests, and bar lines, and is numbered 1 through 48.

Şekil 3.65 KE 73 MSS 55 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Hâne-i Sâni (Fahte) 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58

Hâne-i Sâni Fahte

59 60 61 62 63 64 65 66

Hâne-i Sâlis (Berevşan) 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80

Hâne-i Sâlis Berevşan

81 82 83 84 85 86 87 88 89

90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103

104 105 106 107 108 109 110 111

Hâne-i Erbâ (Semâi) 112 113 114 115 116 117

Hâne-i Erbâ Semâi

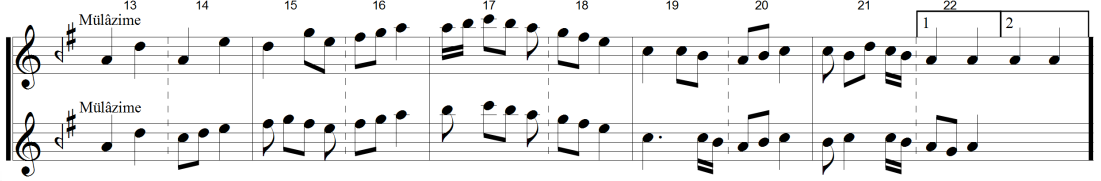
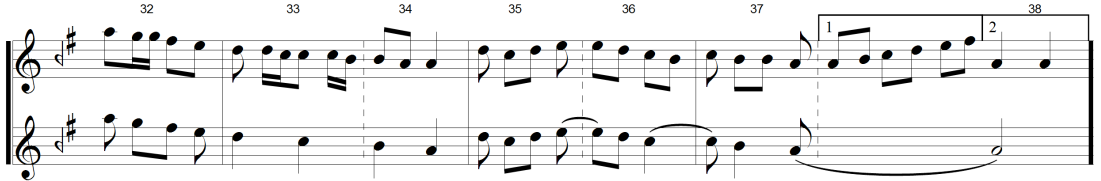
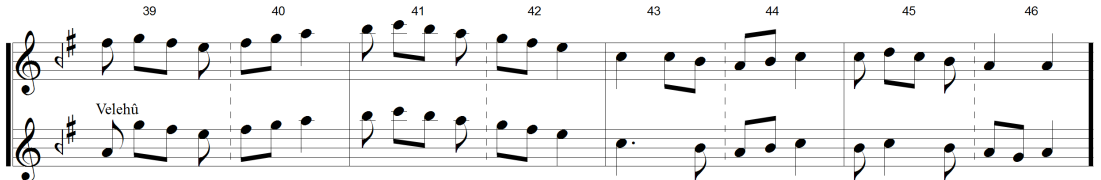
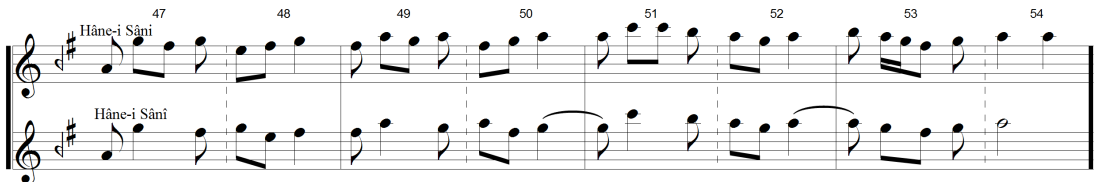
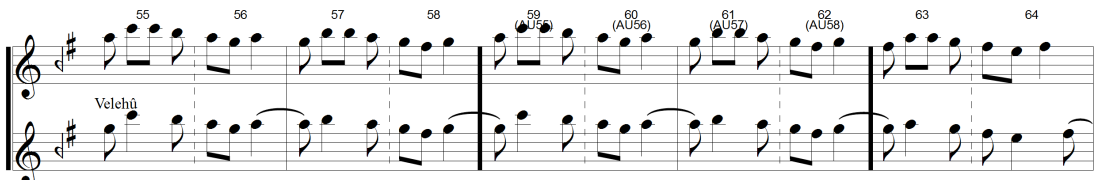

Eser her iki yazmada da Hüseynî makâmında ve değişmeli usûllerle kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanımına değiştirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyushmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımına segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; % 72 iken, Nim Sakîl ve Sakîl usûlündeki Serhâne ve Mülâzime bölümü; %60, Fahte usûlündeki Hâne-i Sâni bölümü; %88, Fahte usûlündeki Hâne-i Sâlis bölümü; %54, semâi usûlündeki hâne-i erbâ bölümü %65 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.41. KE 75 MSS 70

KE 75	MSS 70
Büyük Ali Beg	Pişrev-i Ali Beg
Der Makâm-ı Muhayyer	Der Makâm-ı Muhayyer (Muhayyer Faslı 1. Sayfa)
Usûleş Düyek	Usûleş Düyek
	
	
	
	
	
	
	

Şekil 3.66 KE 75 MSS 70 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Muhayyer makâmında ve Düyek usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanım değişirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyushmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanım segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; % 77 iken, Serhâne bölümü; %86, Mülâzime bölümü; %80, Hâne-i Sâlis bölümü; %77, Hâne-i Sâlis bölümü; %69 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.42. KE 77-MSS 46

KE 77
Melek Can
Der Makâmı Hüseynî
Usûl Çenber

MSS 46
Pişrev-i Melek Can
Hüseynî Faslı
Usûleş Dü..(Düyek)

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
Ali Ufkî: Serhâne AU 1. Tekrar

11 12 13 14 15 16 17 18
Kantemiroğlu: Serhâne AU 2. Tekrar

19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30
Mülâzime

31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42
AU 1. Tekrar AU 2. Tekrar

43 44 45 46 47 48 49 50 51 52
Hâne-i Sâni

53 54 55 56 57 58 59 60
Hâne-i Sâni

Şekil 3.67 KE 77 MSS 46 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

61 62 63 64 65 66 67 68 69 70

Hâne-i Sâlis

Hâne-i Sâlis

Velehû

71 72 73 74 75 76 77 78 79 80

81 82 83 84 85 86 87

Eser her iki yazmada da Hüseyinî makâmında yazılmıştır. Usûlü ise KE’de çenber olarak verilmişken MSS’de sadece *Dü* yazılmış kelimenin devamı deforme olmuştur. Düyek olarak yorumlanabilir.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanımaya değiştirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyushmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanıma segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %90 iken, Serhâne bölümü; %89, Mülâzime bölümü; %86, Hâne-i Sâni bölümü; %91, Hâne-i Sâlis bölümü; %94 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.43. KE 78-MSS 44-45

KE78
Şah Kulu
Der Makâm-ı Hüseyinî
Sakıl

MSS 44-45
Pişrev-i Şah Kulu
Der Makâm-ı Mezbur (Hüseyinî Faslında),
Usûleş Sakıl

The musical score is presented in two systems. The first system (measures 1-24) is in 4/8 time, key of D major, and features a melody in the upper staff and a supporting line in the lower staff. The second system (measures 25-71) continues the melody and supporting line, with a key change to E major at measure 49. The score includes various musical notations such as notes, rests, and bar lines, and is labeled with measure numbers 1 through 71.

Labels within the score include:

- AU: Serhâne (measure 1)
- K: Serhâne (measure 1)
- Mülâzime (measures 13-14)
- Velehû (measures 25-26)
- Hâne-i Sâni (measures 37-38)
- Velehû (measures 41-42)
- Hâne-i Sâni (measures 49-50)
- Velehû (measures 59-60)

Şekil 3.68 KE 78 MSS 44-45 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Hüseynî makâmında ve Sakîl usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanım değişirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyushmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanım segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; % 89 iken, Serhâne bölümü; %89, Mülâzime bölümü; %81, Hâne-i Sâni bölümü; %95, Hâne-i Sâlis bölümü; %91 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.44. KE 81-MSS 34-35

KE 81
Ferruh
Der Makâm-ı Muhayyer
Devr-i Kebir

MSS 34-35
Pişrev-i Kırka Ferruh
Der Makâm-ı Mezbur (Hüseynî)
Usûleş Devr-i Kebir

The image displays a musical score for two pieces, KE 81 and MSS 34-35, arranged in two systems. Each system consists of two staves. The top staff of each system is in treble clef, and the bottom staff is in bass clef. The key signature is one sharp (F#), and the time signature is 16/8. The score is numbered 1 through 60, with measures 1-8 on the first system, 9-16 on the second, 17-25 on the third, 26-32 on the fourth, 33-44 on the fifth, 45-51 on the sixth, and 52-60 on the seventh. The first system is labeled 'AU: Serhâne' and 'K: Serhâne'. The second system is labeled 'Velehü'. The third system is labeled 'Mülâzime'. The fourth system is labeled 'Velehü'. The fifth system is labeled 'Velehü'. The sixth system is labeled 'Velehü'. The seventh system is labeled 'Velehü'. The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and bar lines, indicating a complex melodic and rhythmic structure.

Şekil 3.69 KE 81 MSS 34-35 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser MSS’de Hüseynî Faslında KE’de ise Muhayyer makâmında ve her iki yazmada da Devr-i Kebîr usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanımına değiştirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyushmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımına segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %82 iken, Serhâne bölümü; %80, Mülâzime bölümü; %76, Hâne-i Sâni bölümü; %88, Hâne-i Sâlis bölümü; %89 benzerlik oranına sahiptir.

KE82

-

Der Makam-ı Hüseyinî
Büyükt Muhammes

MSS 42-43

Pişrev-i Büyük Muhammes
Der Makam-ı Mezbur (Hüseyinî)
Usûleş Muhammes

The image displays a musical score for a piece titled 'Der Makam-ı Hüseyinî' by 'Büyükt Muhammes'. The score is presented in two systems, each with two staves (treble and bass clef). The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 16/8. The score is numbered 1 to 72. The first system includes the text 'AU: Serhâne' and 'K: Serhâne'. The second system includes the text 'Mülâzime' and 'Mülâzime'. The score is divided into two parts by a double bar line at measure 32.

125

Hâne-i Sâni 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86

Hâne-i Sâni

87 88 89 90 91 92 93 94 95 96

Hâne-i Sâlis 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110

Hâne-i Sâlis

111 112 113 114 115 116 117 118 119 120

Eser her iki yazmada da Hüseyinî makâmında ve Muhammes usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanım değişirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyusmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanım segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %80 iken, Serhâne bölümü; %80, Mülâzime bölümü; %83, Hâne-i Sâni bölümü; %88, Hâne-i Sâlis bölümü; %64 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.46. KE 85 MSS 65

K85 Cihan Ârâ Der Makâm-ı Hüseyinî Usûleş Düyek	MSS 65 Pişrev-i Cihan Ârâ Hüseyinî Faslında Usuleş Düyek
--	---

Şekil 3.71 KE 85 MSS 65 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Hüseynî makâmında ve Düyek usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanımına değıştirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyushmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımına segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; % 75 iken, Serhâne bölümü; %80, Mülâzime bölümü; %80, Hâne-i Sâni bölümü; %68, Hâne-i Sâlis bölümü; %75 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.47. KE 86-MSS 30-31

KE86 Kız Der Makâm-ı Hüseyinî Düyek	MSS30-31 Pişrev-i Kız Der Makâm-ı Mezbur (Hüseyinî Faslı) Usûleş düyek
--	---

Şekil 3.72 KE 86 MSS 30-31 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

73 74 75 76 77 78 79 80

Velehû

81 82 83 84 85 86 87 88

89 90 91 92 93 94 95 96

97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108

Hăne-i Sălis

Hăne-i Săni

109 110 111 112 113 114 115 116

Velehû

117 118 119 120 121 122 123 124

125 (AU117) 126 (AU118) 127 (AU119) 128 (AU120) 129 (AU121) 130 (AU122) 131 (AU123) 132 (AU124)

Eser her iki yazmada da Hüseynî makâmında ve Düyek usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanım değişirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyushmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanım segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; % 85 iken, Serhâne bölümü; %70, Mülâzime bölümü; %79, Hâne-i Sâni bölümü; %96, Hâne-i Sâlis bölümü; %89 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.48. KE 87 MSS 52-53

KE 87
Hasan Can
Der Makâm-ı Hüseyinî
Düyek

MSS 52-53
Pîşrev-i Hasan Can
Der Makâm-ı Mezbur (Hüseyinî)
Usûleş Düyek

Şekil 3.73 KE 87 MSS 52-53 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128

129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148

Hânc-i Sâni 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160

Hânc-i Sâni

161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174

175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189

190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204

205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218

219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236

Häne-i Sälis

237 238 239 240 241 242 243 244 245 246

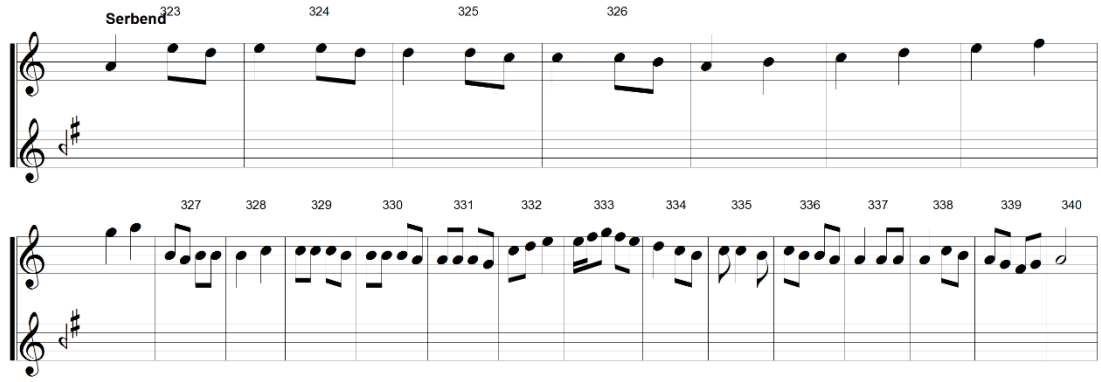
247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264

265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282

283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300

301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318

319 320 321 322

Eser her iki yazmada da Hüseyinî makâmında ve Düyek usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanımına değiştirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyushmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımına segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; % 81 iken, Serhâne bölümü; %87, Mülâzime bölümü; %82, Hâne-i Sâî bölümü; %85, Hâne-i Sâlis bölümü; %72 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.49. KE 88 MSS 57

KE88
Pişrev-i Mevc-i Deryâ
Hüseyinî
Usûlêş Düyek

MSS57
Pişrev-i Mevc-i Deryâ
(Hüseyinî Faslında)
Usûlêş Düyek

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24

25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46

47 48 49 50 51 52 53 54 55 56

57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72

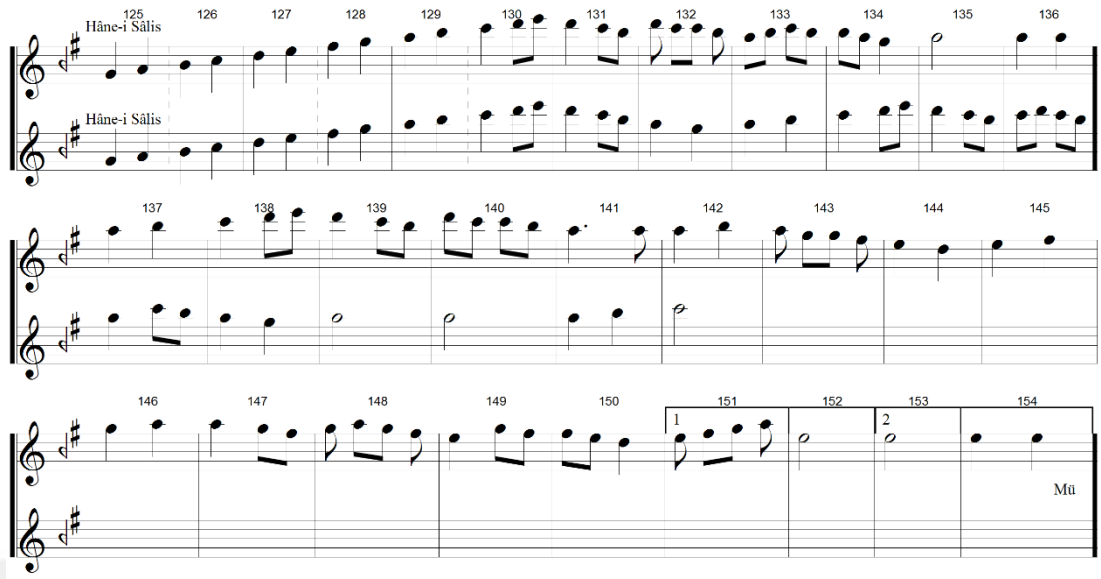
73 (AU57) 74 (AU58) 75 (AU59) 76 (AU60) 77 (AU61) 78 (AU62) 79 (AU63) 80 (AU64) 81 (AU65) 82 (AU66) 83 (AU67) 84 (AU68) 85 (AU69) 86 (AU70) 87 88 89 90

91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106

107 108 (AU90) 109 (AU91) 110 (AU92) 111 (AU93) 112 (AU94) 113 (AU95) 114 (AU96) 115 (AU97) 116 (AU98) 117 (AU99) 118 (AU100) 119 (AU101) 120 (AU102) 121 122 123 124

(boşluk)

Şekil 3.74 KE 88 MSS 57 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Hüseyinî makâmında ve Düyek usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanımına değıştirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyushmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımına segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; % 66 iken, Serhâne bölümü; %56, Mülâzime bölümü; %81, Hâne-i Sâni bölümü; %76, Hâne-i Sâlis bölümü; %34 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.50. KE 90 MSS 68

KE90
Nazîre-i Şükûfezâr
Hüseynî
Düyek

MSS 68
Pişrev-i Şükûfezâr Nazîresi
Hüseynî Fâslı
Düyek

The musical score is presented in two systems. The first system, labeled 'AU: Serhâne' and 'K: Serhâne', contains measures 1 through 16. The second system, labeled 'Velchû' and 'Mülâzime', contains measures 17 through 58. The score is written in 8/8 time and includes 58 numbered measures. The notation is in a staff with a key signature of one sharp (F#) and a common time signature of 8/8. The score is written in a style that is typical of Ottoman music notation, with a focus on the melodic line and the rhythmic pattern. The score is divided into two systems, with the first system containing measures 1 through 16 and the second system containing measures 17 through 58. The score is written in a staff with a key signature of one sharp (F#) and a common time signature of 8/8. The notation is in a style that is typical of Ottoman music notation, with a focus on the melodic line and the rhythmic pattern.

Şekil 3.75 KE 90 MSS 68 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

59 60 61 62 63 64 65 66 67 68

69 70 71 72 73 74 75 76

77 78 79 80 81 82 83 84

85 86 87 88 89 90 91 92

93 94 95 96 97 98 99 100 101 102

103 104 105 106 107 108 109 110 111 112

Velehû

Hâne-i Sâni

Velehû

Hâne-i Sâlis

Eser her iki yazmada da Hüseynî makâmında ve Düyek usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanım değişirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyuşmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanım segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; % 87 iken, Serhâne bölümü; %84, Mülâzime bölümü; %83, Hâne-i Sâni bölümü; %93, Hâne-i Sâlis bölümü; %99 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.51. KE 95-MSS 176

KE95		MSS 176	
Nâz-ü Niyâz / Acemler		Pişrev-i Nâz-ü Niyâz	
Der Makâm-ı Sabâ		Der Makâm-ı Mezbur (Sabâ)	
Devr-i Kebir		Usûleş Devr-i Kebir	

Şekil 3.76 KE 95 MSS 176 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Sabâ makâmında ve Devr-i Kebîr usûlünde kaleme alınmıştır.

Kantemiroğlu eseri GTMDD sesleri dışında evc yerine acem ve nevâ yerine sabâ perdesini kullanarak yazmıştır. Ali Ufkî ise eseri donanıma değıştirici işaret koymadan kaleme almıştır. Eserin versiyonları arasındaki yüksek benzerlik oranından yola çıkarak bu durumun MSS’de yapılmış bir hata yada görmezden gelmeden kaynaklandığı düşünölebilir. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımda GTMDD sesleri dışında acem ve sabâ sesleri kullanıldı.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %80 iken, Serhâne bölümü; %88, Mülâzime bölümü; %81, Hâne-i Sâni bölümü; %61, Hâne-i Sâlis bölümü; %91 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.52. KE 96-MSS 180

KE 96	MSS 180
Edimeli Ahmed	-
Der Makâm-ı Sabâ	Der Makâm-- Mezbur (Sabâ)
Usûleş Çenber	Usûleş Çenber

1 2 3 4 5 6

Ali Ufki: Serhâne

Kantemiroğlu: Serhâne

7 8 9 10 11 12

Mülâzime

13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24

Velehû

26 (AU29) 27 (AU30) 28 29 30

31 Hâne-i Sâni

Hâne-i Sâni

32 33 34 35 36

37 38 39 40 41 42

Şekil 3.77 KE 96 MSS 180 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Sabâ makâmında ve Çenber usûlünde kaleme alınmıştır.

Kantemiroğlu eseri GTMDD sesleri dışında evc yerine acem nevâ yerine ise sabâ perdesini kullanarak yazmıştır. Ali Ufkî ise eseri donanıma değiştirici işaret koymadan kaleme almıştır. Eserin versiyonları arasındaki yüksek benzerlik oranından yola çıkarak bu durumun MSS’de yapılmış bir hata yada görmezden gelmeden kaynaklandığı düşünülebilir. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımda GTMDD sesleri dışında evc yerine acem, nevâ yerine sabâ sesi kullanıldı.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %65 iken, Serhâne bölümü; %83, Mülâzime bölümü; %58, Hâne-i Sâni bölümü; %55, Hâne-i Sâlis bölümü; %78 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.53. KE 106 MSS 231

KE106 Âlem ârâ Der Makâm Rast Usûleş Düyek	MSS 231 Pişrev-i Âlem Ârâ Rast faslında Usûleş Düyek
---	---

The musical score is presented in a two-staff format, with the upper staff in treble clef and the lower staff in bass clef. The key signature is one sharp (F#). The time signature is 8/8. The score is divided into 112 measures, with measures 1-16 labeled as AU: Serhâne, measures 17-32 as K: Serhâne, measures 33-48 as Velhû, measures 49-64 as Mülâzime, measures 65-80 as Velhû, measures 81-96 as AU: Hâne-i Sâni, and measures 97-112 as AU: Hâne-i Sâni. The score includes various musical notations such as notes, rests, and bar lines.

Şekil 3.78 KE 106 MSS 231 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Rast makâmında ve Düyek usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanım değişirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyumaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanım segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; % 92 iken, Serhâne bölümü; %87, Mülâzime bölümü; %94, Hâne-i Sâlis bölümü; %95, Hâne-i Sâlis bölümü; %92 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.54. KE 107 MSS 212

KE107
Ahmet Beg
Der Makamı Rast
Usûleş Düyek

MSS 212
Pişrev-i Ahmed Beg-Ferahfezâ
Rast Faslında
Usûleş Düyek

The musical score is written for two staves, each with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The time signature is 8/8. The score is divided into sections labeled AU (Ahmed Usûleş) and K (Kerem Usûleş). The sections are numbered 1 through 98. The lyrics are in Turkish and are written below the notes. The score is divided into sections labeled AU (Ahmed Usûleş) and K (Kerem Usûleş). The sections are numbered 1 through 98. The lyrics are in Turkish and are written below the notes.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

AU: Hane-i Evvel

17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32

K: Serhâne

33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44

45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56

57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68

Mülâzime

69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84

85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98

Şekil 3.79 KE 107 MSS 212 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116

(AU97) (AU98) (AU99) (AU100) (AU101) (AU102)

Velehû

117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132

(AU109) (AU110) (AU111) (AU112) (AU113) (AU114)

133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148

(AU133) (AU134) (AU135) (AU136) (AU137) (AU138) (AU139) (AU140)

Hâne-i Şânî

149 150 151 152 153 154 155 156

(AU141) (AU142) (AU143) (AU144) (AU145) (AU146) (AU147) (AU148)

Velehû

157 158 159 160 161 162 163 164

(AU149) (AU150) (AU151) (AU152) (AU153) (AU154) (AU155)

165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176

Velehû Velehû

177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188

Velehû Velehû

1 2

Eser her iki yazmada da Rast makâmında ve Düyek usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanım değişirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyushmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanım segâh ve evc sesleri konuldu.

Bazı çalışmalarda MSS’de eserin segâh faslında olduğu ifade edilse de, eserin KE’deki rast makâmı versiyonuyla %84 oranında uyumlu oluşu, segâh sesinde değil rast sesinde karar veriyor oluşu sebebiyle Rast Makâmı faslında düşünülmesi gerektiğini göstermektedir. Yukarıda ifade edilen durumun sebebi MSS’de segâh faslının 211.sayfada bitip, 212. sayfada rast faslının başladığı düşüncesidir. Tez içerisinde başkaca eserlerde de gösterildiği üzere, bu eser gibi arka arkaya gelen iki faslın geçiş noktasında bulunan eserler, KE versiyonu dikkate alınarak konumlandırılmalıdır.

Versiyonların genel benzerlik oranı; % 84 iken, Serhâne bölümü; %92, Mülâzime bölümü; %84, Hâne-i Sâni bölümü; %93, Hâne-i Sâlis bölümü; %59 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.55. KE 108 MSS 227-228

KE108
Şerif
Der Makâm Rast
Usûleş Zencir

MSS 227-228'in son satır
Pişrev-i Zencir
Der Makâm-ı Mezbur (Rast Faslında)
Usûleş Hamse

The musical score is presented in two systems, each with a treble and bass staff. The first system (measures 1-16) is labeled 'AU: Serhâne Düyek' and 'K: Serhâne Düyek'. The second system (measures 17-56) is labeled 'Mülâzime'. The score includes various musical notations such as notes, rests, and bar lines. The score is divided into two main parts: the first part (measures 1-16) and the second part (measures 17-56). The first part is labeled 'AU: Serhâne Düyek' and 'K: Serhâne Düyek'. The second part is labeled 'Mülâzime'. The score includes various musical notations such as notes, rests, and bar lines.

Şekil 3.80 KE 108 MSS 227-228 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Rast makâmında, KE’de zencir MSS’de ise hamse usûlünde kaleme alınmıştır. Adları farklı olarak ifade edilse de usûlün değışmeli oluşu ve sırasıyla düyek, fahte, çenber, devr-i kebîr, berevşân usûllerden meydana gelişı her iki yazmada da aynıdır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanıma değıştirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyushmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanıma segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; % 82 iken, Serhâne bölümü; %83, Mülâzime bölümü; %84, Hâne-i Sâni bölümü; %83, Hâne-i Sâlis bölümü; %77 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.56. KE 112 MSS 298

KE 112
Pişrev-i Hüzi Âşiran
-
Usûleş Düyek

MSS 298
Pişrev-i Derviş Süleyman
Faslı Âşiran Büselik (Birinci Sayfa)
Usûleş Düyek

1 2 3 4 5 6 7 8

9 10 11 12 13 14 15 16

17 18 19 20 21 22 23 24

25 (AÜ17) 26 (AÜ18) 27 (AÜ19) 28 (AÜ20) 29 (AÜ21) 30 (AÜ22) 31 (AÜ23) 32

33 34 35 36 37 38 39 40

41 42 43 44 45 46 47 48

49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60

Şekil 3.81 KE 112 MSS 298 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser Kantemiroğlu tarafından Hûzî Aşîran başlığıyla yazılmışken Ali Ufkî Aşîran Bûselik faslının ilk sayfası olarak kayıt altına almıştır. Her iki yazmada da eseri Düyek usûlünde kaleme almıştır.

Eser AU tarafından donanîma değıştîrîci işâret konulmadan yazılmıştır. Bunun sebebi eserde Türk müziğinin ana dizisi seslerini kullanılmasından kaynaklı olabilir. Ancak eserin KE’de versiyonu Türk Müziği Doğal Dizisinde bulunmayan bûselik perdesiyle yazılı perdelerle de uyuşmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanîma segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; % 74 iken, Serhâne bölümü; %83, Mûlâzîme bölümü; %61, Hâne-i Sâni bölümü; %85, Hâne-i Sâlis bölümü; %81 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.57. KE 113 MSS 303

KE 113
Muzafler
Der Makâm-ı Bûselik Aşîran
Usûl-ü Sâkîl

MSS 303
Pişrev
(Aşîran Bûselik Faslında)

The musical score is presented in a comparison format between two versions of the piece. It is organized into four systems, each containing two staves. The first system (measures 1-16) is labeled 'AU: Serhâne' and 'Mülâzime'. The second system (measures 17-32) is labeled 'K: Serhâne' and 'Mülâzime'. The third system (measures 33-48) is labeled 'Hâne-i Sâkî' and 'Hâne-i Sâkî'. The fourth system (measures 49-60) is labeled 'Hâne-i Sâlis' and 'Hâne-i Sâlis'. The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and accidentals, with some measures containing specific markings like 'AU', 'K', and 'Hâne-i'.

Şekil 3.82 KE 113 MSS 303 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser Bûselik Aşîran makâmında yazılmasından dolayı AU tarafından donanımda bûselik perdesini göstermek maksadıyla değiştirici işaret konularak kaleme alınmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyushmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanım evc sesi dışında bir perde konulmadı.

Eser her iki yazmada da Bûselik Aşîran makâmında kaleme alınmıştır. Usûl açısından bakıldığında ise MSS’de eserin usûl bilgisine rastlanmamaktadır. Yüksek benzerlik oranı dikkate alındığında Kantemiroğlunda olduğu gibi Sakîl usûlünde olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

Versiyonların genel benzerlik oranı; % 96 iken, Serhâne bölümü; %94, Mülâzime bölümü; %95, Hâne-i Sâkî bölümü; %96, Hâne-i Sâlis bölümü; %100 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.58. KE 114 MSS 302

KE 114
Çengî Mustafa
Der Makâm-ı Bûselik Aşîranı
Usûlçâ Hafîf

MSS 302
Pişrev-i Kemânî Mustafağa
(Aşîran Bûselik Faslında)
(İtafîf)

The musical score is presented in four systems, each with two staves (treble and bass clef). The first system (measures 1-16) is labeled 'AU: Serhâne' and 'K: Serhâne'. The second system (measures 17-32) is labeled 'Mülâzime'. The third system (measures 33-48) is labeled 'Hâne-i Sâni'. The fourth system (measures 49-64) is labeled 'Hâne-i Sâlis'. The score is written in 3/2 time and D major key.

Şekil 3.83 KE 114 MSS 302 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Bûselik Aşîran makâmında ve Hafif usûlünde kaleme alınmıştır.

Kantemiroğlu eseri GTMDD sesleri dışında segâh yerine bûselik perdesini kullanarak yazmıştır. Ali Ufkî ise eseri donanıma değiştirici işaret koymadan kaleme almıştır. Eserin versiyonları arasındaki yüksek benzerlik oranından yola çıkarak bu durumun MSS’de yapılmış bir hata yada görmezden gelmeden kaynaklandığı düşünülebilir. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımda GTMDD sesleri dışında segâh yerine bûselik sesi kullanıldı.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %90 iken, Serhâne bölümü; %89, Mülâzime bölümü; %93, Hâne-i Sâni bölümü; %91, Hâne-i Sâlis bölümü; %88 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.59. KE 115 MSS 265

KE 115
Kemânî Mustafa
Der Makâm-ı Nihavend
Usûleş Düyek

MSS 265
Pişrev
Nihavend Faslı (Birinci Sayfa)
(Düyek)

The musical score is presented in a comparison format, showing two versions of the piece. The notation is in staff form, with measures numbered 1 through 60. The key signature is one flat (B-flat). The score is divided into sections labeled AU: Serhâne, K: Serhâne, Mülâzime, Velehû, Hâne-i Sâni, and Hâne-i Sâlis. The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and accidentals, and is organized into measures numbered 1 through 60.

Şekil 3.84 KE 115 MSS 265 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

3.2.60. KE 118 MSS 269-270

KE118
Büyük Devr
Der Makâm-ı Uzzal
Usûleş Devr-i Kebir

MSS 269-270
Pişrev-i Şah Murad
Faslı Uzzal (ilk Sayfa)
Usûleş Devr-i Kebir

The musical score is written for two staves, AU (top) and K (bottom), in 1/8 time and D major. The score is divided into measures numbered 1 to 74. The first section, measures 1-30, is labeled 'AU: Serhâne' and 'K: Serhâne'. The second section, measures 31-44, is labeled 'Mülâzime'. The third section, measures 45-56, is labeled 'Hâne-i Sâni'. The fourth section, measures 57-67, is also labeled 'Hâne-i Sâni'. The fifth section, measures 68-74, is labeled 'Hâne-i Sâni'. The score includes various musical notations such as notes, rests, and bar lines.

Şekil 3.85 KE 118 MSS 269-270 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Uzzâl makâmında ve Devr-i Kebîr usûlünde kaleme alınmıştır.

Kantemiroğlu eseri GTMDD sesleri dışında çargâh yerine uzzâl perdesini kullanarak yazmıştır. Ali Ufkî ise eseri donanıma değiştirici işaret koymadan kaleme almıştır. Eserin versiyonları arasındaki yüksek benzerlik oranından yola çıkarak bu durumun MSS’de yapılmış bir hata yada görmezden gelmeden kaynaklandığı düşünülebilir. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımda GTMDD sesleri dışında uzzâl sesi kullanıldı.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %85 iken, Serhâne bölümü; %89, Mülâzime bölümü; %78, Hâne-i Sâni bölümü; %93, Hâne-i Sâlis bölümü; %80 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.61. KE 119-MSS 279

KE119 Solakzâde Der Makâm-ı Nişâbur Usûleş Devr-i Kebir	MSS 279 Pişrev-i Solakoğlu Der Makâm-ı Mezbur (Nişâbur) Usûleş Devr-i Kebir
--	--

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16
AU: Serhâne
K: Serhâne
17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28
Mülâzime
Mülâzime
29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40
Velehû
41 42 43 44 45 46 47 48
2. Hane
Hâne-i Sâni
49 50 51 52 53 54 55 56
Velehû
57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72
3. Hane
Hâne-i Sâlis
Velehû

Şekil 3.86 KE 119 MSS 279 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Nişâbur makâmında ve Devr-i Kebîr usûlünde kaleme alınmıştır.

Eser nişâbur makâmında yazılmasından dolayı AU tarafından donanımda acem perdesini ve uzzâl perdesini göstermek maksadıyla değıştirici işaretler konularak

kaleme alınmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyuşmaktadış. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımda yalnızca uzzâl perdesi kullanıldı.

Bazı alışmalarda MSS’de eserin uzzâl faslında olduğu ifade edilse de, eserin KE’deki nişâbur makâmı versiyonuyla %84 oranında uyumlu oluşu Nişâbur Makâmı faslında dũřünũlmesi gerektiğini gũstermektedir. Yukarıda ifade edilen durumun sebebi MSS’de uzzâl faslının 279.sayfada bitip, 280. sayfada nişâbur faslının başladığı dũřũncesidir. Tez içerisinde başkaca eserlerde de gũsterildiđi ũzere, bu eser gibi arka arkaya gelen iki faslın geçiş noktasında bulunan eserler, KE versiyonu dikkate alınarak konumlandırılmalıdır.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %84 iken, Serhâne bũlũmũ; %82, Mũlâzime bũlũmũ; %95, Hâne-i Sâni bũlũmũ; %71, Hâne-i Sâlis bũlũmũ; %80 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.62. KE 120-MSS 214

KE120	MSS 214
Hasan Ağa	Pişrev-i Hasan Ağa
Der Makâm-ı Pencgâh	Der Makâm-ı Mezbur (Rast faslı)
Usûleş Devr-i Kebir	Usûleş Devr-i Kebir

The musical score is presented in two systems, each with two staves. The first system (measures 1-36) is for the 'Serhâne' and 'Mülâzime' sections. The second system (measures 37-62) is for the 'Velehû' and 'Hâne-i Sâni' sections. The score includes various musical notations such as notes, rests, and accidentals, as well as measure numbers and section labels.

Şekil 3.87 KE 120 MSS 214 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser MSS'de Rast faslında KE'de pencgâh makâmında ve her iki müellif tarafından Devr-i Kebîr usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanım değişirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE'de yazılı perdelerle de uyusmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanım segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %77 iken, Serhâne bölümü; %82, Mülâzime bölümü; %89, Hâne-i Sâni bölümü; %63, Hâne-i Sâlis bölümü; %72 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.63. KE 122 MSS 232

KE122
Gül Devri
Der Makâm-ı Rast

MSS 232/II
Pişrev-i Baba Zeytun Nazîresi
Rast Devr (Eser Rast Faslında)
Rast Devr

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14
AU: Serhâne Mülâzime
K: Serhâne Mülâzime
15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28
29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42
Hâne-i Sâni
43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54
Hâne-i Sâlis Hâne-i Sâni
55 56 57 58 59 60 61 62
Hâne-i Sâlis

Şekil 3.88 KE 122 MSS 232 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Rast makâmında alınmıştır. Usûl bilgisi ise her ikisinde de bulunmamaktadır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanımına değiştirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyushmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımına segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; % 50 iken, Serhâne bölümü; %82, Mülâzime bölümü; %77 benzerlik oranına sahiptir. Hâne-i Sâni ve Hâne-i Sâlis bölümlerinde bir uyum olmadığından benzerlik oranı çıkarılamamıştır.

3.2.64. KE 127-MSS 216

KE 127 Papa Ferruh Der Makâm-ı Rast Sakıl	MSS 216 Pişrev Der Makâm-ı Mezbur (Rast Faslı) Usûleş Sakıl
--	--

The musical score is presented in a comparison format, with the two versions (KE 127 and MSS 216) shown side-by-side for each measure. The notation for the two versions is identical for most measures, but there are some differences in the later measures, particularly in the melodic lines. The score is written in a clear, legible font, and the layout is professional and easy to read.

Şekil 3.89 KE 127 MSS 216 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Rast makâmında ve Sakîl usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanım değişirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyusmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanım segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; % 96 iken, Serhâne bölümü; %93, Mülâzime bölümü; %89, Hâne-i Sâni bölümü; %96, Hâne-i Sâlis bölümü; %86 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.65. KE 129 MSS 318

KE 129
Muzaffer
Der Makâm-ı Irak
Büyük Sakil

MSS 318
Pişrev-i Kâsebaz-ı Mısri
Irak (Eser Irak Fashında)
Usûleş Sakil

The musical score is presented in a two-staff format, with the upper staff using a treble clef and the lower staff using a bass clef. The time signature is 4/8. The key signature consists of one sharp (F#). The score is divided into measures, numbered 1 through 112. The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and accidentals. The score is a comparison of two different versions of the same piece, as indicated by the title 'Karşılaştırmalı çeviri yazımı'. The score includes labels for different sections: 'AU: Serhâne' (measures 1-16), 'K: Serhâne' (measures 17-32), 'Velehû' (measures 33-48), 'Velehû' (measures 49-64), 'Mülâzime' (measures 65-80), and 'Mülâzime' (measures 81-96). The score also includes measure numbers 97-112. The score is a comparison of two different versions of the same piece, as indicated by the title 'Karşılaştırmalı çeviri yazımı'.

Şekil 3.90 KE 129 MSS 318 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Irak makâmında ve Sakîl usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanım değişirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyushmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanım segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; % 91 iken, Serhâne bölümü; %95, Mûlâzime bölümü; %88, Hâne-i Sâni bölümü; %88, Hâne-i Sâlis bölümü; %94 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.66. KE 132 MSS 249

KE132
Meclis Ârâ
Der Makâm-ı Evç
Usuleş Düyek

MSS 249
Meclis Ârâ
(Evç Faslı)
Düyek

The musical score is presented in two staves, treble and bass clef, with a key signature of one sharp (F#) and a time signature of 8/8. The score is divided into sections, each with a measure number above the staff. The sections are: AU: Serhâne (measures 1-8), K: Serhâne (measures 9-16), Mülâzime (measures 17-24), Mülâzime (measures 25-32), (AU17) (measures 33-40), (AU18) (measures 41-48), Velehü (measures 49-56). The score includes various musical notations such as notes, rests, and bar lines.

Şekil 3.91 KE 132 MSS 249 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

57 58 59 60 61 62 63 64

65 Hâne-i Sâlis 66 67 68 69 70 71 72

73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88

89 Hâne-i Sâni 90 91 92 93 (AU89) 94 (AU90) 95 (AU91) 96 (AU92) 97 98 99 100

101 102 103 104 105 (AU101) 106 (AU102) 107 (AU103) 108 109 110 111 112

113 114 115 116 117 118 119 120

Velehû

Temme

Eser her iki yazmada da Evc makâmında ve Düyek usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanıma uzzâl perde değıştirici işaret konularak yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyuşmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanıma segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; % 76 iken, Serhâne bölümü; %83, Mülâzime bölümü; %79, Hâne-i Sâni bölümü; %56, Hâne-i Sâlis bölümü; %83 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.67. KE 137-MSS 169

KE137
Ümmül Kıyas
Der Makâm-ı Acem
Usûleş Muhammes

MSS 169
Pişrev-i Ümmül Kıyas
(Acem Fâh)
Usûleş Düyek

The musical score is presented in two systems, each with a vocal line (treble clef) and a piano accompaniment line (bass clef). The key signature is one flat (B-flat). The time signature is 16/8. The score is divided into measures numbered 1 to 108. The first system (measures 1-48) is labeled 'AU: Serhâne' and 'K: Serhâne'. The second system (measures 49-108) is labeled 'Mülâzime' and 'Hâne-i Sâni'. The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings.

Şekil 3.92 KE 137 MSS 169 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Acem makâmında ancak KE’de Muhammes MSS’de ise Düyek usûlünde kaleme alınmıştır.

Eser Acem makâmında yazılmasından dolayı AU tarafından donanımda acem perdesini göstermek maksadıyla değıştirici işaret konularak kaleme alınmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyuşmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımda yalnızca segâh perdesi kullanıldı.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %85 iken, Serhâne bölümü; %95, Mülâzime bölümü; %88, Hâne-i Sâni bölümü; %77, Hâne-i Sâlis bölümü; %86 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.68. KE 138-MSS 168

KE138
Gül-i Rânâ
Der Makâm-ı Acem
Düyek

MSS 168
Pişrev-i Gül-i Rânâ
Der Makâm-ı Mezbur (Acem Faslı)
Usûleş Düyek

The musical score is presented in two staves, each with a key signature of one flat (B-flat) and a time signature of 8/8. The score is divided into measures, numbered 1 through 64. The first staff is labeled 'AU: Serhâne' and 'K: Serhâne'. The second staff is labeled 'Mülâzime'. The third staff is labeled 'Mülâzime'. The fourth staff is labeled 'Velehû'. The score includes various musical notations such as notes, rests, and accidentals. The measures are numbered 1 through 64, with some measures containing sub-labels like (AU9), (AU10), (AU11), (AU12), (AU13), (AU14), (AU15), (AU16), (AU17), (AU18), (AU29), (AU30), (AU31), (AU32), (AU33), (AU34), (AU35). The score is written in a traditional style, with a focus on the melodic line and the accompaniment.

Şekil 3.93 KE 138 MSS 168 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76

77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90

Hâne-i Sâni

91 92 93 94 95 (AU87) 96 (AU88) 97 (AU89) 98 (AU90) 99 (AU91) 100 (AU92) 101 (AU93) 102 (AU94)

103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114

Hâne-i Sâlis

115 116 117 118 119 (AU111) 120 (AU112) 121 (AU113) 122 (AU114) 123 (AU115) 124 (AU116) 125 (AU117) 126 (AU118)

Temme

Eser her iki yazmada da Acem makâmında ve Düyek usûlünde kaleme alınmıştır.

Kantemiroğlu eseri GTMDD sesleri dışında evc yerine acem, segâh yerine ise nihavend (kürdî) perdesi kullanarak yazmıştır. Ali Ufkî ise eseri donanıma değiştirici işaret koymadan kaleme almıştır. Eserin versiyonları arasındaki yüksek benzerlik oranından yola çıkarak bu durumun MSS’de yapılmış bir hata yada görmezden gelmeden kaynaklandığı düşünülebilir. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanıma yalnızca nihavend sesi konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; % 82 iken, Serhâne bölümü; %91, Mülâzime bölümü; %87, Hâne-i Sâni bölümü; %64, Hâne-i Sâlis bölümü; %85 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.69. KE 140 MSS 166-167

KE 140 Hâfızoğlu Der Makâm-ı Acem Usûleş Çenber		MSS 166-167 Pişrev-i Halkaa Zâde Der Makâm-ı Mezbur (Acem) Usûleş Çenber						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
AU: Serhâne						AU 1. Tekrar		
K: Serhâne						Velehû		
10	11	12	13	14	15	16	17	18
		AU 2. Tekrar						
19	20	21	22	23	24	25	26	27
Mülâzime								
Mülâzime								
28	29	30	31	32	33	34	35	36
		AU 1. Tekrar						
37	38	39	40	41	42			
AU 2. Tekrar								
43	44	45	46	47	48	49	50	51
Hâne-i Sâni								
Hâne-i Sâni								

Şekil 3.94 KE 140 MSS 166-167 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

52 53 54 55 56 57 58 59 60

61 62 63 64 65 66 67 68 69

70 71 72 73 74 75 76 77 78

79 80 81 82 83 84 85 86 87

Hâne-i Sâlis

Velehû

Eser her iki yazmada da Acem makâmında ve Çenber usûlünde kaleme alınmıştır.

Kantemiroğlu eseri GTMDD sesleri dışında evc yerine acem perdesini kullanarak yazmıştır. Ali Ufkî ise eseri donanıma değiştirici işaret koymadan kaleme almıştır. Eserin versiyonları arasındaki yüksek benzerlik oranından yola çıkarak bu durumun MSS’de yapılmış bir hata yada görmezden gelmeden kaynaklandığı düşünülebilir. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımda GTMDD sesleri dışında evc yerine acem sesi kullanıldı.

Versiyonların genel benzerlik oranı; % 80 iken, Serhâne bölümü; %87, Mülâzime bölümü; %88, Hâne-i Sâni bölümü; %92, Hâne-i Sâlis bölümü; %62 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.70. KE 142 MSS 165

KE 142
Tasnif Muzaffer
Der Makâm-ı Acem
Usûleş Sakil

MSS 165
Pişrev
Der Makâm-ı Mezbur (Acem Faslı)
Usûleş Sakil

The musical score is presented in two staves, treble and bass clef, with a key signature of one flat (B-flat). The tempo is marked '4/8'. The score is divided into sections with measure numbers 1 through 68. The sections are: AU: Serhâne (measures 1-10), K: Serhâne (measures 11-12), Mülâzime (measures 13-18), Mülâzime (measures 19-26), Hâne-i Sâni (measures 27-36), Hâne-i Sâni (measures 37-45), Hâne-i Sâni (measures 46-57), and Hâne-i Sâlis (measures 58-68). The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and bar lines.

Şekil 3.95 KE 142 MSS 165 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Acem makâmında ve Sakîl usûlünde kaleme alınmıştır.

Kantemiroğlu eseri GTMDD sesleri dışında evc yerine acem perdesini kullanarak yazmıştır. Ali Ufkî ise eseri donanıma değiştirici işaret koymadan kaleme almıştır. Eserin versiyonları arasındaki yüksek benzerlik oranından yola çıkarak bu durumun MSS’de yapılmış bir hata yada görmezden gelmeden kaynaklandığı düşünülebilir. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımda GTMDD sesleri dışında evc yerine acem sesi kullanıldı.

Versiyonların genel benzerlik oranı; % 96 iken, Serhâne bölümü; %93, Mülâzime bölümü; %89, Hâne-i Sâni bölümü; %96, Hâne-i Sâlis bölümü; %86 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.71. KE 143 MSS 150

KE 143 Der Makâm-ı Acem Küçük Sakıl	MSS 150 Pişrev Der Makâm-ı Acem (Acem Faslı Birinci Sayfa) Usûleş Sakıl
---	--

The musical score is presented in a comparison format, showing two versions of the piece side-by-side. The notation is in 4/8 time. The first system (measures 1-12) is labeled 'AU: Serhâne' and 'K: Serhâne'. The second system (measures 13-25) is labeled 'Mülâzime'. The third system (measures 26-36) is labeled 'Hâne-i Sâni' and 'Hâne-i Sâli'. The fourth system (measures 37-48) is labeled 'Hâne-i Sâli'. The fifth system (measures 49-60) is labeled 'Hâne-i Sâli'. The score includes various musical notations such as notes, rests, and bar lines, with some measures containing first and second endings.

Şekil 3.96 KE 143 MSS 150 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

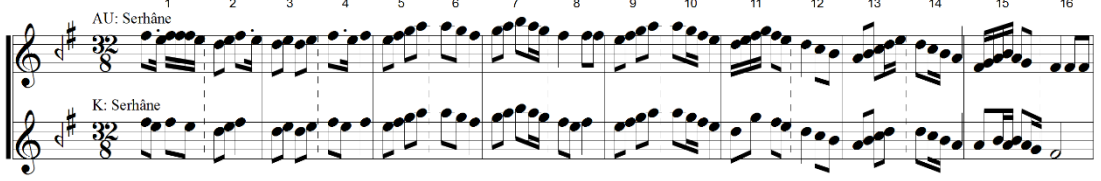
Eser her iki yazmada da Hüseyinî makâmında ve Sakıl usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanımına değiştirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyushmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımına segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %88 iken, Serhâne bölümü; %95, Mülâzime bölümü; %85, Hâne-i Sâni bölümü; %80, Hâne-i Sâlis bölümü; %95 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.72. KE 145-MSS 245

KE145 Zurnazen Ibrahim Der Makâm-ı Evç Küçük Hafif	MSS245 Pişrev Der Makâm-ı Mezbur (Evç Faslı) Usûlüş Hafif
	
	
	
	

Şekil 3.97 KE 145 MSS 245 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Evc makâmında ve hafif usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanımına değiştirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyuşmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımına segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %89 iken, Serhâne bölümü; %91, Mülâzime bölümü; %77, Hâne-i Sâni bölümü; %95, Hâne-i Sâlis bölümü; %93 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.73. KE 146 MSS 244

KE 146 Zâkir Der Makâm-ı Evç Sakîl	MSS 244 Pişrev-Derviş Ömer Der Makâm-ı Mezbur (Evç Faslı Birinci Sayfa) Usûleş Sakîl
---	---

The musical score is presented in two systems, each with two staves. The first system (measures 1-28) is labeled 'AU: Serhâne' and 'K: Serhâne'. The second system (measures 29-48) is labeled 'Mülâzime'. The third system (measures 49-60) is labeled 'Hâne-i Sâni'. The fourth system (measures 61-72) is labeled 'Hâne-i Sâlis'. The score is written in 4/8 time and includes measure numbers 1 through 72.

Şekil 3.98 KE 146 MSS 244 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Evç makâmında ve Sakîl usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanımına değiştirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyumaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımına segâh ve evç sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %94 iken, Serhâne bölümü; %100, Mülâzime bölümü; %95, Hâne-i Sâni bölümü; %94, Hâne-i Sâlis bölümü; %92 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.74. KE 149-MSS 152

KE 149
Solakzâde
Der Makâm-ı Acem
Fahte

MSS 152
Pişrev-i Solakzâde
Der Makâm-ı Mezbur (Acem Faslı)
Fahte

The image displays a musical score for two pieces, KE 149 and MSS 152, arranged in two systems. Each system consists of two staves. The top staff of each system is labeled with a key signature and a tempo/mood indicator. The bottom staff is labeled with a key signature and a tempo/mood indicator. The score is written in 8/8 time. The first system (KE 149) is labeled 'AU: Serhâne' and 'K: Serhâne'. The second system (MSS 152) is labeled 'Mülâzime' and 'Hâne-i Sâni'. The score is divided into measures, with measure numbers 1 through 56 indicated above the staves. The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and bar lines.

Şekil 3.99 KE 149 MSS 152 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Acem makâmında ve Fahte usûlünde kaleme alınmıştır.

Kantemiroğlu eseri GTMDD sesleri dışında evc yerine acem perdesini kullanarak yazmıştır. Ali Ufkî ise eseri donanıma değıştirici işaret koymadan kaleme almıştır. Eserin versiyonları arasındaki yüksek benzerlik oranından yola çıkarak bu durumun MSS’de yapılmış bir hata yada görmezden gelmeden kaynaklandığı düşünülebilir. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımda GTMDD sesleri dışında evc yerine acem sesi kullanıldı.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %88 iken, Serhâne bölümü; %89, Mülâzime bölümü; %85, Hâne-i Sâî bölümü; %88, Hâne-i Sâlis bölümü; %92 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.75. KE 150 MSS 161

KE150
Solakzâde
Der Makam-ı Acem
Hâvî

MSS 161
Pişrev-i Solakzade
Der Makam-ı Mezbur (Acem)
Usûleş Hâvî

Şekil 3.100 KE 150 MSS 161 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Acem makâmında ve Hâvî usûlünde kaleme alınmıştır.

Kantemiroğlu eseri GTMDD sesleri dışında evc yerine acem perdesini kullanarak yazmıştır. Ali Ufkî ise eseri donanıma değıştirici işaret koymadan kaleme almıştır. Eserin versiyonları arasındaki yüksek benzerlik oranından yola çıkarak bu durumun MSS’de yapılmış bir hata yada görmezden gelmeden kaynaklandığı düşünülebilir. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımda GTMDD sesleri dışında evc yerine acem sesi kullanıldı.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %94 iken, Serhâne bölümü; %91, Mülâzime bölümü; %95, Hâne-i Sâni bölümü; %97, Hâne-i Sâlis bölümü; %92 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.76. KE 151-MSS 160

KE 151
Müstakim Ağa
Der Makâm-ı Acem
Darbeyn

MSS 160
Pişrev-i Darbeyn
Der Makâm-ı Mezbur (Acem Faslı)
(Darbeyn)

The musical score is presented in a comparison format, showing two versions of the same piece. The top part is labeled 'AU: Serhâne' and the bottom part is labeled 'K: Serhâne'. The score is written in 3/8 time and consists of 63 measures. The notation includes treble and bass staves with various musical symbols such as notes, rests, and accidentals. The piece is in the Makâm-ı Acem mode and Darbeyn rhythm. The measures are numbered 1 through 63, with some measures containing multiple notes and rests. The score is divided into two parts: AU: Serhâne (Measures 1-18) and K: Serhâne (Measures 19-63). The notation includes treble and bass staves with various musical symbols such as notes, rests, and accidentals. The piece is in the Makâm-ı Acem mode and Darbeyn rhythm.

Şekil 3.101 KE 151 MSS 160 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Acem makâmında ve Darbeyn usûlünde kaleme alınmıştır.

Kantemiroğlu eseri GTMDD sesleri dışında evc yerine acem perdesini kullanarak yazmıştır. Ali Ufkî ise eseri donanıma değiştirici işaret koymadan kaleme almıştır. Eserin versiyonları arasındaki yüksek benzerlik oranından yola çıkarak bu durumun MSS’de yapılmış bir hata yada görmezden gelmeden kaynaklandığı düşünülebilir. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımda GTMDD sesleri dışında evc yerine acem sesi kullanıldı.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %80 iken, Serhâne bölümü; %88, Mülâzime bölümü; %79, Hâne-i Sâni bölümü; %85, Hâne-i Sâlis bölümü; %71 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.77. KE 154-MSS 155/II

KE154 Ermeni Murad Çelebi Der Makâm-ı Darbeyn (Kürdî) Usûleş Kürdî (Darbeyn)	MSS155 / II Pişrev-i Darbeyn Der Makâm-ı Mezbur (Darbeyn)
---	--

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27

28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44

45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63

Şekil 3.102 KE 154 MSS 155/II numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser KE’de Kürdî başlığıyla MSS’de ise Acem faslında yazılmış olmasına rağmen %83 oranında benzerliğe sahiptir. Bunun sonucu olarak kullanılan perdelerin benzer olduğu düşünülerek transkripyon yapılırken eserler aynı donanım kullanılarak kaleme alındı.

Eser her iki yazmada da Darbeyn usûlünde kaleme alınmıştır.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %83 iken, Serhâne bölümü; %98, Mülâzime bölümü; %96, Hâne-i Sâni bölümü; %70, Hâne-i Sâlis bölümü; %74 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.78. KE 158 MSS 86

KE 158
Nazire-i Devr-i Kebir Varsağı
(Baba Tâhir)
(Devr-i Kebir)

MSS 86-87
Pişrev-i Varsağı
Der Makam-ı Mezbur (Muhayyer)
Usûl-ı Dev-i Kebir

The musical score is presented in two systems, each consisting of two staves. The first system (measures 1-19) includes the notation 'AU: Serbend' and 'K: Serhâne'. The second system (measures 20-39) includes the notation 'Mülâzime'. The third system (measures 40-49) includes the notation 'Hâne-i Sâni'. The fourth system (measures 50-58) and the fifth system (measures 59-68) continue the musical notation. The score is written in a staff with a key signature of one sharp (F#) and a time signature of 4/8. The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and accidentals.

Şekil 3.103 KE 158 MSS 86 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser KE’de makam bilgisi verilmeden ve *nazîre* başlığıyla yazılmıştır. Naziresi olduğu KE157 numaralı eserin *Der Makam-ı Baba Tahir* başlığıyla verilmesinden hareketle bu eserin de *Baba Tahir* makamında düşünülmesi yanlış olmayacaktır. Eser MSS’de ise Muhayyer faslında kaleme alınmıştır. Usûl bilgisi ise her iki yazmada da devr-i kebîr olarak verilmiştir.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanımına değiştirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyushmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımına segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %69 iken, Serhâne bölümü; %78, Mülâzime bölümü; %79, Hâne-i Sâni bölümü; %65, Hâne-i Sâlis bölümü; %55 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.79. KE 160-MSS 280

KE 160
Hindiler
Der Makâm-ı Nişâbur
Usûleş Sakil

MSS 280
Pişrev-Beste-i Solakzâde
Der Makâm-ı Nişâbur (Nişâbur Faslı Birinci Sayfa)
Usûleş Sakil

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

AU: Serhâne

K: Serhâne

11 12 13 14 15 16 17 18

Mülâzime

Mülâzime

19 20 21 22 23 24 25 26

27 28 29 30 31 32 33 34 35 36

37 38 39 40 41 42 43 44

Hâne-i Sâni

(2) Teslim

Hâne-i Sâni

45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56

57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67

Şekil 3.104 KE 160 MSS 280 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Nişâbur makâmında ve Sakîl usûlünde kaleme alınmıştır.

Eser nişâbur makâmında yazılmasından dolayı AU tarafından donanımda acem ve uzzâl perdesini göstermek maksadıyla değıştirici işaretler konularak kaleme alınmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyuşmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımda evc yerine acem, çargâh yerine uzzâl sesleri kullanıldı.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %83 iken, Serhâne bölümü; %92, Mülâzime bölümü; %84, Hâne-i Sâni bölümü; %75, Hâne-i Sâlis bölümü; %89 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.80. KE 164 MSS 48-49

KE 164
Tozkoparan / Şah Murad
Der Makâmı Hüseynî
Usûleş Düyek

MSS 48-49
Pişrev-i Tozkoparan
Makam-ı Mezbur (Hüseynî)
Usûleş Düyek

The musical score is presented in two systems, each with two staves. The first system (measures 1-30) is labeled 'AU: Serhâne' and 'K: Serhâne'. The second system (measures 31-58) is labeled 'Mülâzime'. The notation includes various rhythmic values and melodic lines. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 8/8. The score is divided into measures numbered 1 to 58.

Şekil 3.105 KE 164 MSS 48-49 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

59 60 61 62 63 64 65 66 67 68

69 70 71 72 73 74 75 76 77 78

79 Hâne-i Sâni 80 81 82 83 84 85 86 87 88

Hâne-i Sâni

89 90 91 92 93 94 95 96 97 98

99 100 101 102 103 104 105 106 107 108

109 110 111 112 113 114 115 116 117 118

119 Hâne-i Sâlis 120 121 122 123 124 125 126 127 128

Hâne-i Sâlis

129 130 131 132 133 134 135 136 137 138

139 140 141 142 143 144 145 146 147 148

149 150 151 152 153 154

Eser her iki yazmada da Hüseyinî makâmında ve Düyek usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanımaya değıştirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyushmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımaya segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; % 61 iken, Serhâne bölümü; %77, Mülâzime bölümü; %40, Hâne-i Sâlis bölümü; %54, Hâne-i Sâlis bölümü; %66 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.81. KE 167-MSS 290

KE167
-
Der Makâmî Nikrîz
Usûleş Berevşan

MSS 290
Pîşrev-i Revân-ı Bahş
Makam-ı Mezbur (Nikrîz)
Usûleş Berevşan

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

U: Serhâne

K: Serhâne

11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

Mülâzime

Mülâzime

21 22 23 24 25 26 27 28 29 30

Velehû

31 32 33 34 35 36 37 38 39 40

Hâne-i Sâni

Hâne- Sâni

41 42 43 44 45 46 47 48 49 50

51 52 53 54 55 56 57 58 59 60

Velehû

Şekil 3.106 KE 167 MSS 290 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

The image displays a musical score for a piece in Nikriz makâm and Berevşân usûl. The score is written in two systems, each with two staves. The first system is labeled 'Hâne-i Sâlis' and the second system is labeled 'Velehû'. The notation is in 2/4 time, with a key signature of one sharp (F#). The score includes measures 61 through 75, with measure numbers 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, and 75 indicated above the staves. The music features a mix of eighth and sixteenth notes, with some measures containing rests. The score is presented in a clean, professional layout with a white background and black notation.

Eser her iki yazmada da Nikriz makâmında ve Berevşân usûlünde kaleme alınmıştır.

Kantemiroğlu eseri GTMDD sesleri dışında çargâh yerine uzzâl kullanarak yazmıştır. Ali Ufkî ise eseri donanıma değıştirici işaret koymadan kaleme almıştır. Eserin versiyonları arasındaki yüksek benzerlik oranından yola çıkarak bu durumun MSS’de yapılmış bir hata yada görmezden gelmeden kaynaklandığı düşünülebilir. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanıma GTMDD seslerine ilâveten çargâh yerine uzzâl sesi konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; % 80 iken, Serhâne bölümü; %58, Mülâzime bölümü; %88, Hâne-i Sâni bölümü; %77, Hâne-i Sâlis bölümü; %91 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.82. KE 169-MSS 215

KE169
Beneşezâr,
Der Makâm-ı Rast
Düyek

MSS 215
Pişrev-i Beneşezâr
Mezbur (Rast Faslında)
Düyek Harbî

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

AU: Serhâne

17 18 19 20 21 22 23 24 25 (AU17) 26 (AU18) 27 (AU19) 28 (AU20) 29 (AU21) 30 (AU22) 31 (AU23) 32 (AU24)

K: Serhâne

Mülâzime

Mülâzime

33 34 35 36 37 38 39 40 41 (AU33) 42 (AU34) 43 (AU35) 44 (AU36) 45 (AU37) 46 (AU38) 47 (AU39) 48

49 50 51 52 53 54 55 56 57 (AU49) 58 (AU50) 59 (AU51) 60 (AU52) 61 (AU53) 62 (AU54) 63 (AU55) 64

65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80

Velehû

81 82 83 84 85 86 87 88 89 (AU81) 90 (AU82) 91 (AU83) 92 (AU84) 93 (AU85) 94 (AU86) 95 96 97 98

Hâne-i Sâni

Hâne-i Sâni

Velehû

99 100 101 102 103 104 105 106 107 (AU99) 108 (AU100) 109 (AU101) 110 (AU102) 111 (AU103) 112 (AU104) 113 (AU105) 114 (AU106)

Velehû

Şekil 3.107 KE 169 MSS 215 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Rast makâmında ve KE’de Düyek MSS’de ise Düyek Harbî başlığıyla kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanımına değıştirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyuşmakla birlikte yeden olarak ırak yerine rehâvî perdesi kullanılmıştır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımına segâh ve evc’e ilâveten rehâvî perdesi de konuldu.

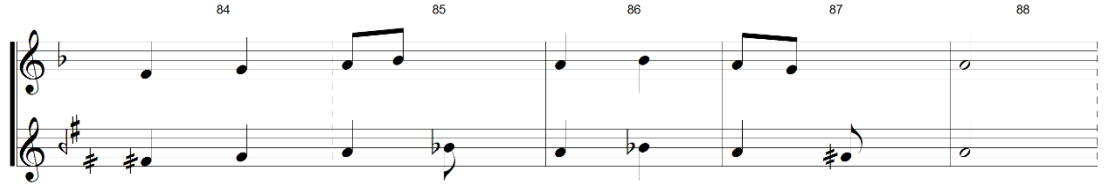
Versiyonların genel benzerlik oranı; % 83 iken, Serhâne bölümü; %58, Mülâzime bölümü; %92, Hâne-i Sâni bölümü; %72, Hâne-i Sâlis bölümü; %92 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.83. KE 170 MSS 219

KE 170 - Der Makâm-ı Rast Devr-i Revân-ı Kadim	MSS 86-87 Pişrev Der Makam-ı Mezbur (Rast) Usûleş Devr-i Revan
---	---

The musical score is presented in a comparison format. The top system (measures 1-12) is labeled 'AU: Sérhâne' and 'K: Sérhâne'. The second system (measures 13-24) is labeled 'Mülâzime'. The third system (measures 25-35) is also labeled 'Mülâzime'. The fourth system (measures 56-59) is labeled 'Hâne-i Sâni'. The fifth system (measures 72-83) is labeled '(Hâne-i Sâlis)' and 'Hâne-i Sâlis'. The score is written in staff notation with treble and bass clefs, a key signature of one sharp (F#), and a 1/8 time signature. It consists of 83 measures, numbered 1 to 83. The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and accidentals.

Şekil 3.108 KE 170 MSS 219 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Rast makâmında ve Devr-i Revân usûlünde kaleme alınmıştır. Ancak Kantemiroğlu'nun devr-i revân usûlünü kaleme alış şekli ile Ali Ufkî'nin yazım şekli arasındaki farka dikkat edilmelidir. MSS rutin şekilde tek numaralı kesitle 2/8 lik iken KE'de aynı kesitler 3/8 dir. Eserler arasındaki yüksek benzerlik oranından hareketle bu usûlün zaman içerisinde değiştiği düşünebileceği gibi müelliflerden birinin hata yaptığını söylemek de mümkündür

Kantemiroğlu eseri GTMDD sesleri dışında evc yerine acem perdesini kullanarak yazmıştır. Ali Ufkî ise eseri donanıma değiştirici işaret koymadan kaleme almıştır. Eserin versiyonları arasındaki yüksek benzerlik oranından yola çıkarak bu durumun MSS'de yapılmış bir hata yada görmezden gelmeden kaynaklandığı düşünülebilir. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımda GTMDD sesleri dışında evc yerine acem sesi kullanıldı.

Versiyonların genel benzerlik oranı; % 74 iken, Serhâne bölümü; %79, Mülâzime bölümü; %69, Hâne-i Sâni bölümü; %69, Hâne-i Sâlis bölümü; %86 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.84. KE 174 MSS 194

KE 174
Kabak Dev-i Kebiri
Der Makâm-ı Segâh
(Devr-i Kebîr)

MSS 194
Pişrev-i Gül Devri
Der Makâm-ı Mezbûr (Segâh)
Usûl-üş Devr-i Kebîr

AU: Sêrhâne 2 3 4 5 6 7 8 Mülâzîme 10

K: Sêrhâne Mülâzîme

11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

21 22 23 24 25 26 27 28 Hâne-i Sâni 30

31 32 33 34 35 36 37 38 39 40

41 42 43 44 45 46 47 48 Hâne-i Sâlis 50

51 52 53 54 55 56 57 58 59 60

61 62 63 64

Şekil 3.109 KE 174 MSS 194 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Segâh makâmında ve Devr-i kebîr usûlünde kaleme alınmıştır.

Kantemiroğlu eseri GTMDD sesleri dışında evc yerine acem perdesini kullanarak yazmıştır. Ali Ufkî ise eseri donanıma değıştirici işaret koymadan kaleme almıştır. Eserin versiyonları arasındaki yüksek benzerlik oranından yola çıkarak bu durumun MSS’de yapılmış bir hata yada görmezden gelmeden kaynaklandığı düşünülebilir. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımda GTMDD sesleri dışında evc yerine acem sesi kullanıldı.

Versiyonların genel benzerlik oranı; % 90 iken, Serhâne bölümü; %79, Mülâzime bölümü; %88, Hâne-i Sâni bölümü; %96, Hâne-i Sâlis bölümü; %88 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.85. KE 176 MSS 195

KE 176
Gıda-i Ruh
Der Makâm-ı Segâh
Düyek

MSS 195
Pişrev-i Gıda-i Ruh
Der Makâm-ı Mezbur (Segâh)
Usûleş Düyek

AU: Serhâne 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

K: Serhâne

Mülâzime

Mülâzime

Hâne-i Sâni

Hâne-i Sâni

Şekil 3.110 KE 176 MSS 195 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Segâh makâmında ve Düyek usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanım değişirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyushmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanım segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; % 80 iken, Serhâne bölümü; %92, Mülâzime bölümü; %85, Hâne-i Sâni bölümü; %68, Hâne-i Sâlis bölümü; %82 benzerlik oranına sahiptir.

KE 177
Bestenigâr
Der Makâm-ı Segâh
Usûl eş Düyek

MSS 198
Pişrev-i Bestenigâr
(Eser Segah Faslında)
Usûl eş Düyek

The musical score is presented in a standard Western notation format. It features two staves per system, with a treble clef on the upper staff and a bass clef on the lower staff. The key signature is D major, indicated by a single sharp (F#). The time signature is not explicitly stated but is implied to be 2/4 based on the note values. The score is divided into two main sections: KE 177 Bestenigâr and MSS 198 Pişrev-i Bestenigâr. The first section (measures 1-14) is marked 'AU: Serhâne' and 'K: Serhâne'. The second section (measures 15-26) is marked 'Mülâzime'. The third section (measures 27-36) is marked 'Velehû'. The fourth section (measures 37-44) is marked 'Velehû'. The fifth section (measures 45-50) is marked 'Velehû'. The sixth section (measures 51-58) is marked 'Velehû'. The score includes various musical notations such as eighth, sixteenth, and thirty-second notes, rests, and bar lines.

208

Eser her iki yazmada da segâh makâmında ve Düyek usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanım değişirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyushmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanım segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; % 73 iken, Serhâne bölümü; %78, Mülâzime bölümü; %66, Hâne-i Sâni bölümü; %91, Hâne-i Sâlis bölümü; %66 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.87. KE 183 MSS 197

KE183
Segâh-i Kebir
Der Makâm-ı Segâh
Usûlêş Düyek

MSS 197
Büyük Segâh
Der Makâm-ı Mezbur (Segâh)
Usûlêş Düyek

The musical score is presented in two systems. The first system (measures 1-20) is labeled 'AU: Serhâne' and 'K: Serhâne'. The second system (measures 21-72) is labeled 'Mülâzime', 'Velehû', and 'Hâne-i Sâlis'. The notation includes treble and bass staves with various musical symbols and measure numbers.

Şekil 3.112 KE 183 MSS 197 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Segâh makâmında ve Düyek usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanım değişirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyushmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanım segâh ve evc sesleri konuldu.

Eserin son hanesinde versiyonlar arasında yer değiştirmeden kaynaklı bir uyumsuzluk vardır. KE’de hane-i Sâlis bölümü iki bölümlü olarak yazılmıştır. Ancak MSS versiyonunda bu iki bölüm yer değiştirmiştir şekilde kaleme alınmıştır. Bu durum nota üzerinde gösterilmiştir.

Versiyonların genel benzerlik oranı; % 75 iken, Serhâne bölümü; %73, Mülâzime bölümü; %83, Hâne-i Sâni bölümü; %88, Hâne-i Sâlis bölümü; %65 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.88. KE 192 MSS 119

KE192 - Der Makâm-ı Nevâ Küçük Çenber	MSS 119 Pişrev (Eser Nevâ Faslında) Usûl-ü Çenber
--	--

The musical score is presented in a comparison format. The top system shows measures 1 through 6, with the first ending (1.) and second ending (2.) marked. The second system shows measures 7 through 14, also with first and second endings. The third system shows measures 15 through 24. The fourth system shows measures 25 through 36, with the first ending (1.) and second ending (2.) marked. The fifth system shows measures 37 through 42. The score is written in staff notation with treble and bass clefs. The key signature is one sharp (F#). The tempo is marked 'AU: Serhâne' and 'K: Serhâne'. The piece is titled 'Der Makâm-ı Nevâ Küçük Çenber' and 'MSS 119 Pişrev (Eser Nevâ Faslında) Usûl-ü Çenber'.

Şekil 3.113 KE 192 MSS 119 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Nevâ makâmında ve KE’de Çenber, MSS’de ise Küçük Çenber başlığıyla kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanım değişirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyumaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanım segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %84 iken, Serhâne bölümü; %80, Mülâzime bölümü; %96, Hâne-i Sâî bölümü; %83, Hâne-i Sâlis bölümü; %69 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.89. KE 196-MSS 56

KE196
Küçük Kul Mehmed,
Der Makâm-ı Hüseyinî
Düyek

MSS56
Pişrev-i Kul Mehmed
(Eser Hüseyinî Faslında)
Usûleş Düyek

1 2 3 4 5 6 7 8

9 10 11 12 13 14 15 16

17 18 19 20 21 22 23 24 (AÜ17) (AÜ18) (AÜ19) (AÜ20) (AÜ21) (AÜ22) (AÜ23) (AÜ24)

33 34 35 36 37 38 39 40

41 42 43 44 45 46 47 48 49 50

51 52 53 54 55 56 57 58

59 60 61 62 63 64 65 66

Şekil 3.114 KE 196 MSS 56 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Hüseynî makâmında ve Düyek usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanımına değiştirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyushmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımına segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; % 88 iken, Serhâne bölümü; %75, Mülâzime bölümü; %85, Hâne-i Sâlis bölümü; %97, Hâne-i Sâlis bölümü; %95 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.90. KE 201-MSS 132

KE201 Solakzâde Der Makâm-ı Uşşak Usûleş Devr-i Kebir	MSS132 Pişrev-i Solakzâde Der Makâm-ı Mezbur (Uşşak Faslı), Usûleş Devr-i Kebir
--	--

Şekil 3.115 KE MSS 132 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Uşşâk makâmında ve Devr-i kebîr usûlünde kaleme alınmıştır.

Kantemiroğlu eseri GTMDD sesleri dışında evc yerine acem perdesini kullanarak yazmıştır. Ali Ufkî ise eseri donanıma değiştirici işaret koymadan kaleme almıştır. Eserin versiyonları arasındaki yüksek benzerlik oranından yola çıkarak bu durumun MSS’de yapılmış bir hata yada görmezden gelmeden kaynaklandığı düşünülebilir. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımda GTMDD sesleri dışında evc yerine acem sesi kullanıldı.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %94 iken, Serhâne bölümü; %95, Mülâzime bölümü; %95, Hâne-i Sâni bölümü; %96, Hâne-i Sâlis bölümü; %90 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.91. KE 202-MSS 126

KE 202
Solakzade
Der Makâm-ı Uşşak
Usûleş Sakil

MSS 126
Pişrev-i Solakzade
Der Makâm-ı Mezbur (Uşşak Faslı)
Usûleş Sakil

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18

AU: Serhâne K: Serhâne Mülâzime

19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36

37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55

Hâne-i Sâni Hâne-i Sâni

56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70

71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84

Şekil 3.116 KE 202 MSS 126 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Uşşâk makâmında ve Sakîl usûlünde kaleme alınmıştır.

Eser Uşşâk makâmında yazılmasından dolayı AU tarafından donanımda acem perdesini göstermek maksadıyla değıştirici işaret konularak kaleme alınmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyushmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımda yalnızca segâh perdesi kullanıldı.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %84 iken, Serhâne bölümü; %92, Mülâzime bölümü; %78, Hâne-i Sâni bölümü; %83, Hâne-i Sâlis bölümü; %86 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.92. KE 203 MSS 128-129 / II

KE 210
Solakzâde
Der Makâm-ı Hafîf (Uşşak)
Usûleş Uşşak (Hafîf)
(Müellif tarafından hatalı yazılmış olmalı)

MSS 128-129 / II
Pişrev-i Solakzâde
Der Makâm-ı Mezbur (Uşşak)
(Hafîf)

Şekil 3.117 KE 203 MSS 128-129/II numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Uşşâk makâmında ve Hafîf usûlünde kaleme alınmıştır.

Kantemiroğlu eseri GTMDD sesleri dışında evc yerine acem perdesini kullanarak yazmıştır. Ali Ufkî ise eseri donanıma değiştirici işaret koymadan kaleme almıştır. Eserin versiyonları arasındaki yüksek benzerlik oranından yola çıkarak bu durumun MSS’de yapılmış bir hata yada görmezden gelmeden kaynaklandığı düşünülebilir. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımda GTMDD sesleri dışında evc yerine acem sesi kullanıldı.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %88 iken, Serhâne bölümü; %78, Mülâzime bölümü; %88, Hâne-i Sâni bölümü; %95, Hâne-i Sâlis bölümü; %87 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.93. KE 205 MSS 112

KE 205 Küçük Hafif Der Makâm-ı Nevâ (Hafif)	MSS 112 Pişrev-i Emir Hacı Der Makâm-ı Mezbur (Nevâ) Usûleş Hafif
--	--

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11
AU: Serhâne Mülâzime
K: Serhâne Mülâzime
12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23
24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34
Hâne-i Sâni
Hâne-i Sâni
35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45
46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57
Hâne-i Sâliş
Hâne-i Sâliş
58 59 60 61 62 63 64

Şekil 3.118 KE 205 MSS 112 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Nevâ makâmında ve Hafif usûlünde kaleme alınmıştır.

Eser Uşşâk makâmında yazılmasından dolayı AU tarafından donanımda acem perdesini göstermek maksadıyla değiştirici işaret konularak kaleme alınmıştır. Bu

durum KE’de yazılı perdelerle de uyuşmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımda yalnızca segâh perdesi kullanıldı.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %73 iken, Serhâne bölümü; %81, Mülâzime bölümü; %76, Hâne-i Sâni bölümü; %64, Hâne-i Sâlis bölümü; %75 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.94. KE 208 MSS 236

KE 208 Muzaffer Der Makâm-ı Mâhur Usûl-üş Sakil	MSS 236 Pişrev Şerif Der Makâm-ı Mezbur (Mâhur Faslı 1. Sayfa) Usûl-üş Sakil
--	---

The musical score is presented in two systems, each with two staves. The first system covers measures 1 to 24, and the second system covers measures 25 to 84. The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and bar lines. Measure numbers are indicated above the staves. The key signature is one sharp (F#), and the time signature is 4/8. The score is divided into sections labeled 'AU: Serhâne', 'K: Serhâne', 'Mülâzime', 'Hâne-i Sâni', and 'Hâne-i Sâlis'.

Şekil 3.119 KE 208 MSS 236 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Mâhur makâmında ve Sakîl usûlünde kaleme alınmıştır.

Kantemiroğlu eseri GTMDD sesleri dışında evc yerine mâhur, segâh yerine bûselik perdelerini kullanarak yazmıştır. Ali Ufkî ise eseri donanıma değiştirici işaret koymadan kaleme almıştır. Eserin Mâhur faslının ilk sayfasında olmasından hareketle bu durumun MSS'de yapılmış bir hata yada görmezden gelmeden kaynaklandığı düşünülebilir. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımda GTMDD sesleri dışında evc yerine mâhur, segâh yerine bûselik sesleri kullanıldı.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %52 iken, Serhâne bölümü; %36, Mülâzime bölümü; %68, Hâne-i Sâî bölümü; %42, Hâne-i Sâlis bölümü; %78 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.95. KE 210 MSS 271-272

KE 210
Kuzgun
Der Makâm-ı Şehnaz
Düyek
(Uzzal Yazılıp Üzeri Çizilmiş)

MSS 271-272
Pişrev-i Kuzgun
Der Makâm-ı Mezbur (Uzzal)
Usûleş Düyek

The musical score is written for two staves, AU: Serhâne (top) and K: Serhâne (bottom). The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 8/8. The score consists of 84 measures, numbered 1 to 84. The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and dynamic markings. The score is divided into several sections, with some measures marked with '1' and '2' indicating different endings or variations. The score also includes the text 'Mülâzime' and 'Hâne-i Sâni' at specific points.

Şekil 3.120 KE 210 MSS 271-272 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser Kantemiroğlu tarafından önce *Der Makam-ı Uzzâl* başlığıyla yazılıp daha sonra üzeri çizilerek de şehnaz olarak değiştirilmiştir. Ali Ufkî ise eser izzâl faslına koymuştur. Her iki yazmada da eseri Düyek usûlünde kaleme almıştır.

Kantemiroğlu eseri GTMDD sesleri dışında çargâh yerine izzâl, gerdâniye yerine ise şehnaz perdesi kullanarak yazmıştır. Ali Ufkî ise eseri donanıma değiştirici işaret koymadan kaleme almıştır. Eserin versiyonları arasındaki yüksek benzerlik oranından yola çıkarak bu durumun MSS’de yapılmış bir hata yada görmezden gelmeden kaynaklandığı düşünülebilir. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanıma GTMDD seslerine ilâveten izzâl ve şehnaz sesleri de konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; % 77 iken, Serhâne bölümü; %86, Mülâzime bölümü; %89, Hâne-i Sâni bölümü; %57, Hâne-i Sâlis bölümü; %74 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.96. KE 223 MSS 80-81

KE 223
Mîr-i Hac
Der Makâm-ı Muhayyer
Düyek

MSS80-81
Pişrev-i Emir Hac
Der Makâm-ı Mezbur (Muhayyer)
Usûleş Düyek

1 AU: Serhâne 2 3 4 5 6 7 8 9 10
11 12 13 Mülâzime 14 15 16 17 18 19 20
21 22 23 24 25 26 27 28 29 30
31 32 33 34 35 36 37 38 39 40
41 42 43 44 45 46 47 48 Hâne-i Sâni 49 50
51 52 53 54 55 56 57 58 59 60
61 Hâne-i Sâlis 62 63 64 65 66 67 68 69 70

Şekil 3.121 KE 223 MSS 80-81 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Muhayyer makâmında ve Düyek usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanımına değiştirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyumaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımına segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; % 78 iken, Serhâne bölümü; %83, Mülâzime bölümü; %79, Hâne-i Sâni bölümü; %71, Hâne-i Sâlis bölümü; %75 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.97. KE 243 MSS 218

KE 243	MSS 218
Der Makam-ı Pencgâh Semâî	Der Makâm-ı Mezbur (Rast) Semâî
AU: Serhâne 2 3 4 5 6 7 8 K: Serhâne 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35	Mülâzime Mülâzime Hâne-i Sâni Hâne-i Sâni Hâne-i Sâlis Hâne-i Sâlis

Şekil 3.122 KE 243 MSS 218 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser KE’de Pencgâh MSS’de ise Rast makâmında yazılmış olup her ikisi yazmada da usûlü Semâî olarak ifade edilmiştir.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanım değişirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyusmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanım segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; % 65 iken, Serhâne bölümü; %88, Mülâzime bölümü; %64, Hâne-i Sâni bölümü; %90, Hâne-i Sâlis bölümü; %25 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.98. KE 246 MSS 243

KE 246	MSS 243
Der Makâm-ı Mahur	Der Makâm-ı Mezbur (Mahur)
Semâî	Semâî
AU: Serhâne 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 K: Serhâne Mülâzime Velehû Hâne-i Sâni Hâne-i Sâni	Mülâzime Velehû Hâne-i Sâni Hâne-i Sâni

Şekil 3.123 KE 246 MSS 243 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Mâhur makâmında ve Semâî usûlünde kaleme alınmıştır.

Eser Mâhur makâmında yazılmasından dolayı AU tarafından donanımda Mâhur perdesini göstermek maksadıyla değiştirici işaret konularak kaleme alınmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyushmaktadır. Ancak KE’de segâh yerine kullanılan bûselik perdesi MSS versiyonunda gösterilmemiştir. Bunu Ali Ufkî görmezden geldiğini söylemek mümkündür. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımda yalnızca mâhur perdesi kullanıldı.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %31 olarak hesaplanmıştır. Hâneler arasında bir bütünlük ve uyum olmaması bu yönde bir benzerlik oranı çıkarmayı engellemiştir. Ancak versiyonların başlangıçtaki ilk 12 kesitte %86 devamında ise %9 benzerlik oranına sahip olduğuna dikkat edilmelidir.

3.2.99. KE 247-MSS 196 / II

KE 247	MSS 196 / II
Der Makâm-ı Segâh Semâî	Der Makâm-ı Mezbûr (Segâh) Semâî
AU: Serhâne 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36	Mülâzime Mülâzime Hâne-i Sâni Hâne-i Sâni Hâne-i Sâlis Hâne-i Sâlis

Şekil 3.124 KE 247 MSS 196/II numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki versiyonda da Segâh makâmında ve Semâî usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanımına değiştirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyuşmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımına segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %87 iken, Serhâne bölümü; %92, Mülâzime bölümü; %92, Hâne-i Sâni bölümü; %83, Hâne-i Sâlis bölümü; %82 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.100. KE 249-MSS 200

KE 249												MSS 200																																					
Der Makâm-ı Segâh Semâî												Der Makâm-ı Mezbur (Segâh) Semâî																																					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
AU: Serhâne												K: Serhâne												Mülâzime																									
Hâne-i Sâni												Hâne-i Sâlis																																					

Şekil 3.125 KE 249 MSS 200 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki versiyonda da Segâh makâmında ve Semâî usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanıma değiştirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyushmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanıma segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %72 iken, Serhâne bölümü; %82, Mülâzime bölümü; %79, Hâne-i Sâni bölümü; %74, Hâne-i Sâlis bölümü; %41 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.101. KE 253-MSS 258

KE 253	MSS 258
Der Makâm-ı Irak	Der Makâm-ı Mezbur (Irak)
Semâî	Semâî
AU: Serhâne	Mülâzime
K: Serhâne	Velehû
Hâne-i Sâni	Hâne-i Sâni
Hâne-i Sâlis	Hâne-i Sâlis
Velehû	

Şekil 3.126 KE 253 MSS 258 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki versiyonda da Irak makâmında ve Semâî usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanımaya değiştirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyuşmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımaya segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %65 iken, Serhâne bölümü; %88, Mülâzime bölümü; %88, Hâne-i Sâni bölümü; %53, Hâne-i Sâlis bölümü; %35 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.102. KE 261-MSS 154

KE 261	MSS 154
Der Makâm-ı Acem Semâî	Der Makâm-ı Mezbur (Acem) Semâî
AU: Serhâne 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 K: Serhâne Mülâzime 13 14 15 16 17 18 19 (AU6) 20 (AU7) 21 (AU8) 22 (AU9) 23 24 Mü Hâne-i Sâni 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 Hâne-i Sâlis 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 Temine	Mülâzime 13 14 15 16 17 18 19 (AU6) 20 (AU7) 21 (AU8) 22 (AU9) 23 24 Mü Hâne-i Sâni 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 Hâne-i Sâlis 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 Temine

Şekil 3.127 KE 261 MSS 154 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Acem makâmında ve Semâî usûlünde kaleme alınmıştır.

Eser Acem makâmında yazılmasından dolayı AU tarafından donanımda acem perdesini göstermek maksadıyla değiştirici işaret konularak kaleme alınmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyuşmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımda yalnızca segâh perdesi kullanıldı.

Versiyonların genel benzerlik oranı; % 83 iken, Serhâne bölümü; %78, Mülâzime bölümü; %73, Hâne-i Sâni bölümü; %89, Hâne-i Sâlis bölümü; %85 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.103. KE 273-MSS 246

KE 273 Şerif Çelebi (Evc) Semâi	MSS 246 - Der Makâm-ı Mezbur (Evc) Semâi
--	---

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

11 12 13 14 15 16 17 18 19

20 21 22 23 24 25 26 27 28 29

30 31 32

Şekil 3.128 KE 273 MSS 246 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Evc makâmında ve Düyek usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanıma değiştirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyushmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanıma segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; % 79 iken, Serhâne bölümü; %67, Mülâzime bölümü; %79, Hâne-i Sâni bölümü; %100, Hâne-i Sâlis bölümü; %64 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.104. KE 276-MSS 175

KE276
Sabâ Refîar
Der Makâm-ı Sabâ
Usûleş Düyek

MSS 175
Dilvenaz
Der Makâm-ı Sabâ
Usûleş Düyek

The musical score is presented in two systems, each with two staves. The first system contains measures 1 through 32, and the second system contains measures 33 through 62. The melody is written in a staff with a key signature of one flat (B-flat) and a time signature of 8/8. The lyrics are in Turkish and are placed below the corresponding measures. The score includes various musical notations such as notes, rests, and repeat signs. The lyrics are in Turkish and include phrases like 'Serhâne', 'Mülâzime', 'Velehû', and 'Hâne-i Sâni'.

1 2 3 4 5 6 7 (AÜ1) 8 (AÜ2) 9 (AÜ3) 10
Serhâne
Serhâne
11 12 13 14 15 16 17 (AÜ11) 18 (AÜ12) 19 (AÜ13) 20 (AÜ14) 21 22
Mülâzime
Mülâzime
23 24 25 26 27 28 29 30 31 32
Velehû
33 34 35 36 37 38
39 40 41 42 43 44 45 46
Hâne-i Sâni
Hâne-i Sâni
47 (AÜ39) 48 (AÜ40) 49 (AÜ41) 50 (AÜ42) 51 (AÜ43) 52 (AÜ44) 53 (AÜ45) 54
55 56 57 58 59 60 61 62

Eser her iki yazmada da Sabâ makâmında ve Düyek usûlünde kaleme alınmıştır.

Kantemiroğlu eseri GTMDD sesleri dışında nevâ yerine sabâ, evc yerine ise acem perdesi kullanarak yazmıştır. Ali Ufkî ise eseri donanîma değıştirci işaret koymadan kaleme almıştır. Eserin versiyonları arasındaki yüksek benzerlik oranından yola çıkarak bu durumun MSS’de yapılmış bir hata yada görmezden gelmeden kaynaklandığı düşünülebilir. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanîma GTMDD seslerine ilâveten sabâ ve acem sesleri de konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; % 83 iken, Serhâne bölümü; %73, Mülâzime bölümü; %86, Hâne-i Sâni bölümü; %82, Hâne-i Sâlis bölümü; %87 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.105. KE 287 MSS 228

KE 287
Büyük Tabakat
Der Makâm-ı Mahur
Usûleş Düyek

MSS 228
Pişrev-i Tabakât-ı Benevşezar
(Rast)
Usûleş Düyek

The musical score is presented in two staves, treble and bass clef, with a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. The score is divided into sections by measure numbers and labels:

- Measures 1-11: AU: Serhâne
- Measures 12-23: K: Serhâne
- Measures 24-35: Velehû
- Measures 36-44: Mülâzime
- Measures 45-56: Velehû
- Measures 57-80: Hâne-i Sâni

The score includes various musical notations such as notes, rests, and ornaments. The measures are numbered 1 through 80.

Şekil 3.129 KE 287 MSS 228 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser MSS’de Rast Faslında KE’de ise Mâhur makâmında kaleme alınmıştır. Her iki versiyonda da usûl Düyek olarak ifade edilmiştir.

Kantemiroğlu eseri GTMDD sesleri dışında evc yerine mâhur perdesini kullanarak yazmıştır. Ali Ufkî ise eseri donanıma değiştirici işaret koymadan kaleme almıştır. Eserin versiyonları arasında düşük bir benzerlik oranı olmasından dolayı her iki yazma bu çerçevede değerlendirilerek MSS’de rast olmasından dolayı segâh ve evc, KE’de GTMDD dışında mâhur ve bûselik perdeleriyle yazılmasından dolayı yalnızca mâhur perdesi konularak günümüz nota yazısına çevirilmiştir.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %41’dir. Her iki versiyonda da hâneler tam manasıyla yazılmadığından bunlara ilişkin benzerlik oranı çıkarılmamıştır. Ancak ilk 24 kesitte %82, KE’de Hâne-i Erbâ olarak ifade edilen kısımda %76 arada kalan bölümlerde ise %20’lik bir benzerlik oranı mevcuttur.

3.2.106. KE 292 MSS 151

KE 292
Sancak
Der Makâm-ı Acem
Usûl-ü Muhammes

MSS 151
Pişrev-i Sancak
Der Makâm-ı Mezbur (Acem)
Usûl-ü Fer (Fer-i Muhammes)

The musical score is presented in two staves, AU (top) and K (bottom), both in 16/4 time. The score is divided into measures numbered 1 through 51. The AU staff begins with the label 'AU: Serhâne' and the K staff with 'K: Serhâne'. The score includes various musical notations such as notes, rests, and bar lines. Key sections are labeled: AU: Serhâne (measures 1-8), K: Serhâne (measures 9-16), Teslim (measures 23-24), Mülâzime (measures 17-22), Terkib-i İntikâl (measures 30-31), Hâne-i Sâni (measures 32-36), and Hâne-i Sâlis (measures 41-43).

Şekil 3.130 KE 292 MSS 151 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Acem makâmında ve Muhammes (Fer'i Muhammes) usûlünde kaleme alınmıştır.

Kantemiroğlu eseri GTMDD sesleri dışında evc yerine acem perdesini kullanarak yazmıştır. Ali Ufkî ise eseri donanıma değiştirici işaret koymadan kaleme almıştır. Eserin versiyonları arasındaki yüksek benzerlik oranından yola çıkarak bu durumun MSS'de yapılmış bir hata yada görmezden gelmeden kaynaklandığı düşünülebilir. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımda GTMDD sesleri dışında evc yerine acem sesi kullanıldı.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %71 iken, Serhâne bölümü; %74, Mülâzime bölümü; %84, Hâne-i Sâni bölümü; %79, Hâne-i Sâlis bölümü; %54 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.107. KE 299-MSS 254

KE 299
Hünkâr Peşrevi
Der Makâm-ı Irak
Usûleş Düyek

MSS 254
Pişrev-i Hünkâr
Irak Fâslı (Birinci Sayfa)
Usûleş Düyek

1 2 3 4 5 6 7 8

9 (AU1) 10 (AU2) 11 (AU3) 12 (AU4) 13 (AU5) 14 15 16

17 18 19 20 21 22 23 24

25 26 27 28 29 30 31 32

33 34 35 36 37 38 39 40

41 42 43 44 45 46 47 48

49 50 51 52 53 54 55 56

AU: Serhâne
K: Serhâne

Mülâzime

Velehû

Hâne-i Sâni

Şekil 3.131 KE 299 MSS 254 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Irak makâmında ve Düyek usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanıma değiştirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyushmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanıma segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; % 79 iken, Serhâne bölümü; %84, Mülâzime bölümü; %85, Hâne-i Sâni bölümü; %69, Hâne-i Sâlis bölümü; %76 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.108. KE 306-MSS 253

KE 306
Şerif
Irak
Berevşan

MSS 253
Pişrev-i Şah Murad
(Irak Faslı)
Berevşan

The musical score is presented in two staves, with the top staff for the vocal line and the bottom staff for the instrumental accompaniment. The key signature is one sharp (F#), and the time signature is 16/8. The score is divided into measures, with measure numbers 1 through 96 indicated above the staves. The lyrics are written in Turkish, with some words in parentheses indicating alternative readings or variations. The score includes various musical notations such as notes, rests, and bar lines. The lyrics are as follows:

1 Ali Ufkî: Serhâne
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56 (AU51)
57 (AU52)
58 (AU53)
59 (AU54)
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91 (AU81)
92 (AU82)
93 (AU83)
94 (AU84)
95 (AU85)
96 (AU86)
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156 (AU51)
157 (AU52)
158 (AU53)
159 (AU54)
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191 (AU81)
192 (AU82)
193 (AU83)
194 (AU84)
195 (AU85)
196 (AU86)
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

Şekil 3.132 KE 306 MSS 253 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

The image displays a musical score for a piece titled 'Hâne-i Sâlis'. It consists of two systems of staves. The first system contains measures 97 through 112, and the second system contains measures 113 through 125. The music is written in a staff with a key signature of one sharp (F#) and a common time signature (C). The lyrics are written below the notes. The first system includes the lyrics 'Hâne-i Sâlis' and 'Mû'. The second system includes the lyrics 'Mû'.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanımaya değıştirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyuşmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımaya segâh ve evc sesleri konuldu.

Bazı çalışmalarda MSS’de eserin Evc faslında olduğu ifade edilse de, eserin KE’deki Irak makâmı versiyonuyla %77 oranında uyumlu oluşu Irak makâmı faslında düşünülmesi gerektiğini göstermektedir. Yukarıda ifade edilen durumun sebebi MSS’de evc faslının 253.sayfada bitip, 254. sayfada Irak faslının başladığı düşüncesidir. Tez içerisinde başkaca eserlerde de gösterildiği üzere, bu eser gibi arka arkaya gelen iki faslın geçiş noktasında bulunan eserler, KE versiyonu dikkate alınarak konumlandırılmalıdır.

Eser her iki yazmada da Irak makâmında ve Berevşân usûlünde kaleme alınmıştır.

Versiyonların genel benzerlik oranı; % 77 iken, Serhâne bölümü; %90, Mülâzime bölümü; %77, Hâne-i Sâni bölümü; %88, Hâne-i Sâlis bölümü; %53 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.109. KE 307-MSS 255

KE 287
Büyük Tabakat
Der Makâm-ı Mahur
Usûleş Düyek

MSS 228
Pişrev-i Tabakât-ı Benevşezar
(Rast)
Usûleş Düyek

The musical score is presented in two staves, treble and bass clef, with a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. The score is divided into sections with specific names and measure numbers:

- AU: Serhâne** (measures 1-11): The first section, starting with a treble clef and a key signature of one sharp. It includes a repeat sign at measure 8.
- K: Serhâne** (measures 12-23): The second section, continuing the melody in the same key and time.
- Velehû** (measures 24-35): The third section, featuring a change in the bass line and a repeat sign at measure 32.
- Mülâzime** (measures 36-44): The fourth section, continuing the melody in the same key and time.
- Velehû** (measures 45-56): The fifth section, featuring a change in the bass line and a repeat sign at measure 52.
- Hâne-i Sâni** (measures 57-80): The sixth section, continuing the melody in the same key and time.

Şekil 3.133 KE 307 MSS 255 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92

Hâne-i Sâlis

93 94 95 96 97 98 99 100

101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112

Hâne-i Erbâ

113 114 115 116

Eser her iki yazmada da Irak makâmında ve Sakîl usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanıma değıştirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyushmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanıma segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %93 iken, Serhâne bölümü; %97, Mülâzime bölümü; %96, Hâne-i Sâlis bölümü; %83, Hâne-i Sâlis bölümü; %94 benzerlik oranına sahiptir.

KE 316
Tasnif Osman Paşa
Der Makâm-ı Hüseyinî
Küçük Muhammes

MSS19
Pişrev-i Osman Paşa el Atik
Der makam-ı Dügâh Hüseyini
Usûleş Düyek

Şekil 3.134 KE 316 MSS 19 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Hüseyinî makâmında ve KE’de Muhammes (Küçük Muhammes) MSS’de ise Düyek usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanım değiştirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de

uyuşmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımına segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %81 ortak yazılan Serhâne bölümü; %68, Hâne-i Sâni bölümü; %95, MSS’de Hâne-i Erbâ KE’de Hâne-i Sâlis olarak ifade edilen bölüm ise %91 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.111. KE 317-MSS 208

KE 317
Câmus
Der Makâm-ı Segâh
Sakıl

MSS 208
Pişrev Derviş Piyâle - Ya'nî Câmus
(Segâh Faslı)
Sakıl

The musical score is presented in two staves, AU (upper) and K (lower), both in 4/8 time and G major. The score is divided into 67 numbered measures. The first staff (AU) contains measures 1 through 10, and the second staff (K) contains measures 11 through 18. The third staff (AU) contains measures 19 through 28, and the fourth staff (K) contains measures 29 through 38. The fifth staff (AU) contains measures 39 through 48, and the sixth staff (K) contains measures 49 through 57. The seventh staff (AU) contains measures 58 through 67, and the eighth staff (K) contains measures 61 through 67. The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings like 'Mülâzime' and 'Hâne-i Sâni'.

Şekil 3.135 KE 317 MSS 208 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Segâh makâmında ve Sakîl usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanımına değıştirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyushmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımına segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %84 iken, Serhâne bölümü; %88, Mülâzime bölümü; %85, Hâne-i Sâni bölümü; %85, Hâne-i Sâlis bölümü; %79 benzerlik oranına sahiptir.

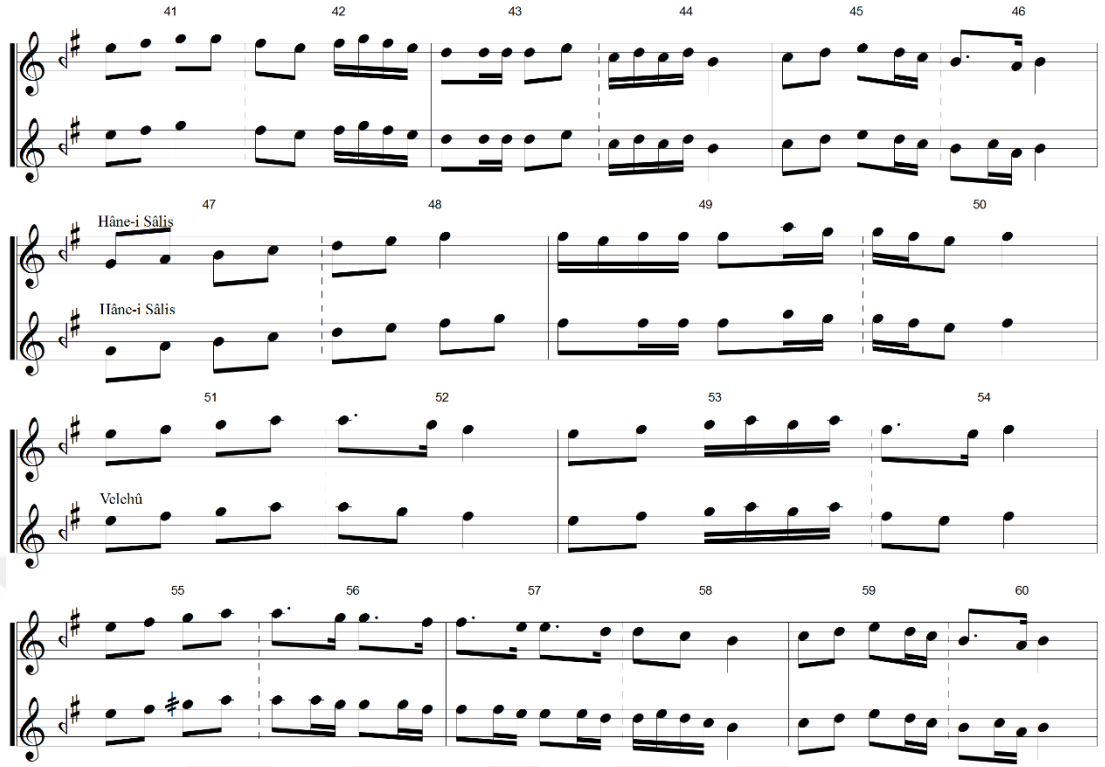
3.2.112. KE 318-MSS 193

KE 318
Zülf-i Nigâr
Der Makâm-ı Segâh
Usûleş Düyek

MSS 193
Pişrev-i Zülf-i Nigâr
Der Makâm-ı Segâh-Fasl-ı Segâh (İlk sayfa)
Usûleş Düyek

The image displays a musical score for two pieces, KE 318 and MSS 193, arranged in a comparative format. The score is written on two staves, each with a treble and bass clef. The key signature is one sharp (F#), and the time signature is 8/8. The score is divided into measures, numbered 1 through 40. The first staff is labeled 'AU: Serhâne' and the second staff is labeled 'K: Serhâne'. The third staff is labeled 'Mülâzime' and the fourth staff is labeled 'Mülâzime'. The fifth staff is labeled 'Velehû' and the sixth staff is labeled 'Mükerrer'. The seventh staff is labeled 'Mükerrer' and the eighth staff is labeled 'Hâne-i Sâni'. The ninth staff is labeled 'Hâne-i Sâni'. The score includes various musical notations such as notes, rests, and accidentals. The lyrics are written in Ottoman Turkish and are placed below the corresponding musical notation.

Şekil 3.136 KE 318 MSS 193 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da segâh makâmında ve Düyek usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanıma değıştirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyushmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanıma segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; % 83 iken, Serhâne bölümü; %56, Mülâzime bölümü; %76, Hâne-i Sâni bölümü; %84, Hâne-i Sâlis bölümü; %95 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.113. KE 322-MSS 67

KE 322
Mir-i Bağdad
Der Makâm-ı Hüseyinî
Devr-i Kebir

MSS 67
Pişrev-i Mir-i Bağdad
(Hüseyinî Fâslı)
Ustûleş dev-i kebir

The musical score is presented in two staves, treble and bass clef, with a key signature of one sharp (F#) and a time signature of 8/8. The score is divided into sections by measure numbers and labels. The first section, AU: Serhâne, spans measures 1 to 10. The second section, K: Serhâne, spans measures 11 to 20. The third section, Mülâzime, spans measures 21 to 30. The fourth section, Terkib-i İntikâl, spans measures 31 to 40. The fifth section, Hâne-i Sâni, spans measures 41 to 50. The sixth section, Hâne-i Sâli, spans measures 51 to 60. The seventh section, Hâne-i Sâlis, spans measures 61 to 70. The score includes various musical notations such as notes, rests, and bar lines.

Şekil 3.137 KE 322 MSS 67 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Hüseynî makâmında ve Devr-i Kebîr usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanım değişirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyumaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanım segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; %57 iken, Serhâne bölümü; %79, Mülâzime bölümü; %55, Hâne-i Sâni bölümü; %36, Hâne-i Sâlis bölümü; %68 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.114. KE 326-MSS 288

KE 326
Küçük Şehnaz
Der Makâm-ı Şehnaz
Usûleş Düyek

MSS 288
Pişrev-i Küçük Şehnaz
(Şehnaz Faslında)
Usûleş Düyek

The musical score is presented in two staves, each with a key signature of two sharps (F# and C#) and a time signature of 8/8. The score is divided into measures, numbered 1 through 54. The first staff is labeled 'AU: Serhâne' and the second staff is labeled 'K: Serhâne'. The score includes various musical notations such as notes, rests, and accidentals. The lyrics are written below the notes. The score is divided into sections by measure numbers: 1-8, 9-18, 19-22, 23-30, 31-38, 39-46, and 47-54. The lyrics include 'Mülâzime', 'Velehû', 'Hâne-i Sâni', and 'Mü'. The score is a comparison of two different versions of the same piece, KE 326 and MSS 288.

Şekil 3.138 KE 326 MSS 288 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Hüseynî makâmında ve Düyek usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanıma değiştirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyushmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanıma segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; % 66 iken, Serhâne bölümü; %66, Mülâzime bölümü; %73, Hâne-i Sâni bölümü; %83, Hâne-i Sâlis bölümü; %48 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.115. KE 327 MSS 66

KE 327
Gamzekâr
Der Makâm-ı Hüseyinî
Usûl-ü Düyek

MSS 66
Pişrev-i Gamzekâr
(Hüseyinî)
Düyek

The musical score is written for two staves, AU (top) and K (bottom), in 8/8 time. The key signature is one sharp (F#). The score is divided into measures numbered 1 to 139. The AU staff is labeled 'AU: Serhâne' and the K staff is labeled 'K: Serhâne'. The score includes various musical notations such as notes, rests, and bar lines. The lyrics 'Mülâzime' and 'Velehû' are written below the K staff at specific measures. The score is divided into sections by vertical bar lines. The first section (measures 1-20) is labeled 'AU: Serhâne'. The second section (measures 21-40) is labeled 'K: Serhâne'. The third section (measures 41-60) is labeled 'Velehû'. The fourth section (measures 61-80) is labeled 'Velehû'. The fifth section (measures 81-100) is labeled 'Velehû'. The sixth section (measures 101-119) is labeled 'Velehû'. The seventh section (measures 120-139) is labeled 'Velehû'. The score is divided into sections by vertical bar lines. The first section (measures 1-20) is labeled 'AU: Serhâne'. The second section (measures 21-40) is labeled 'K: Serhâne'. The third section (measures 41-60) is labeled 'Velehû'. The fourth section (measures 61-80) is labeled 'Velehû'. The fifth section (measures 81-100) is labeled 'Velehû'. The sixth section (measures 101-119) is labeled 'Velehû'. The seventh section (measures 120-139) is labeled 'Velehû'.

Şekil 3.139 KE 327 MSS 66 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 Hâne-i Sâni 158 159

Velehû

160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179

180 181 182 183 184 185 Hâne-i Sâlis 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199

Buradan Mülâzimeye

Velehû

200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 Buradan Mülâzimeye 210 211 212

Teslim (2. Tekrar)

Velehû

(1. Tekrar)

Eser her iki yazmada da Hüseynî makâmında ve Düyek usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanıma değiştirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyuşmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanıma segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; % 50 iken, Serhâne bölümü; %61, Mülâzime bölümü; %46, Hâne-i Sâni bölümü; %87, Hâne-i Sâlis bölümü; %25 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.116. KE 341 MSS 82-83

KE 341
Çengi Cafer
Muhayyer
Düyek

MSS 82-83
Pişrev-i Çengi Cafer
Der Makam-ı Mezbur (Muhayyer Faslı)
Usûleş Düyek

The image displays a musical score for a piece titled "KE 341 MSS 82-83". The score is written for two staves, likely representing different instruments or voices. The key signature is one sharp (F#), and the time signature is 4/4. The score is divided into measures, numbered from 1 to 94. The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and accidentals. There are several instances of "Velehü" and "Mülâzime" markings, which are common in Turkish music notation. The score is presented in a clear, legible format, suitable for a printed edition.

Şekil 3.140 KE 341 MSS 82-83 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Muhayyer makâmında ve Düyek usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanıma değıştirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyushmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanıma segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; % 52 iken, Serhâne bölümü; %79, Mülâzime bölümü; %36, Hâne-i Sâni bölümü; %49, Hâne-i Sâlis bölümü; %80 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.117. KE 346 MSS 294

KE 346
Muzaffer
Nikriz
Sakil

MSS 294
Pişrev
(Nikriz Fashı)
Usûleş sakil

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 Mülâzime 26 27 28

29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42

43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56

57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70

71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84

85 Hâne-i Sâni 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98

Hâne-i Sâni (Velehû)

Şekil 3.141 KE 346 MSS 294 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 Hâne-i Sâlis 110 111 112

113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126

127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140

141 142 143 144

Eser her iki yazmada da Nikriz makâmında ve Düyek usûlünde kaleme alınmıştır.

Eserde GTMDD seslerinin kullanılmasından dolayı AU tarafından donanımaya değiştirici işaret konulmadan yazılmıştır. Bu durum KE’de yazılı perdelerle de uyushmaktadır. Dolayısıyla transkripsiyon yapılırken donanımaya segâh ve evc sesleri konuldu.

Versiyonların genel benzerlik oranı; % 52 iken, Serhâne bölümü; %79, Mülâzime bölümü; %36, Hâne-i Sâni bölümü; %49, Hâne-i Sâlis bölümü; %80 benzerlik oranına sahiptir.

3.2.118. KE 347 MSS 142

KE 347
Karaoglan Serrazâde
Beyâtî
Evsat

MSS 294
Pişrev
(Beyâtî Fashî)
Evsat

1 2 3 4 5 6 7 8

9 10 11 12 13 14 15 16

17 18 19 20 21 22 23 24

25 26 27 28 29 30 31 32

33 34 35 36 37 38 39 40 1. 2.

41 42 43 44 45 46 47 48

49 50 51 52 53 54 55 56

Şekil 3.142 KE 347 MSS 142 numaralı eserin karşılaştırmalı çeviri yazımı

Eser her iki yazmada da Beyâtî makamında yazılmıştır.

Ancak her iki versiyonun da yazılan *Evsat* kelimesini Yalçın Tura (2001, s. 971) *Usta* olarak yazmayı tercih etmiş ve eseri Devr-i Kebîr usûlünde değerlendirmiştir. Eser KE versiyonunda alışılmışın dışında usûl sonları belirtilerek yazılmıştır. Çalışmamızda da gösterildiği gibi usûl bitiş işaretlerinden hareketle eserin Evsat usûlünden çok Devr-i Kebîr usûlünde olduğunu söylemek mümkündür.

MSS'de ise eser yine *Evsat* yada *Usta* olarak okunabilecek başlıkla verilmiştir. Usûl bitişlerini ifade eden işaretler bu versiyonda da bulunmaktadır. Ancak usûller karşılaştırıldığında KE versiyonunun 14 zamanlı olmasına karşın MSS versiyonu 19 zamanlıdır.

Her iki versiyonda, usûl zamanı 4 kesite bölünerek incelenmiştir. Çeviri yazımda da görüleceği gibi usûl devirlerinin ilk kesitleri tamamen uyumlu iken ikinci kesitlerde MSS versiyonu iki katı uzun sürelerle yazılmıştır. Usûl devrinin son kesitleri ise her iki versiyonda da 4 zamanlı kabul edildiğinde uyum sağladığı görülmektedir. Bu şartın sağlanması için ise usûl devrinin 3. kesiti MSS'de 4, KE'de 3 zamanlı kabul edilmiştir. Sonuç olarak bu eserde MSS versiyonu $3+8+4+4=19$, KE versiyonu ise $3+4+3+4=14$ zamanlı olacak şekilde kesitlere ayrılmıştır.

Sonuç olarak sadece bu esere mahsu, usûl darpları birbirleriyle uyum sağlamadığından benzerlik oranı hesaplanamamıştır.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Eserlerin tamamı incelendiğinde %80 oranında benzerlik olduğu hesaplanmıştır. Notalarda da gösterildiği gibi alt problemlere sonuçlar ve öneriler şu şekildedir.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Ali Ufkî ve Kantemiroğlu yazmalarında bulunan ortak eserler hangileridir?

Her iki müellife ait eserler tarandığında MSS ve KE’de 118 adet ortak eser bulunmuştur.

Bu eserlerin listesi aşağıdaki gibidir. (Çizelge 4.1)

Çizelge 4.1 MSS ve KE’de bulunan ortak eserlerin tam listesi

Benzeme Oranı	K NO	M NO	KANTEMİR OĞU EK BİLGİ	MSS'DE EK BİLGİ	KE'DE MAKAM	MSS'DE FASIL	KE'DE USÛL	MSS'DE USÛL
83%	3	229	ŞERİF	PİŞREV-İ ŞERİF	PENCGÂH	RAST	FETİH DARB	DARB-I FETİH
94%	4	242	ŞERİF	PİŞREV	MÂHÛR	MÂHÛR	FETİH DARB	DARB-I FETİH
89%	5	201	MUZAFFER	PİŞREV-İ MEDED RÛH	SEGÂH	SEGÂH	FETİH DARB	DARB-I FETİH
84%	6	192	ŞERİF	PİŞREV	SEGÂH	SEGÂH	FETİH DARB	DARB-I FETİH
90%	7	257	MUZAFFER	PİŞREV-İ KÂSEBAZ	IRAK	IRAK	FETİH DARB	DARB-I FETİH
87%	9	247	ACEMLER	PİŞREV	EVC	EVC	FETİH DARB	DARB-I FETİH
86%	10	38-39	CİĞER DELEN	PİŞREV-İ ŞAH MURAD	HÜSEYNÎ	HÜSEYNÎ	FETİH DARB	DARB-I FETİH
81%	11	64	MUZAFFER	PİŞREV-İ CİĞER DELEN	HÜSEYNÎ	HÜSEYNÎ	FETİH DARB	DARB-I FETİH
69%	12	179	MÛLÂZİME-İ HİSAR	PİŞREV-İ MÛLÂZİME-İ HİSAR	SABÂ	SABÂ	FETİH DARB	DARB-I FETİH

Benzeme Oranı	K NO	M NO	KANTEMİR OĞU EK BİLGİ	MSS'DE EK BİLGİ	KE'DE MAKAM	MSS'DE FASIL	KE'DE USÛL	MSS'DE USÛL
91%	13	177	ACEMLER	PİŞREV-İ SEDC-İ ZÂDE	SABÂ	SABÂ	FETİH DARB	DARB-I FETİH
92%	14	178	MEHMED ALİ	PİŞREV-İ FRENK MUSTAFA	SABÂ	SABÂ	FETİH DARB	DARB-I FETİH
94%	15	273	MUZAFFER	PİŞREV-İ SOLAKZÂDE	UZZÂL	UZZÂL	FETİH DARB	DARB-I FETİH
87%	16	296	ŞERİF	PİŞREV	BÛSELİK	BÛSELİK	FETİH DARB	DARB-I FETİH
88%	18	164	ŞERİF	PİŞREV	ACEM	ACEM	FETİH DARB	DARB-I FETİH
93%	19	130	ŞERİF	PİŞREV-İ DARB-I FETH	NEVÂ	UŞŞÂK	FETİH DARB	DARB-I FETİH
95%	21	84-85	SOLAKZÂDE	PİŞREV-İ SOLAKZÂDE	MUHAYYER	MUHAYYER	FETİH DARB	DARB-I FETİH
86%	22	172-173	HÂRÛN YÂHÛDÎ KÜLLÎ KÜLLİYAT	PİŞREV-İ KÜLLÎ KÜLLİYAT	HÜSEYNÎ	ACEM	FAHTE	DÜYEK
85%	24	50-51	NAZİRE-İ KÜLLİYAT M UZAFFER	PİŞREV-İ ŞAH MURAD	HÜSEYNÎ	HÜSEYNÎ	FAHTE	FAHTE
77%	25	54	HASAN CÂN ŞÜKÜFEZÂR	PİŞREV-İ ŞÜKÜFEZAR	HÜSEYNÎ	HÜSEYNÎ	DÜYEK	DÜYEK
79%	27	230	ACEMLER GÜLİSTÂN	PİŞREV-İ DİLŞİTÂBAN	PENCGÂH	RAST	DÜYEK	ÇENBER
79%	29	277	ACEMLER BOSTÂN	PİŞREV-İ BOSTAN	UZZÂL	UZZÂL	DÜYEK	DÜYEK
80%	30	260	HAYDAR CÂN	PİŞREV-İ HAYDAR CAN / IRAK	IRAK	IRAK	DÜYEK	DÜYEK
74%	32	256	-	-	IRAK	IRAK	FAHTE-İ KEBÎR	FAHTE HARBÎ
81%	34	263-4	SEYF EL MİŞRÎ	DER MAKÂM-I IRAK-I MUHALİF	IRAK	IRAK	DÜYEK	DÜYEK

Benz eme Ora nı	K NO	M NO	KANTEMİR OĞU EK BİLGİ	MSS'DE EK BİLGİ	KE'DE MAKAM	MSS'DE FASIL	KE'DE USÛL	MSS'DE USÛL
75%	35	262	BÜLBÜL	PİŞREV-İ BÜLBÜL IRAK	IRAK	IRAK	DÜYEK	DÜYEK
77%	37	72- 73	ACEMLER KÜME	PİŞREV-İ ACEM KÜMESİ	MUHAYYER	MUHAYYER	DÜYEK	DÜYEK
75%	41	284	NAZİRE-İ KUTBU NÂİY	KEMANİ MUSTAFA AĞA	SÜNBULE	SÜNBULE	DEVR-İ KEBİR	-
88%	44	114	FİRAKNÂME	PİŞREV-İ ALİ BEG	NEVÂ	NEVÂ	BEREVŞÂN	BEREVŞÂN
65%	49	153	MAH-İ DÜNYA	MAKRU DÜNYA	ARAZBAR	ACEM	BEREVŞÂN	BEREVŞÂN
76%	52	104	ACEMÎ	DEVR-İ ACEM	NEVÂ	NEVÂ	DEVR-İ KEBİR	DEVR-İ KEBİR
67%	54	141	BEHRÂM	PİŞREV-İ ARZI YARİ	NEVÂ	BEYATİ	DEVR-İ KEBİR	DEVR-İ KEBİR
75%	55	128- 9	AHMED BEG	PİŞREV-İ DİLKEŞ	NEVÂ	UŞŞÂK	DEVR-İ KEBİR	DEVR-İ KEBİR
84%	56	138	-	PİŞREV-İ TERANE-İ DİLKEŞ	NEVÂ	UŞŞÂK	DEVR-İ KEBİR	DEVR-İ KEBİR
82%	58	140	NEFR-İ BEHRAM	PİŞREV ŞERİF	BEYATİ	BEYATİ	FAHTE	FAHTE
76%	60	113	BEYAZİT	PİŞREV-İ BEYAZİD	NEVÂ	NEVÂ	FAHTE	FAHTE
72%	61	69	NEFR-İ BEHRAM	PİŞREV-İ BEHRAM NEFİRİ	ARAZBAR	HÜSEYNÎ	FAHTE	FAHTE
82%	62	101	KÜÇÜK FAHTE	PİŞREV-İ KÜÇÜK AHMED BEY	NEVÂ	NEVÂ	FAHTE	FAHTE
86%	69	124	ŞAH-İ HÜBAN	PİŞREV-İ ŞAH HUBAN ŞERİFİN	NEVÂ	UŞŞÂK	DÜYEK	MUHAMMES
84%	71	125	BÜLBÜL-İ AŞIK	PİŞREV-İ BÜLBÜL AŞIK	NEVÂ	NEVÂ	DÜYEK	DÜYEK

Benzeme Oranı	K NO	M NO	KANTEMİR OĞU EK BİLGİ	MSS'DE EK BİLGİ	KE'DE MAKAM	MSS'DE FASIL	KE'DE USÛL	MSS'DE USÛL
72%	73	55	ŞAH MURAD DEĞİŞMELİ	PİŞREV-İ ÇAR USÛL	HÜSEYNÎ	HÜSEYNÎ	DEĞİŞMELİ	NİM SAKÎL- SAKÎL- FAHTE- BEREVŞÂN
77%	75	70	BÜYÜK ALİ BEG	PİŞREV-İ ALİ BEG	MUHAYYER	MUHAYYER	DÜYEK	DÜYEK
90%	77	46	MELEK CAN	PİŞREV-İ MELEK CAN	HÜSEYNÎ	HÜSEYNÎ	ÇENBER	DÜ---
89%	78	44-45	ŞAH KULU	PİŞREV-İ ŞAH KULU	HÜSEYNÎ	HÜSEYNÎ	SAKÎL	SAKÎL
82%	81	34-35	FERRUH	PİŞREV-İ KIRKA FERRUH	MUHAYYER	HÜSEYNÎ	DEVİR-İ KEBİR	DEVİR-İ KEBİR
80%	82	42-43	#AD?	PİŞREV-İ BÜYÜK MUHAMMES	HÜSEYNÎ	HÜSEYNÎ	MUHAMMES	MUHAMMES
75%	85	65	CİHAN ÂRÂ	PİŞREV-İ CİHAN ÂRÂ	HÜSEYNÎ	HÜSEYNÎ	DÜYEK	DÜYEK
85%	86	30-31	KIZ	PİŞREV-İ KIZ	HÜSEYNÎ	HÜSEYNÎ	DÜYEK	DÜYEK
81%	87	52-53	HASAN CÂN	PİŞREV-İ HASAN CAN	HÜSEYNÎ	HÜSEYNÎ	DÜYEK	DÜYEK
66%	88	57	MEVC-İ DERYÂ	PİŞREV-İ MEVC-İ DERYÂ	HÜSEYNÎ	HÜSEYNÎ	DÜYEK	DÜYEK
87%	90	68/2	NAZİRE-İ ŞÜKÜFEZÂR	PİŞREV-İ ALAY DÜZEN	HÜSEYNÎ	HÜSEYNÎ	DÜYEK	DÜYEK
80%	95	176	ACEMLER NAZ Ü NİYAZ	PİŞREV-İ NÂZ-İ NİYAZ	SABÂ	SABÂ	DEVİR-İ KEBİR	DEVİR-İ KEBİR
65%	96	180	EDİRNELİ AHMED	PİŞREV	SABÂ	SABÂ	ÇENBER	ÇENBER
92%	106	231	ALEM ÂRÂ	PİŞREV-İ ALEM ÂRÂ	RAST	RAST	DÜYEK	DÜYEK
84%	107	212	AHMET BEG	PİŞREV-İ FERAH FEZÂ	RAST	RAST	DÜYEK	DÜYEK

Benz eme Ora nı	K NO	M NO	KANTEMİR OĞU EK BİLGİ	MSS'DE EK BİLGİ	KE'DE MAKAM	MSS'DE FASIL	KE'DE USÛL	MSS'DE USÛL
82%	108	227- 228	ŞERİF	PİŞREV-İ ZİNCİR	RAST	RAST	ZENCİR	HAMSE
74%	112	298	MEÇHÛL	PİŞREV-İ DERVİŞ SÜLEYMAN	HÛZİ AŞİRÂN	AŞİRAN BÛSELİK	DÜYEK	DÜYEK
96%	113	303	MUZAFFER	PİŞREV	BÛSELİK AŞİRÂNİ	AŞİRAN BÛSELİK	SAKÎL	-
90%	114	302	ÇENGİ MUSTAFA	PİŞREV-İ MUSTAFA AĞA	BÛSELİK AŞİRÂNİ	AŞİRAN BÛSELİK	HAFÎF	-
95%	115	265	KEMÂNİ MUSTAFÂ	PİŞREV	NİHAVEND	NİHAVEND	DÜYEK	-
85%	118	269- 270	BÜYÜK DEVİR	PİŞREV-İ ŞAH MURAD	UZZÂL	UZZÂL	DEVİR-İ KEBİR	DEVİR-İ KEBİR
84%	119	279	SOLAKZÂDE	PİŞREV-İ SOLAKOĞLU	NİŞÂBUR	NİŞABUR	DEVİR-İ KEBİR	DEVİR-İ KEBİR
77%	120	214	HASAN AĞA	PİŞREV-İ HASAN AĞA	PENCGÂH	RAST	DEVİR-İ KEBİR	DEVİR-İ KEBİR
50%	122	232	GÛL DEVİRİ	RAST DEVİR	RAST	RAST	(DEVİR-İ KEBİR)	(DEVİR-İ KEBİR)
91%	127	216	PAPA FERRUH	PİŞREV	RAST	RAST	SAKÎL	SAKÎL
92%	129	318	MUZAFFER BÜYÜK SAKÎL	-	IRAK	IRAK	SAKÎL	-
76%	132	249	MEÇHÛL MECLİS ÂRÂ	PİŞREV-İ MECLİS ÂRÂ	EVC	EVC	DÜYEK	DÜYEK
85%	137	169	MEÇHÛL ÜMMÜ-Ü KIYAS	PİŞREV-İ AMUD EL KAYYAS	ACEM	ACEM	MUHAMMES	DÜYEK
82%	138	168	MEÇHÛL GÛL-İ RA'NA	PİŞREV-İ GÛL-İ RÂNÂ	ACEM	ACEM	DÜYEK	DÜYEK
80%	140	166- 167	KALFAOĞLU	PİŞREV-İ HALKAZÂDE	ACEM	ACEM	ÇENBER	ÇENBER

Benzeme Oranı	K NO	M NO	KANTEMİR OĞU EK BİLGİ	MSS'DE EK BİLGİ	KE'DE MAKAM	MSS'DE FASIL	KE'DE USÛL	MSS'DE USÛL
96%	142	113	MUZAFFER	PİŞREV	ACEM	ACEM	SAKÎL	SAKÎL
88%	143	150	MEÇHÛL KÜÇÜK SAKÎL	PİŞREV	ACEM	ACEM	SAKÎL	SAKÎL
89%	145	245	ZURNAZEN İBRAHİM KÜÇÜK HAFİF	PİŞREV-İ RUH FÛTUH	EVC	EVC	HAFİF	HAFİF
94%	146	244	ZAKİR	PİŞREV-İ DERVİŞ ÖMER	EVC	EVC	SAKÎL	SAKÎL
88%	149	152	SOLAKZÂDE	PİŞREV-İ SOLAKZÂDE	ACEM	ACEM	FAHTE	FAHTE
94%	150	161	SOLAKZÂDE	PİŞREV-İ SOLAKZÂDE	ACEM	ACEM	HÂVÎ	HAVÎ
80%	151	160	MÛSTAKÎM AĞA	PİŞREV-İ DARBEYN	ACEM	ACEM	DARBEYN	DARBEYN
83%	154	155 (II)	ERMENÎ MURAD ÇELEBÎ	PİŞREV-İ DARBEYN	KÛRDÎ	ACEM	DARBEYN	DARBEYN
69%	158	86-87	NAZÎRE-İ DEVR-İ KEBİR VARSAGI	PİŞREV-İ VARSAGI	(MUHAYYER)	MUHAYYER	DEVİR KEBİR	DEVİR KEBİR
83%	160	280	HİNDİLERİN	BESTEY-İ SOLAKZÂDE	NİŞÂBUR	NİŞÂBUR	SAKÎL	SAKÎL
61%	164	48-49	TOZKOPARA N--ŞAH MURAD	PİŞREV-İ TOZKOPARA N	HÜSEYNÎ	HÜSEYNÎ	DÜYEK	DÜYEK
80%	167	290		REVÂN-İ BAHŞ	NİKRİZ	NİKRİZ	BEREVŞÂN	BEREVŞÂN
83%	169	215	BENEVŞEZAR	BENEVŞEZAR	RAST	RAST	DÜYEK	DÜYEK HARBÎ
74%	170	219		PİŞREV	RAST	RAST	DEVİR REVÂN-İ KADİM	DEVİR REVÂN
90%	174	194	KABAK DEVİR-İ KEBİRİ	PİŞREV-İ GÜL DEVİRİ	SEGÂH	SEGÂH	DEVİR KEBİR	DEVİR KEBİR

Benz eme Ora nı	K NO	M NO	KANTEMİR OĞU EK BİLGİ	MSS'DE EK BİLGİ	KE'DE MAKAM	MSS'DE FASIL	KE'DE USÛL	MSS'DE USÛL
80%	176	195	GIDAYI RUH	GIDAY-I RUH	SEGÂH	SEGÂH	DÜYEK	DÜYEK
73%	177	198	BESTE- NİGAR	PİŞREV-İ BESTENİGA R	SEGÂH	SEGÂH	DÜYEK	DÜYEK
77%	183	197	SEGÂH-I KEBİR	BÜYÜK SEGÂH	SEGÂH	SEGÂH	DÜYEK	DÜYEK
84%	192	119		PİŞREV	NEVÂ	NEVÂ	KÜÇÜK ÇENBER	ÇENBER
88%	196	56	KÜÇÜK KUL MEHMET	KUL MEHEMMED	HÜSEYNÎ	HÜSEYNÎ	DÜYEK	DÜYEK
94%	201	132	SOLAKZÂDE	PİŞREV-İ SOLAKZÂDE	UŞŞÂK	UŞŞÂK	DEVR-İ KEBİR	DEVR-İ KEBİR
84%	202	126	SOLAKZÂDE	PİŞREV-İ SOLAKZÂDE	UŞŞÂK	UŞŞÂK	SAKÎL	SAKÎL
88%	203	128- 9 / II	SOLAKZÂDE	PİŞREV-İ SOLAKZÂDE	UŞŞÂK	UŞŞÂK	HAFİF	HAFİF
73%	205	112	KÜÇÜK HAFİF	PİŞREV-İ EMİR HAC	NEVA	NEVA	HAFİF	HAFİF
56%	208	236	MUZAFFER	PİŞREV-İ ŞERİF	MÂHÛR	MÂHÛR	SAKÎL	SAKÎL
77%	210	271- 2	KUZGUN DÜYEK (??)	PİŞREV-İ KUZGUN	ŞEHNAZ	UZZÂL	DÜYEK	DÜYEK
78%	223	80-1	MİR-İ HAC	PİŞREV-İ EMİR HAC	MUHAYYER	MUHAYYER	DÜYEK	DÜYEK
65%	243	218	-	SEMÂÎ	PENCGÂH	RAST	SEMÂÎ	-
31%	246	243	MEÇHÛL	SEMÂÎ	MÂHÛR	MÂHÛR	SEMÂÎ	-
87%	247	196 / II	MEÇHÛL	-	SEGÂH	SEGÂH	SEMÂÎ	SEMÂÎ

Benz eme Ora nı	K NO	M NO	KANTEMİR OĞU EK BİLGİ	MSS'DE EK BİLGİ	KE'DE MAKAM	MSS'DE FASIL	KE'DE USÛL	MSS'DE USÛL
72%	249	200	MEÇHÛL	-	SEGÂH	SEGÂH	SEMÂÎ	SEMÂÎ
65%	253	258	MEÇHÛL	-	IRAK	IRAK	SEMÂÎ	SEMÂÎ
83%	261	154	MEÇHÛL	-	ACEM	ACEM	SEMÂÎ	SEMÂÎ
79%	273	246	ŞERİF ÇELEBİ	-	EVC	EVC	SEMÂÎ	SEMÂÎ
83%	276	175	SABÂ REFTAR	PİŞREV-İ DİLNEVAZ	SABÂ	SABÂ	DÜYEK	-
41%	287	228	BÜYÜK TABAKÂT	TABAKAT-I BENEVŞEZA R	MÂHÛR	RAST	DÜYEK	DÜYEK
71%	292	151	SANCAK	PİŞREV-İ SANCAK	ACEM	ACEM	MUHAMMES	FER (FER'İ MUHAMMES)
79%	299	254	HÜNKÂR PEŞREVİ	PİŞREV-İ HÜNKAR	IRAK	IRAK	DÜYEK	DÜYEK
77%	306	253	ŞERİF	PİŞREV-İ ŞAH MURAD	IRAK	IRAK	BEREVŞÂN	BEREVŞÂN
93%	307	255	PAPA	PİŞREV-İ TATARNAM E	IRAK	IRAK	SAKÎL	SAKÎL
81%	316	19	OSMAN PAŞA KÜÇÜK MUHAMMES	PİŞREV-İ OSMAN AĞA	HÜSEYNÎ	HÜSEYNÎ	MUHAMMES	DÜYEK
84%	317	208	CÂMÛS	PİŞREV-İ DERVİŞ PİYALE YANİ CAMUS	SEGÂH	SEGÂH	SAKÎL	-
83%	318	193	ZÜLF-İ NİGÂR	ZÜLFİ NİGAR	SEGÂH	SEGÂH	DÜYEK	DÜYEK
57%	322	67	MİR-İ BAĞDÂD	PİŞREV-İ MİRİ BAĞDAT	HÜSEYNÎ	HÜSEYNÎ	DEVİR-İ KEBİR	DEVİR-İ KEBİR
66%	326	288	MEÇHÛL KÜÇÜK ŞEHNAZ	PİŞREV-İ KÜÇÜK ŞEHNAZ	ŞEHNAZ	ŞEHNAZ	DÜYEK	DÜYEK

Benzeme Oranı	K NO	M NO	KANTEMİR OĞU EK BİLGİ	MSS'DE EK BİLGİ	KE'DE MAKAM	MSS'DE FASIL	KE'DE USÛL	MSS'DE USÛL
50%	327	66	MEÇHÛL GAMZEKÂR	PİŞREV-İ GAMZEKAR	HÜSEYNÎ	HÜSEYNÎ	DÜYEK	DÜYEK
52%	341	82-83	ÇENGİ CA'FER	PİŞREV-İ ÇENGİ CAFER	MUHAYYER	MUHAYYER	DÜYEK	DÜYEK
73%	346	294	MUZAFFER	PİŞREV	NİKRİZ	NİKRİZ	SAKÎL	SAKÎL
	347	142	BAYAT-İ USTA KARAOĞLAN SERRAÇZÂDE	PİŞREV-İ EVSAT	BEYATİ	BEYATİ	DEVİR-İ KEBİR	NEDEN EVSAT DEĞİL?

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Geçen zaman içerisinde bu eserler hangi oranda değişime uğramıştır. Bu oranı sayısal olarak ifade etmek mümkün müdür?

Eserlerin genel olarak ne ölçüde değişime uğradığının sayısal olarak hesaplanması adına *Eser Karşılaştırma Ölçeği* geliştirilmiş ve yapılan değerlendirmeler neticesinde eserlerin %80 oranında aynı kaldığı hesaplanmıştır. Eserlerde meydana gelen %20 oranındaki değişimin ağırlıklı olarak eserlerdeki karşılığı olmayan bölümlerden kaynaklandığı görülmektedir. Bu bölümlerin geçen zaman içerisinde unutuldukları söylenebileceği gibi, iki müelliften birinin eklemelerde ya da çıkarmalarda bulunmuş olması da mümkündür. Diğer yandan Ali Ufkî'nin; Santur, Kantermioğlu'nun ise Tanbûr ve Ney icracısı oluşu ve eserleri yazarken bu sazları referans kabul edişleri %20 oranındaki değişimi etkileyen başka bir etken olabilir. Bununla birlikte; Santur icrası olan Ali Ufkî bu saza uygun şekilde sesleri bölerek ve daha süslemeli bir yazım tekniği kullanmışken, Kantemiroğlu'nun; Ney ve Tanbûr'a uygun şekilde uzun süreli ve daha sade bir üslup benimsediği düşünülebilir.

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Eserlerde ekleme ve çıkarmalar var mıdır?

Eserlerde notalar üzerinde de görüleceği gibi eksilmiş/unutulmuş yada sonradan eklenmiş bölümler bulunmakla birlikte ayrıca bir başlıkla verilmiş Serbend, Mukaddeme, Terkiib gibi bölümler de mevcuttur.

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Aynı ezgiye sahip fakat farklı makamla ifade edilen eserler var mıdır?

Farklı makamla ifade edilmiş ancak yüksek bir benzerlik oranına sahip ortak eseler bulunmaktadır. Bu eserlerin ortalama benzerlik oranları %76'dır.

Çizelge 4.2 Farklı makamlarda yazılmış versiyonların listesi

	KE NO	MSS 'NO	KANTEMİROĞU EK BİLGİ	MSS'DE EK BİLGİ	KE'DE MAKAM	MSS'DE FASIL	KE'DE USÛL	MSS'DE USÛL
65%	49	153	MAH-İ DÜNYA	MAKRU DÜNYA	ARAZBAR	ACEM	BEREVŞÂN	BEREVŞÂN
72%	61	69	NEFR-İ BEHRAM	PİŞREV-İ BEHRAM NEFİRİ	ARAZBAR	HÜSEYNÎ	FAHTE	FAHTE
74%	112	298	MEÇHÛL	PİŞREV-İ DERVİŞ SÜLEYMAN	HÛZÎ AŞİRÂN	AŞİRAN BÛSELİK	DÜYEK	DÜYEK
77%	22	172- 173	HÂRÛN YÂHÛDÎ KÛLLÎ KÛLLİYAT	PİŞREV-İ KÛLLÎ KÛLLİYAT	HÜSEYNÎ	ACEM	FAHTE	DÜYEK
83%	154	155/2	ERMENÎ MURAD ÇELEBÎ	PİŞREV-İ DARBEYN	KÛRDÎ	ACEM	DARBEYN	DARBEYN
75%	287	228	BÜYÜK TABAKÂT	TABAKAT-I BENEVŞEZAR	MÂHÛR	RAST	DÜYEK	DÜYEK
82%	81	34- 35	FERRUH	PİŞREV-İ KIRKA FERRUH	MUHAYYER	HÜSEYNÎ	DEVİR-İ KEBÎR	DEVİR-İ KEBÎR
93%	19	130	ŞERİF	PİŞREV-İ DARB-I FETH	NEVÂ	UŞŞÂK	FETİH DARB	DARB-I FETİH

	KE NO	MSS NO	KANTEMİROĞU EK BİLGİ	MSS'DE EK BİLGİ	KE'DE MAKAM	MSS'DE FASIL	KE'DE USÛL	MSS'DE USÛL
68%	54	141	BEHRÂM	PİŞREV-İ ARZI YARİ	NEVÂ	BEYATİ	DEVİR-İ KEBİR	DEVİR-İ KEBİR
76%	55	128-9	AHMED BEG	PİŞREV-İ DİLKEŞ	NEVÂ	UŞŞÂK	DEVİR-İ KEBİR	DEVİR-İ KEBİR
84%	56	138	-	PİŞREV-İ TERANE-İ DİLKEŞ	NEVÂ	UŞŞÂK	DEVİR-İ KEBİR	DEVİR-İ KEBİR
86%	69	124	ŞAH-İ HÜBAN	PİŞREV-İ ŞAH HÜBAN ŞERİFİN	NEVÂ	UŞŞÂK	DÜYEK	MUHAMMES
83%	3	229	ŞERİF	PİŞREV-İ ŞERİF	PENCGÂH	RAST	FETİH DARB	DARB-İ FETİH
79%	27	230	ACEMLER GÜLISTÂN	PİŞREV-İ DİLŞİTÂBAN	PENCGÂH	RAST	DÜYEK	ÇENBER
77%	120	214	HASAN AĞA	PİŞREV-İ HASAN AĞA	PENCGÂH	RAST	DEVİR-İ KEBİR	DEVİR-İ KEBİR
62%	243	218	MEÇHÛL	SEMÂÎ	PENCGÂH	RAST	SEMÂÎ	-
77%	210	271-2	KUZGUN DÜYEK (??)	PİŞREV-İ KUZGUN	ŞEHNAZ	UZZÂL	DÜYEK	DÜYEK

Burada dikkat edilmesi gereken bir husus da Ali Ufkî'nin başlık kısmında eserlerin makamlarını vermek yerine, aynı makamdaki eserleri fasıllar halinde bir araya getirmeyi tercih etmiş olmasıdır. Yani günümüzde eserlerin makamları, içinde bulundukları fasıllar doğrultusunda değerlendirilmektedir. Ancak MSS'nin sonradan ciltlenmiş olması göz önünde bulundurulduğunda bazı yaprakların fasıllar içerisinde karıştırılmış olduğunu düşünmek mümkündür. Özellikle fasıllar arasındaki geçiş eserlerinin hangi fasıla ait olduğuna dikkat edilmelidir. Segah ve Rast fasıllarının arasında bulunan MSS 212 numaralı eser bu duruma örnektir. Şükrü Elçin MSS'nin tıpkı basımını yayınladığı çalışmasında (1976) Rast Faslı'nın ilk eserini 213. sayfada konumlandırmıştır. Bu durumda ilk bakışta 212. sayfada bulunan eser bir önceki fasıl olan Segâh Faslı'nda olduğu düşünülebilir. Ancak Kantemiroğlu tarafından üstbilgisinde Rast makamında olduğu açıkça yazılan 107 numaralı eserle %84

oranında benzer oluşu ve eserin segâh perdesinde değil rast perdesinde karar veriyor olması bu eserin segâh makâmında olma ihtimâlini ortadan kaldırmaktadır. Dolayısıyla bu eser Rast makâmında değerlendirilmelidir. Bu durumda olan diğer eserler Çizelge 4.3’de gösterilmiştir

Çizelge 4.3 MSS’de hatalı fasıllarda düşünülebilecek eserlerin listesi

	KE NO	MSS NO	KANTEMİROĞU EK BİLGİ	MSS EK BİLGİ	KE'DE MAKAM	MSS'DE FASIL	ELÇİN'E GÖRE FASIL	KE'DE USÛL	MSS'DE USÛL
84%	6	192	ŞERİF	PİŞREV	SEGÂH	SEGÂH	ÇARGÂH	FETİH DARB	DARB-I FETİH
75%	41	284	NAZİRE-İ KUTBU NÂYİ	KEMANİ MUSTAFA AĞA	SÜNBULE	SÜNBULE	NİŞÂBUR	DEVİR-İ KEBİR	-
82%	58	140	NEFR-İ BEHRAM	PİŞREV ŞERİF	BEYATİ	BEYATİ	UŞŞÂK	FAHTE	FAHTE
84%	71	125	BÜLBÜL-İ AŞIK	PİŞREV-İ BÜLBÜL AŞIK	NEVÂ	NEVÂ	UŞŞÂK	DÜYEK	DÜYEK
84%	107	212	AHMET BEG	PİŞREV-İ FERAH FEZÂ	RAST	RAST	SEGÂH	DÜYEK	DÜYEK
84%	119	279	SOLAKZÂDE	PİŞREV-İ SOLAKOĞLU	NİŞÂBUR	NİŞÂBUR	UZZÂL	DEVİR-İ KEBİR	DEVİR-İ KEBİR
77%	306	253	ŞERİF	PİŞREV-İ ŞAH MURAD	IRAK	IRAK	EVC	BEREVŞÂN	BEREVŞÂN

4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Aynı ika yapısına sahip fakat farklı usûlle ifade edilen eserler var mıdır?

Aynı ika yapısına sahip ancak farklı usûlle ifade edilmiş eserler Çizelge 4.4’de gösterilmiştir. Bu eserlerin benzerlik oranı %83 olarak hesaplanmıştır.

Çizelge 4.4 Farklı usûllerde yazılmış versiyonların listesi

BENZERLİ K ORANI	KE'N O	MS S 'NO	KANTEMİROĞ U EK BİLGİ	MSS'DE EK BİLGİ	KE'DE MAKAM	MSS'DE FASIL	KE'DE USÛL	MSS'DE USÛL
86%	22	172- 173	HÂRÛN YÂHÛDÎ KÛLLÎ KÛLLİYAT	PİŞREV-İ KÛLLÎ KÛLLİYAT	HÜSEYNÎ	ACEM	FAHTE	DÜYEK
79%	27	230	ACEMLER GÛLISTÂN	PİŞREV-İ DİLŞİTÂBA N	PENCGÂ H	RAST	DÜYEK	ÇENBER
86%	69	124	ŞAH-İ HÛBAN	PİŞREV-İ ŞAH HUBAN ŞERİFİN	NEVÂ	UŞŞÂK	DÜYEK	MUHAMME S
82%	108	227- 228	ŞERİF	PİŞREV-İ ZENCİR	RAST	RAST	ZENCİR	HAMSE
85%	137	169	MEÇHÛL ÜMMÛ-Ü KIYAS	PİŞREV-İ AMUD EL KAYYAS	ACEM	ACEM	MUHAMME S	DÜYEK
81%	316	19	OSMAN PAŞA KÜÇÜK MUHAMMES	PİŞREV-İ OSMAN AĞA	HÜSEYNÎ	HÜSEYN Î	MUHAMME S	DÜYEK

4.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Aynı isimle ifade edilen fakat farklı ika yapısına sahip usûller var mıdır?

KE 170 MSS 219 numaralı eser her iki yazmada da Devr-i Revân usûlünde yazılmış olmasına rağmen ika yapıları birbirinde farklıdır. Bunun dışındaki eserler farklı usûl adlarıyla ifade edilseler bile ika yapıları uyumludur.

4.7. Yedi ve Sekinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Aynı eserlerin bestekâr isimleri farklı kaydedilmiş midir?

Aynı eserlerin form/tür kullanımında farklılıklar var mıdır?

Notaların üst bilgilerinde de görüleceği gibi eserlerin künyelerinde bazı değişiklikler olmuştur. Örneğin KE57 numaralı *Muzaffer* ek bilgisiyle verilen eser MSS273'de *Pişrev-i Solakzâde* olarak ifade edilmiştir. *Nazîre-i Küllî Külliyyat/Muzaffer* üst bilgisiyle verilen KE24 numaralı eser ise MSS50-51'de *Şah Murad* başlığıyla ifade edilmiştir.

4.8. Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Meşk yöntemi; eser üzerinde bir tasarrufla bulunulmasına neden olmuş mudur?

Eserlerde meydana gelen değişimin nedenleri arasında müelliflerin notaya alma konusundaki farklı bakış açıları ya da yapmış olabilecekleri hatalardan söz edilebileceği gibi geçen 50 yıla yakın süre zarfında meşk yönteminin de eserlerin değişiminde bir tasarrufu olduğunu söylemek mümkündür.

4.9. Öneriler

Eserlerin çeviri yazımı olan notalarda da görüleceği gibi kayda değer bir uyum söz konusudur. Ancak bu uyumun sağlanması adına bazı seslerin görmezden gelinmesi yani fazla olarak kabul edilmesi, bazı seslerin ise eksik olarak düşünülmesi gerekmiştir. Bunun sebebi yazım hataları, zaman içerisinde yazmaların deforme oluşu vs. olabilir. Dolayısıyla günümüzde bu eserler icra edilirken, notaları yazılırken veya değerlendirilirken nüshalardan biri diğerinden bağımsız düşünülmemeli, benzer ve farklı yönler göz önünde bulundurulmalıdır.

KAYNAKLAR

- Ak, A. (2002). *Türk Musikisi Tarihi*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Bardakçı, M. (1993). Türk Notasının 1000 Yıllık Geçmişi Var. *Ekonomide Dialog*, 2, 72.
- Behar, C. (1990). *Ali Ufkî ve Mezmurlar* (1. Baskı). İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Behar, C. (2014). *Aşk Olmayınca Meşk Olmaz* (5. Baskı). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Bilgin, N. (2006). *Sosyal Bilimlerde İçerik Analizi: Teknikler ve Örnek Çalışmalar*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Cevher, H. (1995). *Ali Ufkî Bey ve Haza Mecmu'a-i Saz u Soz*. Ege Üniversitesi, İzmir.
- Elçin, Ş. (1976). *Ali Ufkî Hayatı, Eserleri ve Mecmûa-i Sâz ü Söz: Tıpkıbasım*. Millî Eğitim Basımevi.
- Ergişi, F. (2008). *Türk Müziğinde Nota(Lama) Sistemlerinin İncelenmesi*. Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karasar, N. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (27. baskı). Ankara: Nobel Yayınları.
- Öztuna, Y. (1987). *Türk musikisi: teknik ve tarih*. Türkp petrol Vakfı, Lâle Mecmuası.
- Popescu-Judet, E. (2000). *Prens Dimitrie Cantemir*. (S. Alimdar, Çev.). İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Tohumcu, G. G. (2006). *Müziği Yazmak*. İstanbul: Nota Yayıncılık.
- Tura, Y. (2001). *Kantemiroğlu, Kitabı İlmi'l-Mûsikî alâ vechi'l-Hurûfat* (C. 1). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Uçan, A. (2000). *Geçmişten Günümüze, Günümüzden Geleceğe Türk Müzik Kültürü*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Uygun, M. N. (1999). *Safiiyyüddin Abdülmü'min Urmevî ve Kitâbü'l-Edvârî*. İstanbul: Kubbealtı Neşriyatı.

Wright, O. (1992). *Demetrius Cantemir The Collection of Notations*. London: School of Oriental and African Studies (University of London).

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemi* (6. Baskı). Ankara: Ankara: Seçkin Yayıncılık.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : KALKAN, Oğuz
Uyruğu : T.C.
Doğum tarihi ve yeri : 1982 Çorum
Medeni hali : Bekar
Telefon : 5542443220
Faks :
e-mail : oguzkalkan@yandex.com.tr

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet tarihi
Yüksek lisans	-	-
Lisans	Ege Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı	2012
Lise	Çorum Anadolu Lisesi	1999

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
1	Gaziantep	Müzik Öğretmeni

Yabancı Dil

İngilizce

Yayınlar

Hobiler

GAZİ GELECEKTİR..

